

J I N D Ř I C H Š . B A A R

VELKONOCE

Temnotami ke světlu

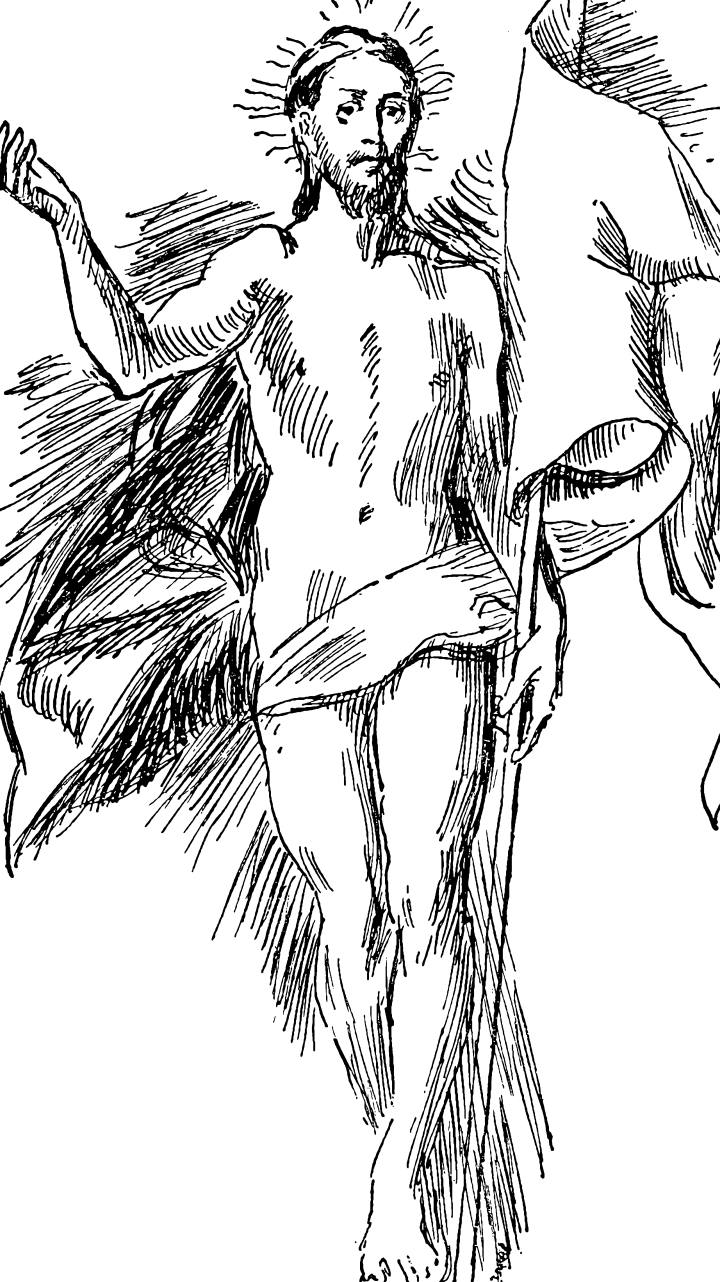
Bohuslav Rupp

P r a h a 1948

HOMILETICKÉ DÍLO J. Š. BAARA

Svazek III.

Nihil obstat. P. Joannes Lebeda, censor.
Imprimatur. Dr. Theoph. Opatrný, vic. gen.
Pragae, die 26. Marcii. 1948. N. 3970.

Ještě dnes vzpomínají v Ořechu na kazatelské umění J. Š. Baara. Vyrosl do formátu vzorného duchovního řečníka; jeho slovo jadrné, upřímně řečené, osobním životem podložené. Nespoléhal na řečnickou vlohu; svá slova promýšlel, promluvu písemně připravil, neimprovisoval. Nalezneme-li v kněžské pozůstalosti tolik vypracovaných promluv, množství konceptů, je to svědectví o poctivosti. Také odborná kritika kladla jeho otištěná kázání na čelné místo v soudobé homiletice. Dnes ovšem, když pročítáme slova, jež dozněla před čtvrt stoletím, jako bychom listovali stavitelskými plány, jež byly zrealisovány daleko pod jiným nebem. Baar nikdy nebyl vzdálen životu, jeho obzorem nebyla jeho spisovatelská pracovna a jistě nekázal nečasově. Tím méně byl vzdálen duchovnímu vanutí, jež zachycoval u oltáře v jednotlivých úsecích liturgického roku. Když přišel Popelec a v chrámě záznívaly vážné a tklivé melodie křížových cest a postních písní, jeho ústa prosila s apoštoly, kteří se přibližovali k Velikému pátku: „Přidej nám víru.“ O tom hovořival v postních kázáních.

Značná část Baarových promluv vyvěrá z bolestného prožívání doby, v níž počíná systematické odkřesťanování lidu a počátek neblahého zhmoたらění a nesmírně veliké bídý mravní. V této úzkosti si Baar napsal na okraj svých prací poznámku — vyznání, se kterým také vstupoval na kazatelnu před své farníky: „Toužím po tom, abych měl lid věřící. Z kořene víry vyrostě všechno ostatní. Raduji se, že jako kněz nebloudím s ostatními, že znám pravdu Kristovu, že v ni věřím, doufám a že ji miluji.“

Svatopostní doba, v níž se pozornost soustřeďuje k božskému Trpiteli, dávala podnět mluvit o časových problémech sociálních, v jichž opravdu křesťanském vyřešení Baar spatřoval pravý rozvoj Církve. Také v tomto smyslu jest lidstvo charakterisováno obrazem Lazara, k němuž

se sklání evangeliem lásky božský Uzdravitel. Sociální vření své doby velmi živě chápal duchovní správce, jenž z chudého lidu vyšel, mezi ním věrně setrval a také o jeho hmotné povznesení na svých působistích usiloval. Baar neúprosně označuje hřích jako kořen každé lidské bídy, i když jeho soud padá na hlavy mocných a těch, kdo mají býti příkladem.

Toto varovné postní kázání se jeví v jeho drobných povídkách. I když na př. „Mžikové obrázky“ jsou v jeho díle považovány za tvorbu snad třetího řádu, jsou živé a pravdivé tím, že nazývají nectnost pravým jménem, neověnčují hřích nějakou osudovostí, která pohlcuje svobodu vůle, neopisují pojem neřesti nějakými společensky přijatelnými výrazy. I když Baar nebyl spokojen i umělecky svým postním beletristickým rozjímáním o kněžském životě „Cestou křížovou“, zanechal v ní některé stopy svého kazatelského zjevu při bohoslužbách i osobního působení v hovorech mimo kostel. Kazatel, jenž je svědomím, musí říci pravdu podle hesla „padni, komu padni“. I když tento kněžský román plyne leckdy uplakaně, jeho stránkami probleskuje několik statečných, opravdu kněžských rysů. Bije se tam o práva Boží, o svěcení nedělí, hřmí před utiskováním pracujících a zotročováním mládeže t. zv. „lidovými zábavami“ v hospodách. Jeho hrdina samozřejmě nevyšel z naší doby už tím, že jej rodiče ke kněžství nutili, ale v leccems má ducha schopného pro dnešek: získavatelskou lásku právě k těm farníkům — „z jichž zraku šlehalý blesky“. A na poslední stránce tento „postní“ román, kdysi připsaný nezapomenutelnému Dr A. C. Stojanovi, končí velkopátečním poznáním, že opravdu je třeba obětí, aby lidstvo ožilo, a Baarovým dvouřádkovým doslovem: vyznáním víry ve svētectví, v odpuštění a ve věčnost.

Soubor Baarových promluv končí tímto velikonočním vítězstvím. Připomínkou našeho určení k nesmrtelnosti

— promluvami k dětem, jež po prvé přijímají „pokrm andělský“. Pohledem k oltáři, který je stálou obnovou oběti kříže — kázáním o kněžské primici. Před velikonočním Alleluja předchází dlouhá doba pokání. Tak je tomu i v životě každého člověka. Kající doba je ovšem i na druhém břehu — očistec. Jelikož o Baarova kázání jeví zájem také řada ctitelů Baara-beletristy, může mrtvý kázati o věčných pravdách i tam, kam stěží by dolehlo volání jeho živého hlasu. Kdo ví, zda také touto posmrtnou působností nebude snad zkrácena doba jeho postu na druhém břehu a po úpěnlivém Miserere nezazní velikonoční Alleluja?

Jan Lebeda.

NA PRAHU PAŠIJÍ

O slavném objeviteli Ameriky zajisté slyšel v životě svém každý z nás. Tento muž — Christoforo Colombo — či, jak my jsme uvykli říkati, Krištof Kolumbus, obdržel se svou ženou Filipinou, pocházející ze šlechtického rodu italského, za věno několik map a cestopisné plavecké poznámky, kteréž i důkladně pročel a promyslel a přišel k náhledu, že veliká část povrchu zemského je dosud neznáma. Avšak prostředky, aby úmysl svůj provedl, scházely mu úplně. Zaklepal tedy na dvorec portugalského krále Jana II, ale dvořeni nově, kterýmž záležitost Kolumbova byla dána v poradu, zavrhl vše jako výmysl pomatené hlavy. Kolumbus však neustal. Obrátil se do Kastilie, kde se mu vedlo stejně jako v Lisaboně. Ač již úplně bez prostředků, přece se nevzdává naděje; umíní si, že půjde na dvůr francouzský. A cestou, veda synáčka svého Diega za ruku a nemaje již co do úst dáti, octl se v přístavním městě Palos před branou klášterní, žádaje o kousek chleba a trochu čerstvé vody pro unaveného hošíka. Staříčkový řeholník mu poskytl, co měl; pak se dali do hovoru. Poutník v ošumělém rouše s holí v ruce a s prázdnou brašnou na bedrách vypravuje řeholníkovi své záměry, tento se diví a žasne, volá ještě jiného bratra v zeměpise a přírodopise obeznalého, a potom píše psaní kastilské královně Isabelle, v němž se za Kolumba přimlouvají. Po čtrnácti dnech přichází zaslilka s penězi, aby se mohl slušně obléci. Avšak vyjedná-

vání protáhlo se opět, v státní pokladně nebylo peněz, Kolumbus kladl vysoké podmínky a ministři odporovali. Kolumbus opět běře do ruky hůl a opouští královský tábor před Granadou. Ale tu náhle Isabella chce všechny své klenoty prodati, donutí ministry, aby poskytlí nutné částky 5300 dukátů. Rychlý posel kvapí za Kolumbem, tento se vrací, najímá tři lodi a po trapné plavbě konečně 12. října roku 1492 o druhé hodině zrána oznamuje dělový výstřel, že nová země jest objevena.

Kdybych měl vypověděti všechny obtíže, které slavný objevitel podstoupil, než došel svého cíle, zdálo by se to až k víře nepochopitelné! Ale on měl povahu, která nejlépe zdobí muže; za heslem, které si obral za měřítko celého svého života, kráčel sice pomalu, krok za krokem, ale důsledně, ani jednou necouvaje a přece cíle svého dosáhl. A jaká to byla zem? Země, ve které obývali divoši, kraje plné dravé zvěře a jedovaté havěti, ale také plné zlata. A Kolumbus bezpečně a jistě o té zemi nevěděl, on ji jen tušil, hádal, domníval se, a přece ani okamžik neochabl, nýbrž vytrval.

My jsme drazí v Kristu, dostali také nějaké zápisky, a abych již porovnání doplnil, také mapy, ale v těch zápiskách a na těch mapách mluví se o zemi šťastnější, o říši blaženější s tak nevyvratitelnou určitostí, na těch mapách cesta do těch krajů je tak zřejmě a tak lehounce k poznání poznamenána a vykreslena, že dáme-li se směrem naznačeným, nikdy nemůžeme zblouditi.

A kdopak nám ty zápisky dal věnem? Tyto zápisky, t. j. sv. evangelium, dal nám náš Spasitel! Učí nás zřejmě, jasně a neklamně: Poutníče, jest ještě jiná země, kde pout' na této zemi počatá se dokončí. Tam obrať oči své, tam hledej svůj cíl!

Perlou českých hradů je hrad Karla IV. — Karlův Týn. Mnoho je tam zničeno, mnohé drahokamy, které pokrývaly stěny, jsou vylámány, i okna jsou dnes jiná,

skleněná. Ale přece podnes je Karlštejn náš „Gralzburg“ — hradem svatého Graalu — jak ho mistr Matyáš z Arassu ustrojil. Nechci dnes mluvit o jeho rytířských sálech, dvorech, ale na kapli myslím v této chvíli — na kapli sv. Kříže. A vidím, jak Karel IV. vstupuje bos do této svatyně, když mu čtvery dveře devatenácti klíči otevřeli. Kaple září v lesku 1334 svící, když probošt karlstejnský slouží mši svatou. Pozlacené zdi jiskří, jaspisy a karneoly září, polodrahokamy v oknech zasazenými září světlo ven až na hladinu řeky. Kolem dokola — jakoby žili — 125 světců, kteří čistým zrakem hledí na oltář — a v hlavním oltáři za zlatou mříží — stará svatá koruna sv. Václava a insignie českého království — jablko, meč, a žezlo. Karel — Čechů král a císař celé říše Římské — klečí zde na kolenou a modlí se k Pánu Bohu za ochranu koruny. Venku volá bdělý strážce na hlásné věži každou hodinu do údolí: „Dále od hradu dále, ať se nestane neštěstí nenadále“ a nad kaplí třpytí se nápis: Pán Kristus, nejmnocnější Pán — rač těchto klenotů ostříhati až do nejposlednějšího dne. Naše tělo je také takovým Karlštejnem. V jeho nitru chová se klenot — duše — ctnost — víra, kterými máme býti v nebi korunováni. — Amen.

Klobuky 1907.

Tak běžte, abyste dosáhli.

V době nejhlubšího úpadku světovládné říše římské, kdy za vlády pyšných císařů mravně i hmotně hynul Řím a s ním celý národ, široké vrstvy lidové měly pouze dvě starosti, dvě tužby plnily srdce i hlavy lenivého lidu: mít chléb a hry — panem et circenses. Který císař dovedl ukojiti a nasytiti tyto nízké tužby, nakrmiti Římany a pak v aréně co nejsurověji je pobaviti, ten mohl klidně seděti na zpuchřelém trůnu a bezstarostně vládnouti.

Tak žil klasický národ v době svého největšího ponížení, před svojí úplnou zkázou a zánikem.

Panem et circenses — volají dnes zástupy. Ne práci, ale chléb — ne chléb tvrdý, okoralý — nýbrž chléb bílý, jemný, lehce vydělaný, a pak zábavu, hry, tanec, plesy, divadla, to jsou starosti doby přítomné.

Aby se tato dravá žízeň po zábavách ukojila, vymýšlejí se usilovně různé druhy radovánek a sáhlo se i po tom, v čem si Řím liboval, po závodech a zápasech. Neděli jako neděli hrne se z městských bran lid, aby na hřištích a v cirkusech dráždil své otupělé nervy napínavým pohledem na dostihy koňské, veslařské, automobilové, v běhu, na zápasy atletické, fotbalové, gymnastické a jiné.

S jedním z těchto závodů pak srovnává sv. Pavel v dnešní epištole lidský život, totiž s během o závod, a o tom i my pod zorným úhlem světového názoru křesťanského dnes uvažujeme.

Básníci a filosofové všech věků a národů zabývali se záhadou lidského života a přemýšleli o jeho smyslu. Aby objasnili různé jeho fáze, volili k tomu více méně výstižné obrazy.

Život jesti roveň řece dravé,
ticho před člověkem tekoucí.

Tak zpívá v jedné ze svých nejlepších znělek Jan Kollár.

Se sluncem srovnává život člověka básník Jablonský ve své Moudrosti otcovské:

Synu! Čiň, co slunce činí,
nad zemí když putuje . . .

Fr. Čelakovský volí plavbu jako obraz lidského života, když v Růži stolisté píše památnou znělku:

Ať si jak chce moře zmítá
člunek mého života . . .

S pomníkem, se stromem, se svící, s divadlem srovnává se často život lidský. Apoštol národů volí ke své paralele — běh o závod.

Ohromnou arénou, ve které se závody v běhu odbývají — tou jest podle sv. Pavla celý svět. Na zkropeném žlutém písku stojí lehce oblečení, k běhu připraveni závodníci — my lidé. Vysoko, vysoko na nejvyšším místě, aby měl rozhled po celém závodišti, sedí nejvyšší soudce živých i mrtvých — trojjediný Bůh. Na galerii kolem shromáždili se diváci. Tísni se hlava na hlavě. Svatí a světice Boží, andělé strážní i ďáblové, naši zemřelí přátelé a známí, kteří už léta závod si odbyli, hledí na nás kolem. Jak úchvatný, jak velkolepý to obraz hodný

šťetce nejgeniálnějšiho malíře! Člověk dospívá k rozumu, stává se odpovědným za své myšlenky, řeči a skutky a tou chvílí dáno znamení a on pouští se do běhu. Letí se zástupem hochů, mnozí cestou padají, předčasně umírají, ale on dostihl zástup jinochů, pak i mužů, ale dech už se krátí, síly docházejí, nohy se chvějí, několik starců jen zbylo z těch, kteří v bujarém mládí se dali do běhu současně, ale na štěstí — nedaleko tyčí se cíl. Kýžená meta — a za ní pak kyne podle rozhodnutí soudce cena: buď první, druhá, nebo třetí. Snad i žádná . . . A co je tou cenou, k vůli které o závod se běží? Týž apoštol praví o ní: „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské kdy vstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.“ Jinými slovy: věčná blaženost.

Cena vpravdě veliká, hodná námahy, hodná otázky: „Co činit, abych ceny dosáhl? A apoštol odpovídá: „Každý, kdo v závodě bojuje, ode všech věcí se zdržuje.“ To je věc v kruzích sportovních dobře známá a osvědčená. V zeleném Tyrolsku jest národním zápasem střelení do terče. Aby měli střelci ruku pevnou a ránu jistou, celý měsíc před tím varují se jako ohně lihových nápojů. Římští gladiatoři dobře věděli, že tělesnou sílu nejvíce hubí výstřednosti v životě pohlavním, a proto dlouho před rozhodným bojem žili cudně. Zápasníci z povolání i dnes vám řeknou, že nejlepší přípravou na zápas a zárukou vítězství je — střídmost, t. j. zdržovati se všech věcí, kterými si lidé rádi otravují život, nazývajíce je požitkem a pochoutkou, jako je alkohol, kofein anebo nikotin. Hle, bratře, chceš-li tedy sám jako jednotlivec zvítěziti v běhu o závod a dobýti si první ceny, trestej tělo své a v službu je podrobuj, tak ti radí sv. Pavel v dnešní sv. epištole, zkrátka vládni tělem svým, buď jeho pánem! Ať tebe poslouchá — sic ono ovládne a zotročí tebe . . .

Co platí o jednotlivci, to platí ovšem i o celých náro-

dech. Co je národ? To jsi ty, jsem já, jsme my všichni jedinci. Bude-li každý z nás z křemene, tu národ bude z kvádrů — povídá Neruda v Kosmických písních. Jako jednotlivci mohou běžeti o závod a vyhrává ten a bere korunu neporušitelnou, kdo tresce tělo své a ode všech věcí se zdržuje, tak i v lidstvu vynikne jen ten národ, který je nejvíce ukázněný, střídmy, vytrvalý, příčinlivý a nejméně zhýralý, rozmařilý a nedůsledný. To platí ovšem v první řadě o národech číselně malých a tudíž i o národě našem. Na severu Evropy žijí národové ještě menší než národ český, a přece kulturně i hospodářsky vynikli. Jmenuji jen Dány, Nory a Finy. A čím to? V čem leží kouzlo jejich úspěchu? V malém slovíčku: v sebekázni a sebevýchově k střídmosti.

Pravé vlastenectví, moji draží, nespočívá jen v pouhém zpěvu národních písní, v pořádání národních slavností, v mluvení vlasteneckých řečí, v povolávání „sláva“ a „nazdar“ vlasti. Kdyby tak zvané „hejslování“ a „nazdarování“ postačilo k velikosti národní, tu bychom v přítomné době už dávno, jako kdysi, byli zas prvním národem evropským. Ale pravé vlastenectví spočívá v něčem zcela jiném. V poctivé, pozitivní práci, v bohatství duševním i hmotném, ve vzdělání, mravní ušlechtilosti a ovšem také ve zbožnosti, poctivosti, obětavosti a všech ostatních ctnostech mravních, v tom shledává se dnes síla národa, jeho zdatnost v soutěži — v běhu o závod — s národy ostatními. A proto i národ náš kořen pravého vlastenectví musí hledati především ve střídmosti a musí i on, totiž všichni jeho příslušníci, varovati se těch věcí, které hubí a podlamují národní sílu naši, které nás ochuzují mravně i hmotně. Takovou věcí, které se zdržovati má, má-li vzít korunu neporušitelnou slávy, je neřest, která se jmenuje alkohol.

Pití lihových nápojů je u nás rozšířeno víc, než tušíme. Učím v I. třídě obecné školy 73 dětí. Když jsem jim vy-

kládal o sv. Janu Křtiteli, že — vína a nápoje opojného nepil — ptal jsem se těch šestiletých dětí, které z nich dosud nepilo kořalky. Ze 73 toliko dvě se hlásily, a i ty dvě už pily čaj s rumem. Optáme-li se dítěte: „A kdypak pils kořalku?“, odpoví nám obyčejně: o svatbě, nebo o křtinách, o pohřbu(!), o posvícení nebo o pouti. Jaká hanba pro uvědomělého katolíka, že právě v nejvýznamnějších a nejdojemnějších chvílích života, právě o církevních slavnostech lidé se opíjejí! Pán Bůh dal člověku a celému lidstvu neděli, abychom si od práce odpočinuli, nových sil načerpali pro týden nastávající, a lidé ji znešvěcují kouřením, karbanem, obžerstvím, opilstvím a hýřením. Měl pravdu farář ořešský Otman, který říkával, že neděle je dnem, kdy se napáchá v týdnu nejvíce hříchů a rozplývá se nejvíce a nejdražších statků rodinných i národních. Mnohý namítne, že to není tak zlé, že u nás alkoholismus nikterak není rozšířen. Takové zalhávání ovšem nic nepomůže, ono naopak národu nejvíce ubližuje. Kolik jmění jest tímto způsobem zbytečně vyhozeno! Kat vezmi ty miliony, ale co bylo ztraceno lidského zdraví, co bylo tělesné i duševní síly utopeno v alkoholu, kolik plodné práce zahynulo v otravném dýmu tabákovém! Kdo je pravý vlastenec, musí se zamysleti nad těmito hroznými číslicemi a fakty, a ptáti se: Kde by byl náš národ v běhu o závod s ostatními, kdyby nebylo těchto zhoubných vlivů a kdyby dovedl „od těch věcí se zdržovati“, „trestati tělo své a v službu je podrobovati“?

Drazí přátelé! Doba vážná, ba nejvážnější v roce církevním se blíží, je to doba postní. Uvažme dnes, že i nám i celému národu nastává doba vážná, kdy zvláště v těchto dnech masopustního veselí, reje, tance, smíchu a bezstarostných zábav, se tažme: Má národ opravdu důvody a příčiny, aby se mohl oddávat tak bezuzdnému

a vyčerpávajícímu hýření? Prospívá nám to, anebo škodí? A pak podle této úvahy použijme blížící se doby postu ke své vlastní reformě vnitřní a tím i k mravnímu obrození celé osady zdejší a celého národa. V úterý byl svátek, který se významně jmenoval „Očišťování“. Jak významné to jméno pro nás! Očistěme se i my od věcí, které jako cizopasný hmyz ničí naše síly duševní a hubí tak zdravý kmen národa našeho. V lázni svátosti pokání obmyjme duši svou a v Nejsvětější Svátosti Oltářní, tomto „pokrmu silných“, načerpejme potřebné síly k běhu o závod, kterým jest život lidský. — Amen.

Kazatel 1909.

*Na spravedlivého sesílá Bůh strasti, aby
ho zkoušel.* Ke Kor. 11. a 12.

V dnešní své epištole, kterou sv. Pavel psal Korinťanům, vypočítává, co ho v životě křížů a strastí bylo potkalo. Pětkrát čtyřicet ran bez jedné (199) dostal, třikrát byl metlami mrskán, kamenován, na moři tonul... Žil v hladu a žízni, v zimě a nahotě, nemocen byl, v nebezpečí smrti se nalézal. A ejhle — Pavel si nestěžuje, nenaříká, ale rád je snáší a vesele dí: „Rád se budu chlubit svými nemocemi“.

Život každého z nás podobá se životu sv. Pavla. Byť i Bůh nemrskal nás tolika strastmi, přece jenom občas zakalí se obzor našeho života, nad hlavou naší vzejde černá chmura těžkého neštěstí. Člověk strádá, trpí, buď chorobou nebo nedostatkem, křivým podezříváním, potupou... Na těle i na duši strádáme...

V takových chvílích bývá člověku nejhůře. Když se nám zle vede, jsme blízci rouhání... Obracíme k nebi smutnou tvář, slzami zarosené zraky obracíme k Bohu, ne abychom se pokorně modlili, ale abychom se zeptali: „Proč, proč jen to na mě sesíláš, ó Bože, proč jen já mám trpěti, snášeti — proč právě já? Dotěrně, zvědavě upínáme se tou otázkou na Boha. Nač to tvrdé „proč“? — *Proč Bůh kříže a strasti sesílá na spravedlivé lidi,* odpovíme si dnes.

Na zemi žijí vedle sebe dva druhy lidí. Morálka je tak třídí. Jedni jsou spravedliví a druzí hříšníci. Že Bůh na

hříšníka dopouští bědy a kříže, chápeme. Na toto „proč“ — máme pohotově odpověď čistě lidskou: Aby ho ztrestal. Ale *proč posílá zlo na spravedlivé?* A tu Písmo svaté odpovídá: *Proto, aby spravedlivého zkoumal.*

Starý zákon má odpověď na naše proč. Žil Job, muž bohabojný a spravedlivý. A Bůh dopustil na něho ránu za ranou: ztratil celé svoje jmění, umřely mu všechny jeho děti, pozbyl svého zdraví a vředy pokryly jeho tělo, posmívala se mu vlastní jeho žena, přátelé . . . Kdo z vás milení, tolik vytrpěl? A proč Job trpěl? . . . Aby Bůh se přesvědčil, zda Job i v neštěstí věrným jemu zůstane . . . Těžce zkouší právě ty, které miluje. Tobiáš s nasazením vlastního života tajně a v noci mrtvé pochovával a nuzným jmění své rozdal almužnou, spoléhaje na práci rukou svých. A právě na něho seslal Bůh těžký kříž — slepotou ho ranil, takže nemohl si prací vydělati chleba a těžce strádal hladem. Tak zkouší Bůh. V bouři právě se ukáže, jak je strom pevný, a v neštěstí, jak je člověk Bohu oddán a věrný. Jako člověk větrem třídí obilí v kupě vymlácené, tak neštěstí v řadách lidstva ukáže, co je zrnem a co plevou. Vonné květy vydávají největší vůni, když je rozetřeme v prstech. Tak právě je to i s člověkem Bohu oddaným, když Bůh neštěstím potírá a drtí nás v prstech své všemohoucí ruky. Ano, Bůh nejčastěji to nám odejme, co nejvíce milujeme, na čem celým srdcem lpíme. Jakubovi vzal ze dvanácti synů toho nejmilejšího — Josefa. Abrahamovi poručil obětovat, zabít to, co nejvíce miloval, jedináčka Izáka — jen aby se přesvědčil, zda člověk bez reptání a ochotně se podrobí a jemu věren zůstane.

To je odpověď na otázku, proč šlehá Bůh uzlovatým bičem z křížů a strastí upleteným, nejen hříšníky, ale i spravedlivé . . .

Leč mimo tento důvod ani jinak *netrpíme nadarmo*. Strasti člověku spravedlivému přinášejí mnohý a veliký

užitek: slouží k tomu, 1. abychom si trest za hříchy odpykali již na zemi, — 2. abychom se očistili ode všech nedokonalostí, 3. rozmnožují naši sílu v konání dobra, 4. naši lásku k Bohu, 5. vřelost naší modlitby, 6. často naše štěstí pozemské — a 7. konečně naše zásluhy pro nebe.

Utrpením činíme pokání za hříchy. Pykáme za ně. Proto se modlil sv. Augustin: „Pane, zde pal, zde muč, zde řež, jenom ušetři mne na věčnosti!” Pokládej se za šťastna, že bolestné muky očiště s utrpením na této zemi zaměnit můžeš.

Strasti očišťují nás od nedokonalosti. Bůh podobá se vinaři: Každá réva, která ovoce přináší — očištěna bude, aby více ovoce nesla. Jako pravé zlato z ohně čistší vychází, tak spravedlivý z utrpení . . . Bůh nás očišťuje jako své zlato. — Obilí prosívané na síti je čistší, rovněž i spravedlivý, stíhaný neštěstím . . . Jako vzedmuté moře vyhazuje všechno nečisté a nic nečistého nepřijímá, tak i spravedlivý, když je neštěstím pohnut. Čím je mýdlo pro tělo, tím je utrpení pro duši. Ostrý pilník zbaví ocel rzi a dodá jí lesku. Pilníku podobá se neštěstí.

Utrpení rozmnoží naši sílu duševní. Sv. Chrysostom dí: „Jako mladý strom, je-li zmítán bouřemi, dostane pevnější kořeny, tak utrpením nabude člověk větší síly.” Člověk v utrpení jako železo pod kladivem stane se pevnějším. Kdo více pracuje, je otužen. Nádoby hrnčře v peci prasknou při ohni, jsou-li slabé, ale ztvrdnou, jsou-li pevné. Rovněž tak i zbožnost spravedlivých v ohni neštěstí se utvrdí, ale u lidí jen povrchně zbožných praskne . . . Sv. Pavel dí o sobě: „Když nemocen jsem, tehdy jsem silný.”

Utrpení rozmnožuje naši lásku k Bohu. Jako archa Noemova vlnami při potopě výš a výše zvedána byla, tak právě láska k Bohu v srdci spravedlivého utrpením není udušena, umenšena, nýbrž naopak více rozohněna. Tak

jako dukát pod kladivem zlatotepce roztáhne se v ohromný kus pozlátka, tak právě i zlato pravé lásky pod údery zlého osudu víc a více se rozmnožuje. Pravá láska — i pozemská — v neštěstí se poznává, a proto tím víc poznává se i láska k Bohu. Utrpení rozmnožuje naši vděčnost k Bohu, neboť zdraví a jiných darů Božích teprve si vážíme, když jsme je jednou ztratili. Utrpení činí nás pokornými, neboť ukazuje, jak jsme malomocnými — slabými . . .

Utrpení rozmnožuje vřelost našich modliteb. Nouze učí člověka modlitbě. To viděli apoštolové v bouři na jezeře genezaretském. Dosud se říká, kdo se nikdy nemodlil, aby sedl na loď a přešel rozbouřený oceán — a naučí se tomu sv. umění. David modlil se nejvroucněji, když byl pronásledován, t. j. v neštěstí. Jeho žalmy dosud jsou modlitbami Církve, na př. „Miserere mei”. — Dlouhý odpočinek, klid činí člověka bezstarostným, líným a pohodlným. Nemůže-li voda téci, hnije a ryby v ní hynou. I duše, která není utrpením hnětena, stane se netečnou, pyšnou, liknavou v konání dobra. Nenasolená ryba brzy hnije. Kůň, není-li ostruhami bodán — jde zvolna . . .

Utrpení rozmnožuje často naše štěstí pozemské. Josef nebyl by se stal místokrálem Egypta, kdyby nebyl od bratří prodán a do žaláře uvržen. Kdo ví, proč je to dobré, říká o největším zlu české přísloví. Tobiášův vrátil Bůh ztracený zrak a Jobovi nahradil všechnu ztrátu na statcích i životech. Přátelům Božím podle slov Krista „zármutek obrátí se v radost.” (Jan 16, 20.)

Utrpení rozmnožuje konečně naši věčnou blaženost. Bůh na chudého Lazara jen proto seslal chudobu, nemoc, aby po smrti mohl ho oslaviti. Toto nynější lehké a kratičké soužení naše působí v nás převelmi velikou váhu slávy věčné. (2. Kor. 4, 17.) Se spravedlivými je to jako s drakami. Broušením stávají se krásnějšími. Spravedlivý utrpením zraje pro nebe, jako zrno v klasu zraje slu-

nečným parnem ke žni. Sv. Jeronym dí: „Patříš-li k trpícím, tu jistě patříš také k vyvoleným.”

Tedy právem říci můžeme, koho Bůh miluje, že ho křížem navštěvuje. Z ruky Boží tedy trpělivě přijímejme utrpení — i kdyby jich bylo kolik a tak veliká, jaká vypočítává sv. Pavel v dnešní epištole. Přijmeme je oddaně a nesme je bez reptání, ježto Bůh je na nás složil a co On činí — dobře činí. Nereptejme proti Bohu a nerouhejme se mu v utrpení. Prosme raději vroucí modlitbou, aby Bůh, když dal kříž, dal nám i sílu jej nésti, a ve všem modleme se s Kristem: „Ne má, Pane, ale Tvá vůle se staň.” — Amen.

ČLOVĚK VYKOUPENÝ

*Jednoho jest zapotřebí.
Luk. 10, 42.*

Na bránu kláštera v Toursu zaklepal staříčkový poutník, žádaje o soukromou rozmluvu s opatem. „Kdo jsi a čeho žádáš?“ tázal se ho opat, když poutník byl k němu uveden. „Jsem Alcuin a chci se zde naučiti nejtěžší vědě.“ — „Alcuin!“ zvolal opat, „Karla Velikého učitel, který všechnu učenost celého světa obsáhl? Čemu ty bys měl se ještě naučiti, ty který jsi učitelem učenců?“ — „Šťastně umřítí,“ odpověděl Alcuin vážně, „tomu se naučiti jest nejdůležitější, ale i nejtěžší věda.“

Vpravdě jest tomu tak. Umřítí — dobře umřítí — jest věda věd a té vědě se naučiti jest účelem lidského života, jak již Sokrates svému žáku Platonovi byl pověděl . . . Celý život lidský jest totiž přípravou a smrt zkouška, a sice ta nejtěžší zkouška, těžší a rozhodnější než všechny státní zkoušky, maturity a doktorská rigoroza, poněvadž se skládá jenom jednou, nepřipouštějíc žádné opravy, a poněvadž rozhodne o celé věčnosti.

V právě minulých dnech otevíral svět lidem knihu samých zábav, věnečků a plesů, redut a maškarád. Na vrcholu nejrozpuštěnějších radovánek ruka Církve Boží zastavuje lidstvo v divokém reji a sypajíc mu popel na čelo se slovy: „Pomni, že prach jsi a v prach se obrátíš,“ otevírá mu knihu sv. Kříže, plnou vážných pravd. Proto v tomto čase po celém světě zahalen má býti oltářní obraz rouškou barvy modré a na oltáři vztyčen jenom kříž, aby každý mohl čísti v této knize, kterou svatý

Filip Benitijs nazval svou nejmilejší knihou, sv. Bonaventura celou svou knihovnou a sv. Augustin kazatelnou Kristovou. Ano, kříž je knihou převzácnou, z níž svatí naučili se nejtěžší vědě, po které Alcuin toužil, totiž šťastně umřít. A proto i my dnes tažme se, čeho jest nám k tomu zapotřebí. I my se z ní tomu naučit chceme.

Leč právě v této přípravě na šťastnou smrt stojí proti sobě Kristus a Satan co nejrozhodněji. „Jez, pij a hoduj — po smrti je všemu konec,” volá Satan. — „Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám,” hlásá Kristus. — „Život jest fraška,” volá učedník satanův. — „Všechno čiňte ke slávě Boha živého,” volá učedník Kristův.

Své následovníky má Kristus, následovníky má zlý duch. S jakým výsledkem však odbývají tito následovníci svoji zkoušku poslední — smrt a co s ní spojeno jest — tedy tak zvané poslední věci člověka — učinil jsem předmětem svých prvních svatopostních kázání ve zdejší osadě.

Abychom pak nešli jako na nejisto, pozorovati budeme všechno na události, kterou Kristus Pán sám vypravoval — totiž na boháči, jenž slul Nineves, a na Lazarovi. Pozorovati budeme hlavně jejich život — smrt a osud na věčnosti a čerpati z toho poučení, jak možno blaženě žít a šťastně umřít.

Byl jeden bohatý člověk, který se oblékal v šarlat a kment a hodoval na každý den skvostně. Byl pak také jeden chudý, jménem Lazar, který ležel u vrat boháčových, plný jsa vředů. Žádal nasycen býti z drobtů, kteréž padaly se stolu bohatcova, ale žádný mu jich nedával. Toliko psi přicházeli a lízali vředy jeho. Ale ani bída Lazarova, ani nádhera boháčova netrvala dlouho. Nastal obrat. — Umřel žebrák Lazar a nesen byl od andělů do lůna Abrahamova! Leč umřel i bohatec a pohřben v pekle.

Tak čteme v Písmě sv. a v člověku se až dech tají při

tomto vypravování. Boháč, ten vážený boháč, pohřben v pekle, a Lazar, ten opovržený Lazar, od andělů doprovázen jest do ráje . . . Je tomu opravdu tak? Ovšemže, vždyť tak vypravuje sám Kristus Pán.

Jak se tedy svět mýlil a jak se dosud mýlí, ano, jak chce se mýliti! Dejme synům světa na vybranou pozemský osud boháčův a Lazarův a všichni žádati si budou vezdejší los boháčův; ale jak velice je konce oklamou, jako oklamaly pochlebníky boháčovy a opovrhovatele Lazarovy. Jak přímo protikladný je soud Boží oproti soudům světa. Co svět vyvyšuje, tím Bůh pohrdá, a čím svět pohrdá, to Bůh vyvyšuje, a nebes bránu ani neotvírá, ani nezavírá to, co otvírá aneb zavírá brány světských paláců.

Jak touží lidstvo po bohatství! Prokletá lačnost zlata vedla Alexandra do Persie, Cliveho do Indie a dodnes vodí přemnohé lichváře a bursiány, spekulanty a fabrikanty, že, pohrdajíce zákony Božími, jen po mamonu se ženou. A konec? V Persepoli umírající král Alexandr poručil, aby o pohřbu jeho nechali z rakve viseti jeho obě ruce, aby všichni viděli, že ničeho s sebou nevzal ze všech mnohou krví dobytých pokladů. Bohatství nesmírné měl Nineves — a hle! Všechno to bohatství mu na věčnosti neprospělo!

Jak touží svět po nádheře a vzácném oděvu! Pyšná Alžběta anglická nechtěla ležeti na prostěradle, které bylo tak jemné, že se dalo protáhnouti jejím prstenem; manželka Napoleona I., Josefina, koupila si za jediný měsíc jenom třicetšest klobouků . . . Jaká to marnivost! I boháč měl šaty převzácné z kmentu a šarlatu — A hle, skvostný šat a nádhera mu do nebe nepomohly!

Jak vybíravý byl a jest svět v pokrmech a jak nestřídmý v nápojích — a to nejen majetnější, ale i prostý lid. Povím vám příklad skutečný. Jednou ke dveřím jisté fary přišla žebrat žena-vdova a pravila, že má tři děti,

ale nic jíst. I slitoval se nad ní kdosi a zavedl ji do moučného skladu, kde jí za několik zlatých nakoupil vařiva. Když žádal prodavače, aby mimo jiné naměřil také něco hrachu a čočky, pravila ona chudá žebračka: „To nechci, to my nejíme!“ Opravdu, i dnes žije mnoho těch, o nichž sv. Pavel pravil, že bohem jest jim jejich břicho, kteří vidí všechno štěstí jen v jídle a pití. I boháč toho hledal a našel, ale ani ta nejskvostnější jídla a nápoje ho neochránily pekla.

Jak snaží se svět dosíci vzácných známostí. Za panský úsměv, za přízeň velmožů, čeho se lidé odváží! A hle! Všechna přízeň pánů a velmožů nezískala boháči nebe. Vizme opak!

Svět děsí se chudoby. Juvenal jí pohrdá. Horác nazývá ji trápením, Plato prohlásil ji za opovržení hodnou — a dnes kolik sociálních hlav rovným dělením statků rázem chce odstraniti všechnu chudobu jako nejhorší společenské zlo! A hle! Ta opovržená chudoba nebránila Lazarovi vejíti do nebe. Šat jeho rozedraný mu nic nevadí, on přece vchází do ráje, zkusil hladu dost a bídnými odpadky se živil a přece přijat jest mezi blahoslavené. Svět jím pohrdal, přítelíčka neměl a přece andělé ho obklopují a do lůna Abrahamova uvádějí. Divná, podivná jest Prozřetelnost Boží! Boháč měl paláce, nádherný šat, vzácná jídla, krásné tělo, mnoho známostí — a to všecko mu nebe neotevřelo a před peklem ho neochránilo. A Lazar byl chudák opuštěný, nemocný, hladový, opovržený, otrhaný, a to všecko mu nebe nezavřelo. Co tedy jest, nač Bůh při nevyzpytatelném soudu svém hledí! Jedno, jehož jest tak zapotřebí! — Všechno měl boháč, ale neměl toho jednoho, nic neměl Lazar, ale měl vstupenku do nebe, kterou se vykázal u brány věčnosti — a tou vstupenkou byla čistá jeho duše.

Dostoupili jsme vrcholu dnešního našeho pojednání — i sestoupíme dolů k našim poměrům. Co platno člověku,

kdyby bohatství celého světa získal, v nejnádhernějších roucha se odíval, v mramorových palácích sídlil, hold všech lidí přijímal, co všechno to platno, má-li duši hříchy poskvrněnou? . . . „Co platno člověku . . .“ volá Kristus Pán. Jednoho jest zapotřebí: čisté, bezhříšné duše. Proto také svatí pohrdali všemi marnostmi světa tohoto. Sv. Pavel nazývá bohatství smetím. Sv. Roza Limanská byla pro neobyčejnou krásu tělesnou tolik obdivována, že bojíc se o čistotu duše své, rozškrábala si líce své korou a posypala zžíravým pepřem, aby, ztratíc krásu těla, zachovala krásu duše, tuto drahou vstupenku do nebe. Ano, všichni svatí do jednoho dbali, aby zachovali se neposkvrněnými od tohoto světa a uchránili duši od hříchů; bohatství, nádheru a pohodlí tohoto světa pokládali pouze za přítěž, která jim brání vzlétnouti k nebesům . . .

Když vezli v Anglii za časů pronásledování katolíků Jindřicha Vaneho na popraviště a on ušel svou plačící ženu, jak z oken Toveru se dívá, povstal na káře a mávaje kloboukem, volal na ni: „Do nebe jedu, má drahá, do nebe!“

Drazí v Kristu! I my všichni jsme k smrti odsouzeni, ano všichni zajisté musíme umřít a zajisté všichni si přejeme, abychom jako Jindřich Vane mohli říci: „Jdeme do nebe.“ Dnes jsme zvěděli, čeho potřebujeme, abychom do nebe vešli.

Nepotřebuješ ani peněz, ani bohatství, nepotřebuješ skvostných rouch, nepotřebuješ přátel, ani dobrého bydla — toho všeho Lazar neměl; máš-li to však, buď přesvědčen, že nic z toho ti dveře do nebes neotevře. Pán nebude se tázati u brány rajske, kolik máš peněz a jaké přátele, aniž bude dbáti skvostných tvých rouch. Pán nevšimne si také chudé kytlice, roztrhaného kabátu chudásova. On bude ale na všech bez rozdílu žádati jen jednu vstupenku — čistou, bezhříšnou duši. Převzácnou tuto vstupenku

obdržíš zadarmo, kdykoli upřímně budeš chtít. Nyní právě v tomto svatopostním čase volá Církev Páně všechny hříchem obtížené, aby jen přišli, že jim ve jménu Božím sejme s duší strašlivé břímě hříchu, aby očištěná duše jejich stala se jedině platnou vstupenkou do věčného ráje. Nuže, přijď každý, koho svědomí tíží, ke správě Boží, se srdcem kajícím ji vykonej a maje duši očištěnu — nehřeš více. Toho-li dokážeš, toho nejvyššího umění dojdeš, které Alcuin tak toužebně hledal. V křehké nádobě těla chovati budeš nejvzácnější perlu, která převáží všechny poklady světa — totiž čistou duši — ten jediný drahocenný klíč do nebe. — Amen.

Klobuky 1900

Memento mori — Pamatuj na smrt!
Heslo mnichů kartusiánů.

Jindřich Vane pravil: „Všichni lidé chceme do nebe.“ Přesvědčili jsme se však, že kdo do nebe přijíti chce, musí se u brány nebes vykáhati vstupenkou, a tou že jest čistá, hříchem neposkvrněná duše. Bez této legitimace nikdo se do nebe nedostane. Hedvábný šat, krásné tělo, světská učenost, značné jmění, známosti s pány, nic takového vstup do nebe neotvírá a každá duše hříchem poskvrněná odmítnuta bude od brány ráje a nepomůže pak ani prosba, ani nářek, ani pozdní pokání.

Představme si život lidský jako cestu, která vede k temné bráně smrti. Po této cestě jdou miliony lidí všech stavů a každého věku. Někteří jdou vesele, smějí se, laškují, jiní vysílení k bráně se vlekou a opět jiní vážně a s poklidem kráčí k temnému vchodu. U brány stojí smrt a přetínajíc svazky pozemského života, odděluje duši od těla.

Ti, kteří ničeho netušili, smáli se a laškovali, strnou leknutím, když uzří temnou bránu smrti před sebou a úzkostlivě se schovávají za doktory a profesory, lázně a pilulky, ale nadarmo. Tajemná moc vtáhne je do temnosti vchodu, smrt oddělí duši od těla, tělo zůstane před branou zde a duše vchází na věčnost.

Tak umřel i boháč Nineves.

Jiní opět — jako sv. František — přicházejíce k bráně smrti, zajásají radostí, že zakončena jejich pout, a dívají se na smrt okem přívětivým jako na sestru svou, jako na

anděla, který vysvobodí je ze žaláře těla jejich. — Tak umřel Lazar.

Proč se lekají první a proč se těší druhí v hodinu smrti? První buď neměli, nebo ztratili vstupenku do nebes a druhí si ji zachovali.

Přátelé drazí, my všichni jsme na cestě k smrti a než se nadějeme, budeme státi i my před její branou, vedoucí do věčnosti, a spravedlnost božská bude tam na nás žádati vstupenku. Tu vstupenku čistou obdržíme, jak jsem minule pověděl, v upřímném pokání. — Leč máme-li ji jednou, jest zapotřebí také zachovati si ji, uchovati před hříchem, abychom snad znovu ji neposkvřili. Proto povím vám recept — a budete-li podle něho předepsaného léku svědomitě užívat, ručím vám za to, že vstupenku si uchováte čistou a že smrt vaše proto bude blaženou.

Tážeš se, jak ten recept zní? O tom právě budeme rozjímati.

Mudrc Antisthenes byv kdysi otázan, které jest nejvyšší štěstí, jehož člověk na světě dosíci může, odpověděl: „Dobrá smrt!“ Tak smýšlel pohan, který neměl naděje. — Čím spíše tak má smýšleti křesťan, který ví, že na dobré smrti záleží celá jeho šťastná věčnost. Lék pro dobrou smrt vám právě sdělím. Zní takto: Memento mori — pamatuj na smrt — a lék ten užívá se každé hodiny jednou.

Vidím, že vás to překvapilo, mnohý z vás snad očekával, že sdělím něco neobyčejného, nějaké dosud neslýchané tajemství, a já zatím předkládám věc nám všeobecně známou. To vás ale nesmí mást! Recept vyňat jest z božské lékárny a podepsán jest samým Bohem. Předepsal ho Bůh Otec hned v ráji, připomínaje Adamovi a celému člověčenstvu v něm: „Prach jsi a v prach se navrátíš.“ Předepsal ho Bůh Syn řka: „Bděte, neboť nevíte dne ani

hodiny," a předeepsal ho Duch sv., vnuknuv služebníku svému: „Pamatuj na poslední věci a nezhřešíš na věky." Léč tento jest naprosto osvědčený a účinek jeho zcela jistý. Všichni svatí jej pilně užívali a sv. Bernard výslovně volá: „Bídny člověče, který víš, že nevyhnutelně zemřít musíš, proč každou hodinu se nehotovíš?" Mudrc Plato napsal: „Život mudrců jest rozjímaní o smrti" — což sv. Bonaventura vysvětluje slovy, že takový moudrý smrt smrtí přemáhá, kdežto nemoudrý, jenž na smrt nepamatuje, v smrti nalézá smrt.

Vysvětlíme si to.

Neomylné jsou zásady: jistě umřeš! O tom ani nejzarytější nevěrec nepochybuje. Dále: jaký život, taková smrt a jaká smrt, taková věčnost. Z toho následuje, že jenom ten se na život svůj i na všechno kolem sebe dívá správně, kdo všechno kolem sebe pozoruje očima smrti. Proto volá Ecclesiasticus: „Ó smrti, jak správný je úsudek tvůj!"

Svět ovšem dívá se na všechno kolem sebe skrze žádostivost těla, žádostivost očí a pýchu života a proto vidí všechno jinak, převráceně. A v tom právě liší se úsudky světáků od úsudků světců a proto, co jedni zavrhují, druzí za neocenitelné považují a naopak. Zde však jest léč svrchu podaný na pravém místě, poněvadž celého člověka přetvořuje, že podle slov sv. Augustina opravdu zamiluje si to, co dříve nenáviděl, a nenávidí to, co dříve miloval. Léč ten rozplašuje mu bělmo z duchovního zraku, že potom ve světle milosti Boží vidí totéž jinak.

Pozorujme člověka tělesného, jakým byl bohatec. Jeho heslem byla známá hedonistická zásada: „Jez, pij a hraj," a proto za to měl, že jediná rozkoš záleží v užívání tohoto světa. Nebyl sám, takovými byli všichni rozkošníci doby jeho a nezůstal sám — neboť takovými jsou všichni rozkošníci doby naší. Smyslný svět se žene bez rozvahy za rozkošemi smyslů.

Jak v jiném světle se nám však tělesnost objeví, díváme-li se na ni očima smrti.

Jistý rozumný, nábožensky smýšlející mladík, který studoval medicinu, požádán byl od jedné, rodem sice vznešené a na statky světa bohaté, ale zesvětačelé dívky, aby jí ukázal lékařské reflexivní zrcadlo, v němž by se mohla shlížeti. Medik slíbil, že tak učiní, a také skutečně jí druhého dne přinesl skříňku a podal ji dívce se slovy: „Zde máte zrcadlo, které vám ukáže pravou vaši podobu, beze všeho nádechu a lichocení.“ Zvědavě otevřela dívka skříňku a s výkřikem hrůzy upustila ji na zem; ze skřínky, podložena několika hnáty, zela na ni skutečná hlava umrlčí. „Nelekejte se,“ pravil medik, „je to zajisté spolehlivé zrcadlo. Vizte: zde na vrchu nyní holé lebky vlnily se před nedávnými časy zlaté vlasy, tak krásné jako ty vaše, zde v těchto děrách bývaly krásné oči, dvě spanilé jako azur jižního nebe, zde na těchto vydutínách byly růžové líce, tak něžné jako jsou nyní vaše, zde tyto zející zuby, dříve jako dvě šňůry perel, nyní zežloutlé a rozviklané, kryty byly korálovými rty tak krásnými jako vaše, a tyto dva hnáty jsou zbytky alabastrových ramen, toť jsou pozůstatky překrásné dívky; zemřela v jarém věku — a toť i pravý obraz váš. Co více na vás visí, jest obal propadlý červům a hnilobě.“

Trpkou, ale pravdivou lekci dal mladík zhýralé dívce. Právě takovým zrakem dívali se na lidské tělo mužové zbožní a svatí. Sv. Karel Boromejský měl na svém psacím stole lebku, aby očima smrti naučil se hleděti na rozkoš tělesnou. Ctihodný biskup Ancina rovněž tak; dal si však na lebku na svém stolku položenou napsati slova: Můj pravý obraz. Jak malichernou ukáže se tělesná krása, pozorujeme-li ji v takovémto zrcadle — jak ničemnou každá rozkoš smyslná, díváme-li se na ni očima smrti. To drželo světce a proto také svatý muž jeden, pokoušen byv ke zlému, shýbl se a vzav do ruky hrst prachu s cesty,

pravil: „K vůli hrstce prachu měl bych hřešiti a za ni dáti svou věčnost!“ Hle, s jakým prospěchem užíval léku: Pamatuj na smrt, pomni, že prach jsi . . .

V nádheře oděvu liboval si bohatec, v nádheře oděvu libuje si svět . . . Memento mori — pamatuj na smrt — a pohlédněte na tu nádheru opět zrakem smrti: Smrti opustiti musíme všecko — smrt promění vše. Sv. Markéta Cortonská ztrnula, když ji pes přivedl k hnijící mrtvole jejího snoubence. Sv. František Borgiaš se tak zachvěl před rakví královny Isabely — bělmo spadlo a oni viděli — a proto sv. František z Assisi tolik pohrdal nádherou a proto blahoslavený Hofbaur celá léta chodil v habitu již chatrném.

V hýření, pitkách a zábavách co nejhluchnějších libuje si svět, v tom hledá svůj odpočinek, svoje nebe. Ó, kéž by na to pohleděl očima smrti, jak marné by se mu to jevilo! Všeho toho hojně užil básník Goethe a jsa smrti blízek, vyznal, že se oklamával . . . Alderhaman, chalíf kordobský, k jehož zábavám sta a sta otroků i otrokyň pohotově stálo, vyznal umíraje, že v celém svém životě netrávil ani jeden den blaženě. Tisíckráte šťastnější byl sv. Severin v chudé alpské poustevně, živ jsa kořínky a bylinami, než dříve na trůnu knížecím. A jak šťastný byl sv. Alois v té chvíli, kdy s dovolením císaře směl se odříci knížecí koruny a dvorského života . . . Všichni při tom plakali, ale on se veselil, jako by dosáhl nejvyššího štěstí. A také dosáhl. Vzpomínaje na smrt, poznával marnost všeho hluku světského.

Svět touží po bohatství, jako po něm toužil bohatec a dosáhl ho. Ale bláhová jest tato touha v očích smrti! Pověstný sultán Saladin, který v Asii dobyl několik říší a jejich bohatstvím obohatil sebe, teprve když umíral, poznal marnost své vášně. I poručil, aby při jeho pohřbu jeden jezdec nesl na kopí jeho košili (rubáš) a hlasatelé aby volali: „Vizte, to jest to jediné, co bohatý Saladin

mohl si vzít s sebou do hrobu!" — Blažený člověk, který již dříve na smrt vzpomíná, na bohatství si nezakládá, věda dobře, že co nashromáždil, kdo ví, čím bude.

Hle, jak všechno jinou podobu a jinou cenu dostává před tváří smrti a proto jest vzpomínka na smrt tím nejprospěšnějším lékem k svatému životu a blažené smrti. Nemůže ani jinak býti. Užitéj lék smísí se se šťavami a přijde do krve a v celém těle působí, proto i tento duchovní lék — užíváme-li jej, přechází v život a na každý náš skutek působí . . . Rodriguez praví: „Cokoli činíš, učiň tak, jako bys za hodinu měl umřítí" — a zásada ta stala se mu zásadou svatého života.

Ba věru! Bohatec a stoupenci jeho — světáci a hýřilové, žijí tak, jako by neměli umřítí nikdy, svatí pak jsou živi tak, jako by měli umřítí každé chvíle. Sv. Terezie učila se umíratí při každém bití hodin, představujíc si, že jí zvuk hodinového zvonku zvoní umíráčkem. Kardinál Baronius každé chvíle pohlížel na svůj prsten, na němž měl vyryto znění našeho receptu: *Memento mori*!

Přátelé drazí! Všichni jdeme vstříc smrti a všichni si žádáme zemřítí smrtí blaženou. Leč blažená smrt vykvétá ze svatého života a proto ten, kdo chce blaženě umřítí, musí svatě žítí. Podal jsem vám starý sice, ale milionkrát osvědčený recept, vyňatý z božské lékárny. jehož užívající povedeme jistě svatý život. Kdo našeho léku užívá, ten nezachvěje se před smrtí. Umírající sv. Aloisius zazpíval si radostně *Te Deum* a sv. Hilarius umíraje, zářil radostí. Oba tito světcové však také stále na smrt pamatovali a konali všechno jako před tváří smrti. Jdi a čiň podobně. — Amen.

1909.

Umřel boháč . . . umřel i Lazar . . .

Kdysi jsem viděl zvláštní obraz. Představoval chudou světnici, v níž stálo lůžko a na lůžku ležel umírající člověk. Před ním stála smrt s hodinami, které již docházely. V hlavách stál anděl, schyluje se nad hlavou nemocného a v nohách satan tváře příšerné. Anděl v hlavách, toť anděl strážný, a v nohách — toť pokušitel, ďábel, jenž zvláště v posledních chvílích prudce dorážel na člověka.

Tento obraz, přátelé drazí, stane se jednou u každého z nás skutečností. Přejde chvíle, kdy všechna lidská pomoc bude marná, byť i kdo sliboval, jako král Ludvík XI., deset tisíc dolarů za každý měsíc, jako anglická královna Alžběta, která dokonce celé království slibovala jen za jedinou hodinu života. Sv. Řehoř vypravuje o jakémsi muži jménem Chrysantiovi, muži bohatém, ale v hříších zatvrzelém jako Nineves, který, jsa blízek smrti, ze vší síly volal: „Dejte mi času, jen půl hodiny času.“ — Avšak tajemný hlas mu odpověděl: „Času žádáš, kterýs promarnil?!“ — „Ano! Jen ještě půl hodiny!“

Jen ještě půl hodiny bude dopřáno jednou i nám! Jak vážné pomyšlení pro každého, když uváží: A po té půl hodině budu mrtvolou! Nyní ještě tento dům, tato síň, tyto věci náležejí mně, ale po půl hodině již mými nebudou. A již významně šeptají ti, kdož jsou ve světnici umírajícího, již se rozsvěcuje hromnička, nohy a ruce stydnou, studený pot vyvstává na čele — jen ještě půl hodiny — nejzávažnější půl hodiny celého života!

Svatí Otcové vypravují o staříckém poustevníkovi, který umíral pod palmou, obklopen jsa svými duchovními bratry. Ruce jeho objímaly křížek, prsa již těžce oddychovala, oči pak byly zavřeny. A tu náhle smrtelné tahy jeho obličeje se změnily a on usmál se úsměvem blaženým a po chvílce usmál se po druhé a brzy nato po třetí. Pak ještě otevřel oči. I tázali se ho bratři po příčině trojího úsměvu jeho, načež jim slabým hlasem odpověděl: „Představila se mi před oči má minulost a s ní celý život můj, ježž dožívám, i usmál jsem se radostí, že jest již po boji. Pak se mi představila před oči má přítomnost a s ní všecky marné rozkoše tohoto světa, ježž opouštím, a já se usmál po druhé — a konečně se mi otevřela má budoucnost a s ní odplata věčná, kterou mi přichystal Pán, a já se usmál po třetí.” To povědév, sklonil hlavu a skonál.

Prátele v Kristu! V poslední půl hodině života budou se myšlenky naše otáčeti kolem tohoto trojího: minulosti, přítomnosti a budoucnosti. A chcete věděti, jaké ty myšlenky budou? Zajisté ne u všech stejné. Jiné budou u těch, kteří budou umíratí smrtí Lazarovou, a jiné u těch, kteří budou umíratí smrtí bohatcovou. A o těch myšlenkách obojího druhu budeme dnes rozjímati.

V koutě za zdmi paláce Ninevesova leží Lazar ode všeho světa opuštěný; za to ale z věčnosti přicházejí duchové, čekající, až na pokynutí Pána smrt přetne nitky jeho života, neboť Lazar umírá. Svazky, které poutají duši k tělu, již se uvolňují a duše ke vzletu do věčnosti je připravena — zbývá jí ještě půl hodina — ještě jednou ohlédne se nazpět do minulosti.

Co vidí duše spravedlivá — jako duše Lazarova — co vidí v minulosti? Stará pověst arabská vypravuje o kouzelném zrcadle v mešitě Omarově, že kdo v ně pohlédl, viděl vyobrazený celý svůj minulý život. Takové zrcadlo

před oči umírajícímu spravedlivému postaví smrt a on v ně nahlížeje, uvidí:

v s e c h n y d o b r é b o j e, k t e r é d o b o j o v a l. Umírající Řek Epaminondas se těšil, že zanechává po sobě památku dvou bitev, v nichž zvítězil, totiž u Leukter a u Mantiney. Spravedlivý umírající se těší z vítězství, jichž dobyl v nesčíslných a krutých bojích nad tělem, světem a ďáblem. Jak sladká to útěcha pro spravedlivého! Dobojoval dobrý boj a víru zachoval a nebude bojovati více, boj navždy přestane a on požívati bude věčného pokoje.

Spravedlivý vidí v minulosti:

v s e c h n a u t r p e n í, k t e r á p ř e s t á l. Trpké byly Lazarovi mnohé a dlouhé bolesti, těžkou byla mu jeho opuštěnost, ale s důvěrou v Boha a s milostí jeho všechno přestál a utrpení se již končí; ještě maličko potrpí a utrpení přestane navždy. Jak rád spravedlivý trpěl! Věděl zajisté — jak sv. Agapitus říkával, že hlava, která má nositi korunu věčné slávy, nesmí se lekati zde na světě nositi korunu trnovou. Když sv. Regina na rozkaz Olybriův hrozně byla mučena, že sám Olybrius zakryl si tvář, nemoha se na ukrutnost muk těch ani dívati, pravila mu světice: „A přece jest mi v těchto mukách mnohem volněji, než tobě v rozkoších!“ — A byt' i byl kvílel a plakal spravedlivý, vidí nyní, že ve chvílce setřena bude slza s očí jeho, nebude ani zármutku ani kvílení více, ty věci pro něho navždy pominou.

Jakou tedy radostí zajásá duše spravedlivá, patříc na svou minulost! Ještě jí zbývá necelé půl hodiny; i ohlíží se kolem sebe a uvažuje:

Opouští svět, k němuž ji nic nepoutalo. Sv. Havla říkala: „Požívání světa začíná s radostí a končí zármutkem a odříkání světa začíná se zármutkem a končí s nevýslovnou rozkoší.“ Když sv. Bernard opouštěl dům otcovský, jehož se byl odřekl ve prospěch svého bratra

Richarda, hrál si tento, jsa ještě pacholetem, na dvoře. I řekli mu někteří: „Viz — tento zámek, tyto lesy a pole budou nyní tvé, Bernard ti je ponechal.“ I zvolalo pachole: „To není spravedlivé dělení! Mně dáváte zemi a sobě necháte nebe. Půjdu s vámi.“ A šel s bratrem do kláštera v Citeaux. Tak i duše spravedlivá odříkala se světa, aby získala nebe, a proto loučení se světem jest jí lehké a radostné.

Spravedlivý chystá se na cestu, a aj, není více sám, všechny jeho dobré skutky obklopují jej, aby ho doprovodily. Perská kniha Avesta básnicky líčí takovýto příběh: Zástup dítek spanilých obklopuje spravedlivého, jenž se táže v udivení: „Kdo jste vy, dítky rozmilé?“ A ony odpovídají: „Jsme skutky tvoje.“ A jedno za druhým volá: „Já jsem tvá modlitba, — já jsem tvá pokora, já víra, já naděje, já láska — já střídmost — já spravedlnost.“ Ó, ta duše šťastná — ona prohlíží ještě jednou svoji vstupenku — má ji — a proto blaženě opouští s úsměvem přítomnost.

Umírající labuť prý si zazpívá, umírající spravedlivý jásá, ano i dává se do zpěvu. „Přineste harfu a zpívejte píseň chvály“ — volal sv. Josef Oriola na chlapce - zpěváky a v nadšení zpíval slabým hlasem s nimi. Šlechetný učenec, historik hrabě Stolberk, umíraje obrátil se k okolostojícím se slovy: „Zpívejte, dítky, zpívejte a veselte se.“ Čistá duše jeho pocitující radost nevýslovnou, vyzývala k ní i ostatní. Co vidíš, tázali se sv. Felixe, který umíraje, upřenýma očima vzhůru hleděl. „To, co vy viděti nemůžete,“ odvětil s tváří zářící. Viděl svoji b u d o u c n o s t.

Nazíraje do budoucnosti, viděl Lazar anděly k němu sestupující. Sv. Ceada, maje umřít, viděl anděly, líbeznými hlasy zvěstující mu, že jej odnesou do nebe. Musí ovšem i spravedlivý dříve k soudu, avšak toho soudu se neděsí . . . Vždyť ví, že souditi jej bude ten, jemuž na

světě, seč mohl, sloužil. „Co by ses bála duše, která máš jíti k tomu, jemuž jsi sloužila sedmdesáte let?“ pravil si sv. Hilarion umíraje. I spravedlivý jest si arci vědom toho, že chyboval, že hřešil, snad i těžce hřešil, ale chyby ty již dávno ve sv. zpovědi byl vyznal a napravil, a proto doufá v milosrdenství. Umírá blažen, protože umírá v Pánu.

„Jdu si pro slíbenou mzdu,“ pravil sv. Lucin, žák sv. Petra, když ležel blízek smrti. „Již jdu, již jdu,“ volá spravedlivý jako sv. Hofbauer, vida, že zástup nebešťanů, nesoucích v rukou vítěznou věnec, jej volá . . . půl hodiny dochází — smrt přetíná svazky těla a uvolněná duše vznáší se k nebesům. Ejhle, tak umírá spravedlivý!”

A jak hříšník?

Vejděme do domu Ninevesova, kde vládne nápadné ticho. Hosté se rozjeli poděšení, neboť hostitel pracuje k smrti, do níž má ještě půl hodiny . . . Ach, jak změněn jest obličej jeho, dříve sličný — cítí to, že umírá — a jak nerad umírá! Ještě jednou se ohlíží po svém životě, po tom jemu tak drahém životě. Dívá se na svou minulost.

Jak strašná minulost, v níž snad každou hodinu ztrávil v ohavných hříších. „Kam jste zaběhly rozkoše moje?“, volá všecek zoufalý . . . Absolon uvázl za vlasy na větvi a zvíře podběhlo pod ním a uhánělo dále, nedbajíc křiku svého pána. Tak smrt uchopila hříšníka za vlasy a zvířecí jeho rozkoše uprchly v dáli, nedbajíce volání svého bývalého otroka. Se strachem a hrůzou odvrací se proto hříšná duše od minulosti. Ještě jí zbývá necelé půl hodiny. Ohlíží se a uvažuje o přítomnosti.

Opouští svět, který tolik milovala a opouští ho na věky — navždy. „Domy moje — poklady moje — nádhero moje!“ volal Nineves, „od vás že se mám odloučiti?“ A smrt ledovým hlasem odpovídá: „Ano!“ Jak těžké je loučení člověka od toho, k čemu celým srd-

cem přilnul. Kněz přichází, ač-li vůbec je připuštěn, a mluví k němu slova spásy, avšak kde běhají myšlenky umírajícího! Zbožný kněz Nieremberg vypravuje, že umírající boháč kněze přivítal slovy: „Připlatilo obilí? Co nového na burse? Kolik procent platíte ze sta?“ O pokání ani slechu!

Přátelé jeho sice se rozběhli — ale on přece není opuštěn na dobro. Přicházejí a obklopují ho místo bývalých společníků mnohé vlastní hříchy a zlí skutkové.

Básnický takový stav líčí perská kniha Avesta. Veliký zástup ohyzdných postav obklopuje umírajícího hříšníka, který ustrašen se táže: „Kdo jste a co chcete?“ A ohyzdy odpovídají: „Jsme tvoje vlastní děti, které jsi zplodil a půjdeme s tebou.“ A již jedno po druhém se k němu vzpíná a hlásí se k němu a jedno přes druhé volá: „Já jsem tvá lakota,“ volá vyzáblá nestvůra. „Já jsem tvá nemravnost,“ volá jiná ohava. „Já lež, kterou jsi tak miloval,“ volá jiná obluda s křivými hnáty, a všechny jako v divokém chóru s chechtotem volají: „Tvoje děti jsme, tys otec náš, nás jsi miloval, nespustíme se tebe a i před věčným soudcem hlásiti se budeme k tobě.“

Jak hrozná to přítomnost! Proto obrací hříšník raději zrak svůj dále a zírá na svou b u d o u c n o s t.

„Co vidíš?“ tázali se Luthera, který vytřeštěným zrakem v jedno místo se díval. „Vidím Satana, který mne do záhuby táhne,“ odpovídá tento hlasem zoufalým. Dříve však musí na soud, a právě ten soud Boží ho léká.

Hříšník vidí před sebou přísný soud. Když konsul Lucius Piso z velezrady obviněný v šatech trestance byl veden k soudu, spatřil z daleka soudce své — takovou hrůzou a hanbou byl jat, že zemřel dříve, než k nim byl doveden. — Uděšený Voltaire cíťe, že poslední chvíle mu nadchází, zoufale zatínal zuby do svých rukou a ústy krví zalitými volal Spasitele, jež po celý život urážel a před jehož soud nyní předstupoval.

A co čeká hříšníka — jaká mzda? Záclona, která dělí čas od věčnosti se zdvihá a duše hříšná již vidí před sebou onen plamenný hrob, v němž bude pohřbena na věky. Smrt hříšníka jest nejhorší . . .

„To abych si zoufal,” řekne někdo mezi vámi v duši otřesen. „Nikoliv,” pravím — „to bys byl Jidášem. Bůh nechce smrti hříšníka, ale aby obrátě se, živ byl — nechce ani smrti tvé — ale chce a žádá v této postní době tvoje obrácení.”

Proto ke konci řeči své dám vám všem radu, jíž všichni svatí následovali, ovšem, že v různých způsobách . . . Udám způsob ten nejobyčejnější, ale spolu nejpůsobivější. Až se dnes večer na lůžko položíš, představ si živě, že za půl hodiny zemřeš. Přehlédni svoji minulost, přítomnost a nahlédni i do budoucnosti, která by tě očekávala, kdybys umřel v tomto stavu, v němž se právě nacházíš, a dej pozor — dobrý pozor, co k tobě bude mluvit Bůh skrze tvé svědomí; k hlasu tomu nezatvrzuj hlasu svého — On vyzýváti tě bude zajisté ke zbožnému životu — předchůdci šťastné smrti — Amen.

1909.

Když přicházel David z vítězného boje, obyvatelé Jerusalema ho obklopili a vítali ho zpěvem a radostným jásáním. Zvítězil zajisté David nad silným Goliathem. Také andělé, obyvatelé věčného, nového Jerusalema, vyšli Lazarovi vstříc, když přicházel z vítězného boje pozemského, a obklopivše ho s radostným jásáním nesli ho do lůna Abrahamova, neboť zvítězil Lazar nad světem, tělem a ďáblem. Rázem se všechno změnilo. Na světě opuštěný Lazar má nyní za společníky anděly, skromný koutek za zdí boháčova paláce vyměněn Abrahamovým lůnem, bolest obrácena v radost, trpké utrpení v nevýslovnou blaženost, pochmurné šero bédami stíženého života obráceno v jasný den, který večera nemá. „Lazar se raduje.”

Ano, Lazar se raduje. „Ale vypiš mi, v čem záleží radosti nebeské?” psal Severus svému příteli, sv. Augustinovi. A sv. Augustin chtěl tak učiniti; dříve však chtěl se jako obyčejně poraditi se sv. Jeronymem, který toho času sídlil v Betlemě. Uchopiv pero, začal psáti Jeronymovi, když najednou jeho pokojík naplněn byl světlem nevídaným a bylo slyšeti hlas Jeronymův: „Co chceš činiti, Augustine? Chceš přelíti moře do koflíku, chceš obejmouti rukou vesmír, chceš pochopiti nepochopitelné, mírou lidskou měřiti nezměrné?” Jeronym právě v tu chvíli zemřel a vešed do věčné slávy, zvěstoval sv. Augustinovi, že líčení radostí nebeských lidskému peru uniká.

Ale člověk tak rád by poodhrnul záclonu s věčností a nemoha viděti, chce alespoň nahlédnouti. S jakou dychtivostí shrnul se lid izraelský okolo mužů, kteří přišli ze země zaslíbené, Kanaan, s jakým účastenstvím díval se na předměty, co odtamtud přinesli, vždyť to měla býti země jeho. Tak děje se i nám. „Odplata vaše hojná jest v nebesích,” slíbil Pán svým věrným. Ti však ústy Petrovými se táží: „Co z toho budeme míti?” Což divu! Vždyť nebesa jsou předmětem naší naděje, odměnou našich přemáhání se, cílem našeho života, korunou našeho vítězství. A proto chce člověk věděti — nemůže-li zcela, tož alespoň poněkud — v čem záleží věčná blaženost, pro niž má opustiti všecko, pro niž bojuje, trpí a se namáhá. O tom budeme rozjímati dnes.

Sv. Pavel, apoštol národů, nejvzdělanější ze všech apoštolů, vtržen byl za svého života na třetí stupeň blaženosti nebeské — a pokusil se vylíčiti blaženost nebeskou — ale po dlouhé práci, po dlouhém líčení poznal, že se mu nedostává k tomu slov, a tu shrnul vše v prostá slova: „Čeho oko nevidálo, ani ucho neslýchalo, ani na srdce lidské nevstoupilo, to jest připravil Bůh těm, kteří jej milují.” A k sv. Tomáši Aq. přistoupila jeho sestra a tázala se ho: „Pověz mi, bratře, v čem záleží blaženost nebeská?” A světec zamysliv se, odpověděl: „Na tuto otázku mohu tobě dát jen nedostatečnou odpověď; dokonalé odpovědi dozvíš se, až nebeské blaženosti dosáhneš sama . . .” Proto neočekávejte ode mne úplné odpovědi na otázku, na niž svatý Pavel ani veliký Mistr Aquinský dokonalé odpovědi dáti nemohli. Co však jistého vím — to povím.

Nejvyšší blaženost nebeská záleží v tom, že b u d e m e v i d ě t i B o h a. Uzřím Boha svého já sám a oči mé spatří jej — těšil se Job. Kristus Pán slíbil těm, kdo jsou čistého srdce, že Boha viděti budou, nač sv. apoštol vzpo-

mínaje dokládá, že uvidíme jej tak, jak jest. Královna ze Sáby za šťastné měla služebníky Šalamounovy proto, že stále jej vidí a slyší. Jaké to teprve štěstí viděti Boha v jeho slávě! Když Newton počítal dráhy nebeských těles a jejich vzdálenost od sebe na základě své domněnky o vzájemné jejich přitažlivosti, přicházejí ke konci výpočtů poznal, že výpočty dosavadní domněnky jeho stvrzují, chvěl se radostí nevýslovnou, že nazírá v tajemství jedné kapky pravdy. Jakou blažeností zachvěje se člověk, až uvidí Boha, tento nepřeborný oceán Pravdy, tuto nevyzpytatelnou tůň moudrosti!

Když starý neznaboh Voltaire — již jako osmdesátiletý stařec — viděl po prvé ve svém životě východ slunce na vrcholu jurských Alp, byl tak dojat vznešenou krásou toho pohledu, že klesl na kolena a zvolal: „Bože, Ty jsi!“ — A Voltaire viděl jenom nepatrnou částčku krásy všehomíra, který Bůh jediným slovem stvořil. Jak teprve dojata bude zbožná duše, když uvidí svého Boha, tuto podstatnou krásu, v jehož nevystihle krásnou tvář patříce klesají Cherubíni v hluboké pokoře a s nevýslovnou blažeností volají: „Svatý, svatý . . .“

„Více světla,” přál si umírající básník Goethe, světlo pozemské mu již nestačilo. Nuže, převzácným světlem nebeským ozáření budou spravedliví, těla jejich budou oslavena. Kdekoli děje se zmínka o nebi, vypravuje se zároveň o veliké záři jeho. Proměnění Krista Pána — nanebevstoupení jeho — obrácení Šavla — všude proniká veliké oslňující světlo — zvláštní. — Ptáte se jaké? V poutním místě Filipově stojí velkolepá svatyně. Stojí na místě, kde stávala dříve chaloupka, v níž, ozářena nadpozemským světlem, zjevila se nejsvětější Panna Maria těžce nemocné a od lékařů opuštěné Magdaleně Kaadeové a naráz ji uzdravila. Jeden známý kněz navštívil Magdalenu a mluvil s ní o onom zázraku. Mezi jiným ji žádal, aby mu vykládala, jakého rázu bylo ono

světlo, jímž obklíčena byla Panna Neposkvvrněná. Kaadeová mu pravila asi toto: „To vyličiti nemohu, poněvadž něco takového jest ve světě nevídané.“ A zaslzevši, sepjala ruce a pravila: „Jak marný jest svět a jeho krásy proti kráse nebeské.“ Proto také sv. Pavel, shlédnuv jasná sídla nebeská, horoucně si přál, aby již byl vysvobozen z vězení svého těla, touže býti s Kristem v jasnosti nebeské. Takovou touhu choval i sv. Alois, jenž říkával, že nejjistějším znamením, že do oné záře se dostaneme, jsou utrpení pro Boha trpělivě snášená. Proto volávala sv. Terezie: „Trpěti a ještě více trpěti!“ Bude však spravedlivý na věky trpěti? Nikoliv!

Utrpení v nebesích více nebude. Nebude bolesti, ani křiku, ani kvílení, neboť první věci pominuly. Co nám působí zde na světě utrpení? Nemoci, smrt, zlí lidé, zklamání mnohá, a toho již více v nebi není. V sídle věčného života nevládnou již nemoci, předchůdcové smrti, ani smrti více tam nebude, smrt v nebi umře. „Jejími kostmi naplněn bude hrob“ — jak sličně dí básník Milton ve svém Ztraceném ráji. Když Themistokles pronajímal svůj dům a žádal vyšší nájemné než obyčejné, odpověděl na výtku proč: „Můj dům má dobré sousedy.“ — I na nás žádá Bůh mnoho, ano všechno za pobyt v nebesích, avšak všechna přemáhání a utrpení naše daleko nejsou rovna té slávě, která se jednou zjeví na nás, kdy připočtení budeme k zástupu mnoha tisíců andělů a k duchům dokonalým a spravedlivým, kteří budou našimi nejlepšími sousedy a přátely. Na to vzpomínaje, nedovoloval opat Apollonius svým bratřím smutek, říkáje jim: „Jak můžete býti zarmoucení, věduce, že všechno utrpení vaše jednou navždy přestane a promění se ve věčnou blaženost?“

Ano, spravedlivé očekává v nebesích blaženost neskonalá. Jen jeden paprsek věčné slávy zahlédl Petr na hoře Tábor, jen ve společnosti dvou světců viděl

Pána a již se nechtěl vrátit do světa, nýbrž nevýslovnou blažeností naplněn, chtěl na hoře zůstat. Jen nejsvětější Pannu v jasné záři nebeské viděla v Lurdech Bernadetta a navždy byla lhostejna k největším krásám a slávě tohoto světa. — Jen šest slov zaslechla Magdalena Kaadeová z úst Neposkvrněné Rodičky Boží — a jak sama vypravovala, od té doby ničím není v uších jejích i ta nejlíbeznější harmonie, kterou na světě možno slyšeti. — Jakou blaženost tedy pocítí duše, až uvidí Boha v jeho celé nesmírné slávě a velebnosti. Uslyší jásavé hymny chórů andělských a účastna bude nebeského stolu, který Bůh sám připravil. Sv. Terezie vypravuje, že Pán dal jí jednoho okamžiku nahlédnouti v blaženost věčnou a pravil: „Viz, dcero má, co ztrácejí ti, kdož mne urážejí!“ A světice spatřivši nekonečnou blaženost, kterou Bůh přichystal těm, kteří ho milují, nemohla se ani dočkati smrti a při každém udeření hodin se radovala, že zase je blíž smrti a věčným radostem. A sv. Bernard rozvažoval: „Když odměna knížete jest knížecí a krále královská, jest blaženost, kterou Bůh svým věrným přichystal, božská, zajisté taková, aby odpovídala moci všemohoucího.“ Jest tak veliká, že nelze ji změřiti, tak rozmanitá, že nelze ji sečísti, tak vzácná, že nelze ji oceniti.

A tato blaženost bude věčná. Co by ji mohlo přerůst? Pokušení? A od koho, když tam pokušitelů nebude? Tři jsou, kteří nás pokoušejí: tělo, svět a ďábel. Tělo svede smrtelnost a s ní i žádostivost, která k tomu pokušení vede, svět bude opuštěn a ďábel v nebi ani místa, ani moci nemá. Věčný Bůh odměňuje na věky. Slavný misionář Brydaine mluvě o věčnosti, pravil: „Hodiny věčnosti nemají ciferníku, ani ručiček, jen kyvadlo bez přestání se hýbe a kdyby se kdo tázal, kolik je hodin, odpoví se mu: jest — věčnost!“ Proto se oddávají vyvolení blaženosti své bez bázně, že blaženost jejich někdy vezme konec nebo umenšení. Již mudrc Sokrates to tušil,

a proto na otázku, co jest pravá blaženost, odpověděl: „Ta blaženost jest pravá, která věčně trvá.“ A Kristus řekl: „A půjdou ti, kteří dobré činili, do věčného života.“

Když král Cyrus, chtěje vytáhnouti proti Medům, sebral vojska, dal jim sekery a poručil jim, aby do večera vykáceli les a proměnili ho v úrodné pole. S nesmírným namáháním a v potu tváří vykonali vojínové rozkaz. Druhého dne na to vystrojil jim přeskvostnou hostinu, při níž se jich tázal, co se jim lépe líbí, zda včerejší namáhání, anebo dnešní hody? Vojínové ovšem jednohlasně chválili si den hostiny, načež král jim pravil: „Zvítězíte-li nad Medy, budete takových dnů míti více.“ Vojsko perské v naději na blažené dny vrhlo se udatně v boj a zvítězilo. — Podobně jedná s námi král věčnosti. Ve dnech našeho pozemského života rozkazuje nám vysekati celý les vášní a hříšných návyků, vede nás v boj proti tělu, světu a ďáblu a slibuje nám hostinu věčnou v nebesích. Nuže, statečně v boj! Mnozí z našich bratří a sester již zvítězili! Pozdvihněme oči svých vzhůru k nebesům, kde Lazar již se raduje a Církev vítězná s ním. Hledí na nás, aby i nám vítězům vyšli vstříc a doprovodili nás do věčné blaženosti. — Amen.

1909.

*Umřel pak i bohatec a pohřben jest v pekle.
Luk. 16, 22.*

Na vlnách rozkoší, které jen svět mohl dáti, plul bohatec, obklopen přáteli a pochlebníky. Byl šťasten a jak cedr na Libanonu vyvýšen. Z nenadání nad ním smrt rozepjala ohromné své perutě a Nineves s hrozným výkřikem klesá mrtev. Duše jeho oddělena od těla. Tělo slavně pohřbeno, postavena mu mohyla — a duše? „Umřel boháč a pohřben jest v pekle.” Jsou to hrozná slova, která otřesou každým člověkem v hlubinách srdce. Po tak skvělém životě smrt a po smrti peklo! „Nevěřím, že je peklo!” zvolal bezbožný Voltaire, štván výčitkami svědomí. „Nevěříme, že je peklo!” volají po něm moderní nevěrci. Nikdo prý dosud z věčnosti nepřišel nám o peklo zvěstovati. Myslíš? A přece někdo! Hle, zde jest — jeho ret nikdy neselhal — On nám poví pravdu, tažme se ho: „Kriste, Králi nebes i země, pověz nám, jest peklo?” A Syn Boha živého otvírá nejsvětější ústa svá a s poklidnou jistotou dí: „Umřel pak i bohatec a pohřben jest v pekle.” A obrátiv se k těm, kteří konali zde na světě skutky ďáblovy, řekne jim: „Odejděte ode mne do věčného ohně” — a půjdou ti, kteří zle činili, do věčného ohně. Ano, peklo jest. — On — Kristus tak řekl.

„Je to myšlenka hrozná,” praví sv. Jan Zlatoústý, „ale spasitelná.” — Snad se tady mnohý zastaví a otáže se: „Což jest to místo tak děsné?”

Zkoumejme to. Dnes týden kázal jsem vám učení nejkrásnější — učení o nebi, dnes předvedu vám klidně —

nehledě na obrazotvornost — nauku nejstrašnější — o pekle. Podle rady sv. Bernarda sestupme v duchu do těchto temností zevnitřních, ať poznáme hroznou noc, která nemá jitra.

V hluboké rozjímání pohřížen, kléčel sv. František Borgiáš ve své komůrce. Přes jeho přísnými posty a bděním opadlé líce kanuly slzy, na jeho čele stály krůpěje potu a celé jeho tělo se chvělo jako list. „Co je ti?“ tázal se ho bratr mnich — a sv. František pravil: „Sestoupil jsem v myšlenkách do hlubin pekelných a chvěji se uděšen, jak hrozné jest to místo!”

Nuže, v čem záleží peklo? Jaký osud zavržených?

Budou odloučení od Boha. „Odejděte ode mne,” řekne Pán! Jak strašlivý to trest! Země má svůj zákon, zvaný gravitační — na jehož základě ve čtverečném poměru neodolatelnou silou každé těleso táhne ke středu. I svět duchový má svůj gravitační zákon, podle něhož každý duch neodolatelnou silou spěje ke středu všehomíra — k Bohu. Uvolněné těleso rychleji a rychleji k zemi dopadá a duše od těla oddělená jako blesk — rychleji a rychleji letí k Bohu. Ale nastojte — Bůh ji odpuzuje! Odejdi ode mne, neznám tě. Přirozená touha duše po Bohu ji k němu táhne celou mocí a spravedlnost Boží ji zatlačuje daleko od sebe, dvě síly na sebe působí: tlak a protitlak, a duše mezi nimi! Jak strašlivé postavení! Španělský král Filip pravil k dvořenínu svému, který upadl v zaslouženou nemilost: „Odejdi a neukaž se více před tváří mou!” což na onoho dvořana tak působilo, že si zoufal. V jaké zoufalství teprve bude uvržena duše, kterou zavrhne sám Bůh, král všehomíra, od tváře své! Nejtíže dolehne na člověka opovrhování — a to tím bolestněji, vychází-li od toho, koho miluje. Duše z těla vyšedší spatří Boha v jeho velebnosti a kráse a zahoří k němu láskou co největší — ale ach — od něho je za-

slouženě odpuzena. Odpuzena, zavržena — a kam? Rázem zmizí pro ni odlesk jasnosti Boží a ona již klesá do temností zevnitřních.

Naproti říši světla stojí říše tmy, naproti jasnosti nebeské stojí děsné mrákoty pekla. V Lumíru z r. 1853 přeložena jest jedna z nejkrásnějších básní lorda Byrona, nazvaná Pocity vězně Chilonského. — Aby ty pocity dobře a pravdivě vylíčil, dal se lord Byron zavřít do vězení pod palácem benátských dožů. Zavřen ve sklepení nizounce klenutém, které okénko nemá, hrozná tma jej obkličuje a z venku temně hučí vlny lagun, bouří poháněné. Nastává příliv, podlaha žaláře mokvá, voda v něm stoupá a básník za nedlouho v ní stojí po prsa. mořské krysy vylézají mu na hlavu a zatínají se mu do hrdla a vůkol děsná mrákota. Plných dvanáct hodin uplynulo, než voda odlivem odstoupila a básník volněji vydechl. Když ale lord Byron vyšel, sedl a vylíčil pocity vězně tak mistrně, že se čtenář chvěje. — Kdopak ale dovede vylíčiti hrozný pocit zavrženého do děsných mrákot pekelných, z nichž žádné vysvobození není? Temnota děsí. Když svěží zelený páprsek slunce k nám proniká, člověk mimoděk okřeje, jakmile však mraky vystoupily a černosiné chmury nad hlavou stojí — nesouce bouři a noc — člověk se děsí. A když zavrženec si připomene, že děsné temnoty budou trvati na věky, tato hrozná noc že vzápětí nemá jitra, vzpomínka ta vydírá mu z prsou zoufalý výkřik, tím zoufalejší, čím více stoupá příliv ještě jiných hrozných trestů. V mrákotách pekelných zavržení na věky hynou, aniž zahynou, na věky trápení jsouce o h n ě m v ě č n ý m.

Kterak shoduje se mrákota s ohněm? Voltaire smál se učení Mojžíšovu o stvoření světa, že prý třetího dne stvořeny rostliny a teprve čtvrtého dne slunce — od těch dob ale, co objevena byla nauka o světle (vibrační teorie), smějí se vědátoři hlouposti Voltairově a kdo zná

nauku o teple, ten nezastaví se nad tím, jak shodují se mrákoty s ohněm pekelným. Zvláštní jest to zajisté oheň — zvláštní plameny. Neznáme podstatu tohoto ohně, ale víme, že v pekle hoří, neznáme jeho paliva, ale víme, že působí bolest náramnou, vždyť bohatec, pozdvihnuv oči svých, vyznává: „Trápen jsem v tomto plameni.“ Proto také pravil sv. Polykarp pohanskému soudci, který mu hranicí hrozil, nezapře-li Krista: „Tvého ohně, který hasne, se nebojím, bojím se však ohně pekelného, který nikdy neuhasne.“ A proto sv. Martinion pokoušen byv k těžkému hříchu, vstrčil obě ruce do ohně a brzy je vytáhnuv řekl svůdnici: „Nemohu snést ani chvilku palčivost tohoto ohně na rukou, jakž bych se celý vydal hříchem v hroznější oheň pekelný?“

Nad to stihnou zavržence: **t r e s t y h r o z n é**, podle velikosti a množství hříchů spravedlivě vyměřené. „Otče Abrahame“ — volá boháč v plamenech pekla — „slituj se nade mnou a pošli Lazara, ať omočí konec prstu svého ve vodě a svlaží jazyk můj.“ Hle, boháč, který byl zvyklý rozkazovati, prosí — a jak prosí. A zač prosí? Za vodu! Slyšme, ten bohatec, který byl zvyklý píti nejdražší vína cyperská, ten prosí o vodu! A z čeho ji chce přijati? Snad z nějaké křišťálové nádoby, nebo ze zlatého, drahokamy ozdobeného poháru? Ó, nikoli! Rád by vodu přijal z rukou Lazara, toho bolavého, vředy pokrytého Lazara, jehož se tolik štítil. A mnoho-li té vody chce? Snad číši, nebo plnou amforu, nádobu? Nikoli! — Za tolik prositi si ani netroufá, on by se spokojil s kapkou, která utkví na omočeném prstu. Posuďme z toho, jak hrozný musí býti trápení pekelné, když zavrženec tak úpěnlivě prosí jen za kapku vody; ale ani té se mu nedostává. Co mu tam prospěje všecka učenost a pavědecký věhlas? Co jeho bývalé bohatství — co šat a šperky? Nic, leč bolestnou vzpomínku. Snad nalezne v pekle srdce soucitné, vždyť tam není sám? — Vizme

tedy jeho společnost, v které se nachází. Jsou s ním prokletci, jako je on sám a snad ještě horší. Hrozný trest určil Alexander Callisthenovi, když jej dal zavřít do klece s prašivým psem, hroznější však trest je na věky mít za společníky zavržence, jejichž duše hnílohou hříchů postižené více jsou odporny než zápach jedovaté osutiny. Sv. Justinián se zachvěl, když jej vhodili do pytle, naplněného hady, štíry a podobnou havětí, jak teprve se zachvěje zavrženec, až bude sražen mezi havěť dábelskou za podnož starému hadu — Satanovi!

Nuže, kdo z těchto sousedů zavržence potěší? Zoufalec zoufalci útěchy nedodá — oheň ohněm se neuhasí — a právem můžeme říci, že také ani oko nevidělo . . . co Bůh připravil těm, kteří ho uráželi, neboť jak nesmírný je Bůh ve svých odměnách, tak nesmírný je ve svých trestech. Proto tresty pekelné jsou v ě č n é.

Lasciate ogni speranza — vzdejte se veškeré naděje — takový nápis ve své Božské komedii postavil Dante na bránu pekla, vzdejte se naděje, že se vám ta brána kdy k východu otevře, vzdejte se naděje, že vám bude v trápení povoleno. Proto Kristus Pán mluví o ohni věčném, který nikdy neuhasíná — o propasti, která přechodu nemá. Jak dlouhá jest nemocnému noc v bolestech, jak toužebně očekává úsvit jitra, doufaje, že s nocí i bolesti pominou! Bolestmi nevýslovnými stížen je zavrženec a bolesti neulevují, smysly jimi neotupují a naděje na úsvit žádné, stále panuje noc, která jitra nemá. „Kolik je hodin?“ táže se uděšen — a stálá odpověď zní: „Jest věčná noc.“

Přátelé v Kristu, tážete se, co činiti, abychom mukám věčným ušli?

Obklopen vojskem Skytů trpěl Řek Lysimach palčivou žízeň. „Dáme ti vody,” vzkázali mu nepřátelé, „odřekneš-li se říše své” — a Lysimachus povolil. Teprve potom, jsa v zajetí, volal: „Ó, já bídny, za trochu vody ztratil

jsem království i svobodu!" Obklopeni nepřáteli — tělem — světem — a ďáblem, žízníme častokráte po rozkoších tohoto světa. „Ukojím žízeň tvou," dí ďábel, „odřekneš-li se království věčného." A běda člověku, který jako Lysimachos dá se obelstíti! Pak i on věčným nářkem bude stenati: „Ó, já bídný, za trochu pomíjivých rozkoší ztratil jsem nebe a svobodu synů Božích." Proto, přátelé v Kristu, třeba, abychom dobrý boj bojovali proti hříchu, neboť jen ten, kdo zvítězí, jísti bude se stromu života, kde není ani včerejška, ani zítřka — ale věčné dnes. — Amen.

1909.

*Pane, rozpomeň se na mne, až přijdeš
do království svého!* Luk. 41, 42.

„Co letí nejrychleji?“ tázali se mezi sebou žáci Hypokratovi. „Holubice.“ — „Nikoliv.“ „Ostříž.“ — „Ne.“ „Blesk.“ — „Mýlíte se.“ — „Myšlenka.“ — Až Hypokrates do řeči jim vpadl a pravil: „Čas“ — a svěsil hlavu. Ano, čas, drahocenný čas nejrychleji kvapí . . . Jak je tomu dlouho, co začali jsme s pomocí Boží v době postní svoje úvahy o posledních věcech člověka, a než jsme se nadáli, prchly postní neděle — a dnes stojíme na vrcholu postní doby, ale také zároveň na jejím konci — Dnes, moji drazí, slaví Církev nejvýznamnější den v celém církevním roce — slaví Velký pátek.

Kázal-li jsem vám v nedělních rozjímáních svých o bohatci a Lazarovi, hledal-li jsem s vámi vstupenku, jakou vykázati se musíme u brány rajske, ukázal-li jsem vám dále prostředky i dobu, kdy jich získati — zavedl-li jsem vás ke vchodu do věčnosti — vystoupili-li jsme do nebes a navštívili temné hlubiny pekla — ó, rcete, moji drazí — rcete sami — kam vás mám ještě vésti? Povedu vás na pahorek nedaleko Jerusalema — zavedu vás na Golgotu . . .

Na Golgotě vztyčeny tři kříže v polokruhu, kolem stojí vojsko s lesklou zbraní, lze viděti purpurové pláště římských úředníků, lze viděti zlatem a stříbrem protkávaný šat zákoníků a knížat židovských. Na prostředním kříži rozpjat mladý muž v plném květu let, hlava jeho poněkud nakloněna vpřed chvilmi se zdvíhá — matné oko

vůkol se rozhlíží — je to Kristus — umučený — trnám korunovaný — ubíčováný Kristus, jenž tam na té hoře Kalvarské nakloňuje hlavu a vypouští ducha. Země se třese, skály pukají — hrobové se otvírají — ale největší div jest, že lotr — zločinec sklání hlavu a obrací se k ukřižovanému Pánu. A poněvadž rukou svých k prosbě sepnouti nemohl, jsa přivázán ke kříži, aspoň zkroušenýma očima, rozníceným srdcem, jazykem dojemným volal k umírajícímu Spasiteli: „Pane, rozpomeň se na mne, když přijdeš do království svého.”

Nejmilejší, nad tento zázrak milosti Boží nenalézám při umučení Páně nic podivnějšího, nic neobyčejnějšího, nic pronikavějšího. Že opona chrámová roztrhla se na dva díly, byl ovšem div veliký, že třásla se země a pukaly tvrdé skály, byl div ještě větší, že se hrobové otevřeli a mrtví z hrobu vstávali — byl zázrak a div, ale že se protrhla opona zatmělé mysli lotrovy a že on prohlédl, že jeho až dosud nad skálu tvrdší srdce pukalo k pokání, že zastaralý zlosyn z hrobu hříchů povstal k životu — to byl div největší. Nuže, vedu-li vás dnes, v poslední den svatopostních rozjímání na Golgotu, tedy vedu vás také k tomu divu největšímu — ke kajícímu lotru. Viděli jsme smrt — soud — nebe — i peklo, zbývá nám podati dnes výsledek těch úvah — nastíniti vám, jaký užitek by přinést mohly. — A ten užitek ukazuje nám kající lotr na hoře Kalvarii — je to i obrácení naše — polepšení našeho života. A to budiž předmětem naší velkopáteční úvahy.

Jedná-li se o nápravu, o polepšení našeho života, jedná-li se o zanechání hříchů, o cestu novou — tu často slýcháme: dnes ještě nikoli, až zítra. — Odkládají mnozí z dneška na zítřek, odkládají napravení sebe den ze dne.

A proč říkají mnozí — zítra — až zítra se polepším. Proč zítra — proč? Proč ne dnes?

Říkají: Nemáme síly. „Pozdvihni oči své a viz,” pravil anděl sv. Arseniovi na poušti. A co viděl? Viděl člověka, sekajícího dříví. Nasekav, svázal je do otepi, ale pro tíži sotva ji pozvedl. I šel a nasekal ještě něco polen a k otepi je přiložil a zkusil ji pozvednouti, ale již nemohl. I přidal opět několik polen a zvětšoval otep v břemeno ohromné, kterým hnouti nebylo ani možno.

Tomuto pošetilci podobají se hříšníci, kteří břímě hříchů svých denně množí, hříchy ke hříchům přidávají, jakoby čím více jich bude, tím snáze je mohli unést. — „Otče, dej mi nějaké naučení,” pravil při návštěvě mládenec ke starému poustevníkovi — a ten zavedl jej k palmovému háji a poručil mu vytrhnouti roční sazenici palmovou. Mladík snadno ji vytrhl. — „Vytrhni tuto,” přikázal stařec, ukázav na dvouletou, což mládenec učinil, ale s větším namáháním, tříletou vytrhl jen s napětím všech sil a čtyřletou již vytrhnouti nemohl. — „Viz,” pravil poustevník, „snadno vytrhá se ze srdce hřích z počátku, jakmile se však zakoření, pak těžko dá se vyrvati.” — „A co mám činiti, otče,” tázal se mládenec, „když se hřích zakořnil?” „Pojď se mnou,” pravil stařec a vedl mládence k jinému místu, porostlému trnitými keři. „Viz,” pravil, „zdělej to místo v půdu úrodnou.” „Toť nemožné!” — „Nikoli, toť možné, vykopáš-li denně jeden keř. Dej se jen do práce.” A hle, za čas trní vykopáno a půda zúrodněna. Tak tomu jest i s námi. Do srdce vplížil se hřích, zakoření se a zůstane sám, nebo brzy vyrazí jiný trnitý keř hříchů vedle něho a vedle opět jiný, až vzrostou v neproniknutelnou houštinu, která jest útlukem jedovatých myšlenek a všelijaké jiné havěti hříšných úmyslů.

Proto žádné odkládání. Nezaplatíš-li dloužek — dluh tíže zaplatíš — nepřebředneš-li potůček — řeky nepřeplovíš. Vizme kajícího lotra, visícího po pravici Kristově — a jako on obraťme se hned. Hříšníci ovšem říkají —

zítra, světcové však — dnes. Pán pohlédl na Petra a Petr hořce plakal — hned. Pán zavolal Šavla a Šavel hned činí, co Pán káže. Tak čin i ty, nespolehej na zítřek, který není v tvé moci, užij ke svému napravení dneška, kdy jsi ještě živ. Či kdy chceš činiti pokání?

Až ve stáří. Ó, pošetilče! Což jsi si jist, že se stáří dočkáš? Nevíš, kdy a jak umřeš. Snad mlád, snad v mužné síle. Nevděčníče, kterého již pohan Seneca kárá, řka: „V okřínu nejčistší víno jest nahoře, dole u dna pak kal, tak i první léta vašeho života patří mezi nejlepší.“ — A tato nejlepší léta věnuješ hříchům a kal věnovati chceš Bohu? Tedy až ve stáří! Člověk jeden měl čtyři soumary, tři mladé a silné z nich prodal a všechn náklad z nich naložil na čtvrtého, starého a sešlého. Ten ovšem padl pod tíží a z místa se hnouti nemohl. Tři věky zdravé a silné: dětský, mládenecký a mužný prodává bláhový hříšník světu a všechno nakládá na slabé a vetché stáří, kdy již mnoho činiti nemůže, ano, kdy často nemůže již ani hřešiti. Kdo ve hříších zestaral, ten s nimi také umře, neboť to není možné, aby oheň, který zachvátil tři čtvrtiny města, bez zázraku u poslední čtvrti rázem uhasl.

A ještě lépe jest na tom ten, kdo obrácení své odloží alespoň na stáří. Leč jak často slýcháme: „Užívati chci světa, dokud jsem mlád a obrat k dobrému odložím na chvíle poslední.“

Kdo tak smýšlí a jedná, pro toho nemám jiné útěchy, leč slova sv. Jeronyma: „Ze statisíce těch, kteří činí pokání teprve na loži smrtelném, dojde spásy sotva jediný.“ — A proč? — Poněvadž, jak praví sv. Ambrož, ze statisíce těch, kteří teprve na loži smrtelném činí pokání, sotva jeden skutečně učiní pravé pokání. Scotus Eriugena toho uvádí čtvrtý důvod: Předně překází nemoc sama. „Pokání takového nemocného jest samo nemocné,” dí sv. Augustin.

Za druhé: Bývá vynuceno strachem — před smrtí.

Jak mnohý sliboval v těžké nemoci polepšení a pravé pokání, ale jak se zdál ten slib opravdový, přece minula-li nemoc a s ní nebezpečí smrti — tu opět zvítězil starý návyk, který je třetí překážkou skutečnému pokání. Dvanáct let jsem bojoval, než jsem přemohl hříšné návyky,” vyznává sv. Augustin. A proti čemu mohutný veleduch a zvláště vyvolená nádoba Boží bojoval celá léta, chce slabý hříšník — vyvolená nádoba Satanova — přemoci v několika dnech a snad i hodinách! A dejme tomu, že se mu to i podaří, tož přece pokání na loži smrtelném bývá obyčejně bezcenné. To je to čtvrté. „Když nepravosti nás opouštějí, lichotíme si, že my opouštíme je” — praví Rochefoucauld. A tak se klamává umírající hříšník. Hříchové jej opustili, a on se domnívá, že on opustil je. „To není pak více bohumilé” — dí sv. Lucie — „když Bohu obětuješ teprve to, co při nastávající smrti více použití nemůžeš.” Bellarmin vypravuje, že stál jednou u smrtelného lůžka takového člověka a napomínal ho, aby vzbudil lítost. „Lítost?” pravil nemocný udiven. „Nevím, co to jest a jak se to děje.” I počal Bellarmin ji vzbuzovati, ale nemocný brzy řekl: „Nechte toho, velebný pane, já tomu nerozumím.” A nešťastný člověk umřel se známkami zavržení. Nelze jinak. Nač vykládali svatí kající celý život — tomu nelze naučiti se v několika hodinách; jako se nestane přes noc z neučeného učenec — tak nestane se bez velikého zázraku ze zarytého hříšníka dokonale spravedlivý.

A zázrak takový stal se, moji draží — dnešního dne. Stal se na Golgotě — stal se ale za okolností tak zvláštních, že se tyto nikdy více opakovati nebudou. — Proto rychle k práci, dokud je čas. — Tážeš-li se ještě, kdy máš s pokáním začít — odpovídám: Ihned! Když jednou jistá paní tázala se duchovního, kdy má začít vychovávat své čtyřleté dítě, řekl jí duchovní: „Milá paní, jestli jste dosud nezačala, ztratila jste čtyři léta.” A po-

dobně, kdo na polepšení svém ještě pracovati nezačal, ztratil všechna dosavadní uplynulá léta, neboť jen ten čas člověk opravdu prožil, který bez hříchu a v konání dobra prožil. Před chudobnou svou chyškou na poušti odpočíval staříčkový poustevník. Cizinec, který se tudy ubíral, dal se s ním do řeči a otázal se ho mezi jiným: „Jak jsi stár?“ Načež kmet odpověděl: „Dvacet let!“ — „To není možné,“ dí cizinec, „celá tvá postava a podoba ukazuje stáří větší.“ Načež poustevník odpověděl: „Do šedesáti let jsem sloužil světu, nedbaje spásy duše své a teprve dvacet let sloužím Bohu. Šedesát let jsem ztratil a teprve dvacet let jsem živ.“ Proto na otázku, kdy máš začít s polepšením života svého, odpovídám — dnes!

Což dnes — o Velikém pátku — nezachvěje a nepohne tebou veliká láska Kristova, která i lotrem pohnula?, proto na tento den nechal jsem poslední kázání své. Boháč Nineves v ohni pekelném prosil Lazara, by varoval bratry jeho a vybídl je k pokání. I odpověděl jemu Abraham: „Mají Mojžíše a proroky — těch necht' poslouchají“. „Ach, otče Abrahame“ — dí bohatec — „oni toho nečiní.“

Nuže, moji drazí, jestliže i vy nechtěli jste dosud poslechnouti a váhali jste, tož dnes o Velkém pátku jděte na Golgotu a tam k vám mluvití bude kající lotr slovy: „Pane, rozpomeň se na mne, až budeš v ráji.“ — Poklekněme před umučeného Spasitele — zlíbejme v pravé lítosti rány jeho — popatřme na oko krví a slzami zalité, obraťme své oči k jeho sv. tělu — od hlavy k patě zohavenému, pozorujme ústa octem a žlučí napájená a pomněme, že všechny muky, trýzně a bolesti trpěl Spasitel pro nás, a jsem jist, že odejdete s hory Kalvarie, na kterou jsem vás zavedl, zkroušení a zkormoucení, volajíce obrácení: „Bože, buď milostiv nám hříšným!“ — Amen.

Vstalt jest, není ho tuto.
Mar. 16, 6.

Jerusalem ještě spal. Po ulicích pusto, bez živého tvora. Jen tu a tam kmitala se římská stráž. Avšak cestou, vedoucí k zahradě Josefa z Arimatie spěchají krokem rychlým tři ženské postavy, zahaleny po způsobu východním i v obličejí. Na obloze zhasíná hvězda za hvězdou, jen jitřenka dosud kmitá se svitem stříbrným. Temeno hory Olivetské zardívá se již prvním leskem růžových červánků, znenáhla vychází slunce v oslňujícím zlativém lesku svém, paprsky jeho prorážejí hustými korunami oliv a tři ženy blíží se ke hrobu ve skále. Jdou k Ježíši Nazaretskému, jež v pátek do hrobu položili, prokázat dnes poslední službu přátelskou. Hlava jedné nachyluje se ke druhé a ženy si šeptají navzájem: „Kdo nám odvalí kámen ode dveří hrobových?“ — Uvažují, že ruce jejich a síla jejich nepostačí, aby těžký pokrov kamenný mohly odsunouti. Než z rozpaků jejich vyvádí je mládenec, oděn řasnatým sněhobílým rouchem, slovy: „Nebojte se! Ježíše hledáte Nazaretského Ukřižovaného? Vstalt jest, není ho tuto!“

Úžas zračí se na tváři žen, neboť Písmo sv. praví, že se ulekly. Ano, úžas způsobilo zmrtvýchvstání Spasitele, úžas hněvu mezi jeho nepřáteli, úžas radosti a nadšení mezi jeho přáteli. Nepřátelé jeho už jásali — jásali radostí nad tím, že podařilo se jim usmrtiti Krista, tolik nepohodlného karatele, že podařilo se jim pochovati nejen Krista, ale s ním i celou vznešenou nauku — a kámen

— těžký kámen — veliký balvan přivalili na hrob — hrob ten ještě pečlivě zapečetili, jen aby v tom hrobě zůstal zapomenut Kristus i učení jeho. A nyní slyší náhle, že všechna péče — všechna snaha byla marnou — že „Kristus vstal a není ho tuto“ — že odvalil nejen těžký kámen na hrobě, ale ještě těžší kámen lidské zloby — že jako vítěz nad smrtí oslavený z hrobu vstal.

Jako Krista do hrobu pochovali, jako naň těžký kámen přivalili, i dnešního dne činí se pokus, aby, když už tělesně Kristus mezi námi není — alespoň dílo jeho — Církev svatou — a nás stoupence Kristovy do hrobu položili. — A proto rozhovoříme se v této jitřní chvíli o vzkříšení našem.

Valná část katolických křesťanů také umřela — nebo alespoň tvrdě spí. Jeden hrob, ve kterém tato část bojující Církve si hová, nese nápis: náboženská lhostejnost. — Na jiném čteme slova: náboženská netečnost. — Na třetím: náboženská vlažnost. Ti, kdo v hrobech těch odpočívají, jsou sice podle těla živi, ale duševně mrtvi, jsou ztraceni údové, ztracené uschlé ratolesti na kmenu Církve sv. Na hrobech jejich leží rovněž těžký kámen — na kameni tom tančí zuřiví nepřátelé Církve — rouhají se kříži — Bohu i Církvi — a ti křesťané tam pod tím kamenem spí klidně dál. Jim jest víra jako víra — jsou katolíky proto, poněvadž v katolickém chrámu, katolickým knězem pokřtěni a do matriky katolíků zapsáni byli — jsou, jak se chlubí, „matričními katolíky“.

A hrobařů, kteří nás katolíky do hrobů náboženské lhostejnosti, netečnosti a vlažnosti pochovávají, do těch hrobů lákají, i násilím strkají — je den ode dne více. Špatné příklady, nesvědomití lidé, nepřátelé Církve, četba listů nevěreckých, Církvi nepřátelských — to jsou příčiny — proč katolíci tak často do hrobů pochovávání bývají. Přišla nyní doba, kdy oslavujeme zmrtvýchvstání

Krista Pána. — Nuže, moji drazí, vstaňme z hrobů aspoň my, jeho synové a dcery — vykoupení přesvatou jeho krví. Probudme se ze spánku, probudme se a vstaňme zmrtvých — staňme se živými, ze suchých ratolestí větve zelené, nesoucí plod — staňme se jedním slovem katolíky uvědomělými.

Koho nazýváme katolíkem uvědomělým?

Katolíkem uvědomělým nazýváme toho, kdo nejen katolíkem podle jména jest, nýbrž i vždy a všude jako katolík žije a jako katolík jedná.

Jsme, moji drazí, všichni synové českých matek — v Čechách zrozeni a po česku vychováni. A žádá se na nás, abychom se všude k tomu svému rodnému jazyku hlásili, jej nikde nezapřeli — s národem cítili — jako dobří vlastenci k blahu a zdaru vlasti své ze všech sil pracovali. Co soudíme o tom, kdo zapře rodný jazyk svůj? Co soudíme o tom, kdo se spojuje s úhlavními nepřáteli našimi? Kdo, ať mravně, ať hmotně podporuje podniky nám nepříznivé? O tom platí slovo „zrádce národa“.

Nuže, suďme nyní, jak máme nazvati toho, kdo se k praporu víry všude nehlásí? Jak nazvati máme toho, kdo k nejtěžším urážkám Církve jenom mlčí — je snáší — jak nazvati máme toho, jenž svoji víru veřejně nevyznává, ji nehájí? Nuže, měli bychom jej zváti zrádcem víry — a vším právem zveme jej nábožensky neuvědomělým.

Nepřátelé kříže, nepřátelé katolické víry dělají si s námi, co chtějí — a my je slepě posloucháme; a přece, moji drazí, jsme velmoc — počtem nejčetnější.

Přijdou na př. volby, ať do obce, ať do sněmu, ať kamkoli jinam. Nepřátelé komandují: Volte neznaboha, volte toho či onoho „pokrokáře“, o němž je známo, že do kostela nechodí, svátosti nepřijímá — třeba docela ani pokřtěn není — a vy, katolíci, jdete k volebnímu osudí, jdete a volíte, jak se vám komanduje, a ani jed-

nomu z vás ve snu nenapadne, zeptati se, jaké má ten navržený kandidát náboženské přesvědčení.

Vidíte — uvědomělý katolík ten tak nejedná — uvědomělý katolík rozhodně žádá, aby jeho zástupcem ať v obci, ať na sněmu, ať kdekoli — byl katolík dobrý — uvědomělý a rozhodný, jenž by i ve sborech zákonodárných a všude se nás zastal.

Jinde opět někdo poručí a vydá heslo: Kupujte všecko, co potřebujete, od nepřítelů katolické Církve — a katolíci jdou jako procesím a dobrovolně podporují a užitek nesou tomu, komu je Církev trnem v oku.

Uvědomělí katolíci však jednají jinak. Uvědomělý katolík rozváží předem, než někomu nese užitek, jakým katolíkem jest příjemce jeho peněz — a i kdyby si o kousek cesty měl zajíti — a kdyby i na krásně takový výběr tam nebyl jako jinde, jde přece nakoupit ke svému bratru ve víře, aby tím napomáhal živnosti a rozkvětu dobrého katolíka. Především domácím víry, pravil apoštol.

Nuže, víte už, koho nazýváme uvědomělým katolíkem? Uvažte, kolik je nás katolíků — jakou ohromnou moc máme v rukou, kdybychom jí uměli použít. Bohužel, většina z toho počtu leží ve hrobě netečnosti — vlažnosti, bezmyšlenkovitě, bez rozvahy jde s proudem, kam chodí jiní, co dělají jiní, dělá také. Nuže, probudme se konečně — vstaňme z hrobu, slavme dnes svoje vzkříšení! Vyčištěme podle slov dnešního svatého evangelia ze sebe starý kvas lhostejnosti a nerozhodnosti — a nahradme jej novým skropením náboženské rozhodnosti a uvědomělosti. Seřaďme se a tvořme mezi sebou stejně smýšlející jednu rodinu, uznejme povinnost dávatí výdělek tomu, jenž se mnou souhlasí v náboženském smýšlení, kdo je se mnou za jedno u víře — pomáhejme živnostníkům našincům, nenosme peníze do hospod, v nichž vloženy jsou listy Církvi katolické nepřátelské, nekupujme novin a knih u knihkupců, kteří obchodují v oplzlých

obrazech a knihách a kteří prodávají knihy a listy, v nichž haní a tupí se naše svatá víra. Co pak nám prospěje naše náboženské smýšlení, nosíme-li nepřátelům kříže peníze a pomáháme-li jim k zbohatnutí a k zmo- hutnění, aby tím více mohli utiskovati a se posmívati sv. Církvi? Naším heslem budiž: Milujme se, ale nedejme se.

Vstaňme tedy, probudme se — volám, prosím vás znova — až přijdou nepřátelé k hrobům, kde dřív kato- líci neteční — lhostejní u víře leželi — ať také nuceni jsou říci: Vstalt' jest a není ho tuto. Toho zhrozili by se dneš í nepřátelé Pána Ježíše nejvíce — kdyby u nás zavládlo pravidlo Svůj k svému. Takové tedy budiž naše vzkříšení dnes — Amen.

Klobuky 1907.

„Vstalt Pán právě“.

Naše pozemská pout přináší, že nejčastěji po zármutku následuje radost, po přestálých strastech a uplynulých bouřích že zasvitne a usměje se slunce plným leskem na obloze našeho života. A opět obráceně: po radostech, štěstí a rozkoších přichází trud, hoře, bědování, po dni jasném i krásném přichází nezdárka dny těžké, dni plné protivenství, dni plné posměchu a potupy.

Tato pravda je všeobecně dosti známou. Nalézáme ji všude v životě soukromém i veřejném. Setkáváme se s ní v životopisech bohatýrů duchem, bohatýrů rodem a na doklad téže pravdy spočívá oko naše i pod střechami doškovými. Pozorujme jen dni týdne právě minulého!

V pátek vypustil ducha Ježíš Kristus za nesmírných bolestí, v pátek podařil se „mistrný“ kus farizeům a zákoníkům, už nepotřebují se báti a ostýchati se toho nenáviděného Ježíše, že bude stopu za stopou sledovati jejich život, vytýkati jim nepravosti, pokrytectví. Nezdární synové jerusalemské se radovali, že Kristus nebude více lákati za sebou lid, již nebude učiti, již nebude kárati. A vysoká rada židovská všemu lidu rozhlašovala, že zemřel bez potěšení, bez pomoci, bez politování, a hrob Ježíšův — jaká to pošetilst — zapečetili a postavili k hrobu římskou stráž. Stráž měla hlídati. — Koho? — Boha Všemohoucího!

A ejhle! Přišla neděle. A než zruměnělo nebe na východě, ještě ani nepohasly hvězdy na temně modré

klenbě nebeské, ještě leskly se stříbrným svitem — pečeť porušena, po stráži římské, po žoldněřích, kterých se tehdy bál celý svět, ani stopy nikde, těžký kámen hrobový odvalen a nad hrobem vznášejí se nebeské zjevy, nezvyklé postavy v rouše sněhovém ozářené světlem oslňujícím. Také strážcové hrobu Božího, ale ve smyslu nejvznešenějším, jsou to andělé, volají hlasem radostným: Vstalt' Pán právě! — A o tomto zmrtvýchvstání, o tomto vzkříšení Krista uvažujme dnes.

„Vzkříšení Kristovo bylo, jest a bude sloupem naší víry, podporou naší naděje a základem příštího života!” Sv. apoštol Pavel napsal: „Nevstal-li Kristus zmrtvých, tedy jest marné kázání naše a marná jest i víra vaše.” Vzkříšení Krista Ježíše stalo se tedy základem, úhelným kamenem celé naší víry — a tím si vysvětlujeme, proč právě proti tomuto učení je se strany nevěrců mluveno, psáno i jednáno nejvíce. Nejčastěji slýcháme: Kristus byl jenom zdánlivě mrtev a třetího dne procitl z mdloby a vyšel z hrobu. Ti, kdož tak mluví, zapomínají na to, co smrti Pána Ježíše předcházelo. Strašné bolesti, ztráta krve při děsném bičování a jmenovitě při bolestném přibíjení na kříž — ruce i nohy tupými hřeby probity — to všechno muselo způsobiti smrt. Už když Krista na Golgotu vedli, nemohl unést více kříže. A jak je možno potom bez zázraku, když třicetšest hodin ležel v hrobě zabalen v plátno, vybavit se z obalu toho — vstáti — odvaliti těžký kámen a probodenýma nohama znovu choditi? Jenom blázen neuvěří. My máme ostatně úředně potvrzeno, že Kristus umřel, a sice zprávou, kterou setník římský Pilátovi podal. Už při tom, když římsští žoldnéři prohlíželi kříže, nezlomili Kristu nohy a ruce, poněvadž viděli, že je mrtev. Krev a voda, která vytryskla z boku Kristova, kopím probodeného, zůstane nejlepším důkazem o smrti Kristově . . . Matka Boží a přátelé Kristovi

jistě by nebyli Spasitele pochovali a hrob těžkým kamenem uzavřeli, kdyby nebyl býval mrtev. Jak je tedy směšné tvrditi, že nebyl mrtev!

Židé pravili — a po nich mluví mnozí i teď — nevstal Kristus, přišli učedníci Kristovi a jeho mrtvolu z hrobu ukradli! Leč k tomu, aby se krádeže dopustili, byli učedníci Kristovi příliš poctiví a také bázliví. A nad to stála u hrobu stráž! Když stráž usnula — přišli učedníci — slyšíme namítati! Leč to je směšné! Co je to za vojína, který na stráži usne? Smí usnout? A usne-li, není potrestán? A spal-li, může svědčit? Spal-li, jak mohli viděti, jak mohli svědčiti, že učedníci tělo Kristovo ukradli? Ostatně není možno, aby při lomozném odvalování těžkého kamene se nikdo ze spících neprobudil. — Leč nejskvělejší důkaz, že Kristus skutečně vlastní silou zmrtvých vstal, podávají sami apoštolové. — Při smrti Kristově, když mistr jejich kráčel cestou křížovou, dleli ukryti v bázni a zděšení — a co činí po jeho slavném vzkříšení? Veřejně vyznávají: „Bratři a mužové izraelští. Původce života jste zabili, kterého Bůh vzkřísil zmrtvých, čehož my jsme svědkové.” Sk. ap. 3, 15.

Nechť dokáže mi někdo z těch, kdož upírají víru ve zmrtvýchvstání Ježíšovo, že jen jediný z těch apoštolů za tato slova byl obdarován, že trávil život v pohodlí a rozkoši? A pak dám mu za pravdu i já, že oslepeni jsouce leskem světa, vydávali svědectví lži. — Ale když vidím Petra, obtíženého okovy ve smrdutém žaláři v Římě, na kříži pro Ježíše umírati, když vidím Pavla v Lystře kamenovaného, polomrtvého z města vyhazovaného, když vidím jej ve Filipi bičem mrskaného, tonoucího na moři, když ho vidím vychovaného za mladých let v dosti dobrých poměrech — nyní trpěti nouzi, zimu a nejmožnější útrapy trpěti a konečně pod mečem umírati, když vidím Štěpána kamenovati, Jakuba z rozkazu Herodesova mečem odpravovati, druhého Jakuba s pře-

vysoké věže dolů smeteného, čtu-li, že mimo Jana, miláčka Páně, žádný z učedníků Kristových neumřel přirozenou smrtí, ale že všichni s nevídanou radostí umírali pro Ježíše, že rádi dávali za něho své životy, že rádi kladli pod ostří meče hlavy, jako by šli v ústrety nejhledanějším rozkoším: drazí v Kristu — zdali pak by totéž — ptám se vás — někdo pro lež, pro klam učinil — a ptám se vás dále, zdali pak by toho dokázal někdo z nás křesťanů dnešních s takovou odhodlaností a vytrvalostí? Zajisté, že by mezi tisíci a tisíci nalezen byl málokdo. — A jakým právem — ptám se opět — může svět tvrditi, že ti apoštolové umřeli pro přelud? Pro přelud nikdo neopouští rodné vlasti, pro pouhý klam nikdo neopouští rodiště svého, rodiny, přátel, pohodlí domácího, aby šel do žaláře a trpěl veliká muka, aby v cizině krácel jisté smrti vstříc!

A pročpak kormoutí tato pravda tak mnohé osvícence všech staletí? Protože tato pravda na ně působí jako studená sprcha na ospalce. To věřím, že by byli rádi, aby vyvrátili největší zázrak Kristův: slavné jeho zmrtvýchvstání, protože s ním by vyvrátili ihned jiný článek zmrtvýchvstání — vzkříšení naše vlastní. A oni si přejí, aby nebylo vzkříšení žádného, protože potom ovšem nebylo by také žádné odplaty. Ano, odplaty za hříšný život se děsí — před Bohem odplatitelem se chvějí a bojí se ho.

Bývá to již v přirozenosti lidské, snad jste se sami na sobě o tom mnohdy přesvědčili, že čeho se člověk bojí, to že také hledí nejraději sobě samému, ale i jiným upříti. Bylo by to divné řízení světa, byl by to divný řád, aby člověk, jenž strádá v životě svém, kterýž trpí, jehož každý den je skoro břemenem, který na tom světě nezažil ničeho, co jmenujeme radostí, jež provází od kořinky až ke hrobu chudoba s bídou a který při všech těch útrapách, při všech těch svízelních, přece jen zůstává

Bohu svému věrným, oddaným, aby ten člověk měl stejný osud se zlým člověkem, jehož svět obdařil veškerou rozkoší od nejútlejších let až do hrobu. — Ano, zmrtvýchvstání Krista je nám zárukou i našeho zmrtvýchvstání — zárukou odměny naší na nebi. A co činiti, abychom se nechvěli — aby vzkříšení nebylo pro nás hrozným? Řídit se příkladem dvou učedníků v dnešním sv. evangeliu, kteří stále prosili vzkříšeného Krista a volali: „Pane zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se nachýlil.”

Ano, drazí v Kristu, snad mnohému z nás se také připozdívá, snad mnohému z nás nachyluje se již den k večeru, snad slunce života našeho stojí nad západem. Ach, jak tu máme potřebí Krista, tohoto nejlepšího průvodce poutí pozemskou! Jak máme potřebí volati ve všech pokušeních: „Pane, zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se již nachýlil!” A zůstaneme-li — drazí v Kristu, ve společnosti jeho — budeme pod ochranou nejlepší, pod štítem nejspolehlivějším — a pak nechť nachýlí se den života našeho, nechť zapadnou dny naše do věků bez konce, s Ježíšem po boku projdeme jistě bouřemi života v kraje, do říší, kde den se nikdy nenachýlí, kde nikdy nebude se připozdívati — do věčnosti šťastné a blažené — Amen.

5. dubna 1896.

ČLOVĚK VZDORUJÍCÍ

Co mi chcete dáti a já vám ho zradím?
Mat. 26, 13.

Vážná doba nadešla nám v těchto dnech — doba postní. Církev zahájila ji významným obřadem, posypala čela věřících popelem, symbolem pomíjitelnosti všeho pozemského. V kostelích jsou oltářní obrazy zahaleny a před očima věřících pouze rozpjatý kříž. Každý pátek ve tři hodiny rozhučí se nad osadou zvon, zvoní hodinku . . . A komu, kdo umřel? V pátek ve tři hodiny umřel za lidstvo Kristus Pán. V kostelích koná se smutná pobožnost — křížové cesty, ve které rozjímáme bolestné umučení a hořkou smrt Kristovu. „Pro tvé svaté drahé rány, Jesu Kriste, smiluj se nad námi“, volá věřící lid ke Kristu. A proč to koná a nařizuje Církev? Chce tím docílit, abychom v této době čtyřicetidenního postu odtrhli oči své od světa a upjali je k jedinému předmětu, t. j. ke kříži a rozjímali o největším dobrodinci člověčenstva, o svém Vykupiteli. Abychom rozjímali jeho umučení a smrt — jeho život a utrpení. Abychom si uvědomili, že pro nás, pro naše spasení trpěl. A tím rozjímáním abychom si Krista znovu i více zamilovali, z lásky k němu pak sami se obrátili, hříchů svých litovali, život svůj polepšili, jinými slovy: mravnějšími, dokonalejšími, ctnostnějšími, zkrátka lepšími lidmi se stali.

Proto i my v této vážné době obrátíme zraky ke zkrvavělému temeni hory Golgoty. Ona nás učí jedné zkušenosti: Kam až vede nevěra? Nevěřili mu, že je Syn Boží. — „Tento se rouhá,” křičeli naň. Nevěřili mu, když učil,

nevěřili, když zázraky konal, ale ani když mrtvé křísil. Nevěřili a štváli ho jako plachou zvěř. Trpět mezi sebou ho nechtěli — až ho uštvali. A kdo — kdo — čí ruka pomáhala při tom hnusném činu? — Evangelium je jmenuje. Jidáš, který ho zradil, a Pilát, který ho na smrt vydal. Židé, kteří volali „Ukřižuj ho“. Zmiňuje se o Šimonu Cyrenském, který musil býti donucen, aby mu kříž nesl — o Petrovi, který ho zapřel, o lotrech, kteří ho bičovali . . . *Charaktery, povahy těch lidí si vybereme a učiníme je předmětem rozjímání, těch lidí, kteří o Velkém pátku v Jerusalemě při této justiční vraždě, která se stala na Kristu, pomáhali.*

Jaký byl počátek umučení Pána Ježíše? Evangelista jej líčí: Tehdy odešel ke knížatům kněžským jeden ze dvanácti, kterýž slul Jidáš Iškariotský, a řekl jim: Co mi chcete dáti a já vám ho zradím? A o *Jidáši*, apoštolu Krista, a o těch, kteří se Jidáši dnes podobají, *rozjímajme dnes.*

V drážďanské obrazárně visí nádherný Prellův obraz: Jidáš Iškariotský. — Představuje krajinu kolem Jerusalema. Slunce kloní se k západu. Večer se blíží. V pustém kraji stojí Jidáš a u něho tři farizeové . . . Na tváři Jidáše zračí se veliký duševní zápas . . . Má či nemá? Má zradit Krista, mistra svého? A má-li — zač? Co požadovati má za toho, kterého přece jen miloval . . . Co mi chcete dáti a já vám ho zradím. Na dlani jednoho z farizeů v té chvíli zalesklo se stříbro . . . A oni uložili mu dáti třicet stříbrných (Mat. 26, 15).

Otázka nyní je: *Jaké důvody Jidáše pohnuly, aby se stal Kristu nevěrným, aby ho zradil?* Ať hledáme, jak chceme, měl jeden jediný důvod: lakotu, touhu po bohatství. Zradil Krista, aby z toho měl užitek, prospěch. Jidáš byl sobec. Ještě jedna scéna ze života Krista to dosvědčuje . . . Zmiňuje se o ní sv. Jan. Šest dní před

velikonocí, t. j. před svou smrtí, přišel Kristus do Bethanie, kde byl Lazar umřel, a sestra Lazarova Maria . . . vzala libru masti z nardu pravého, drahého, a pomazala nohy Ježíšovy a vytřela nohy jeho svými vlasy: a dům naplněn jest vůní té masti. Tedy řekl jeden z učedníků jeho Jidáš Iškariotský, kterýž jej měl zraditi: Proč nebyla mast tato prodána za tři sta peněz a nebylo dáno chudým? To pak řekl, ne že měl péči o chudé, ale že zloděj byl a měšec maje, to co do něho kladeno bylo, nosil. (Jan 12, 3 n.) — To jasně dosvědčuje, že Jidáš byl lakomcem, sobcem, mužem neupřímným, který pláštěm péče o chudé zakrýval své sobectví . . . Toto sobectví, ta hamižnost, byla nepřímou příčinou umučení Ježíšova. Jidáš zradil Krista — a jak hrozně ho zradil! Zástup s meči a kyji přivedl a přetvařoval se — falešný byl . . . políbil Krista, jako by byl jeho přítel. Políbení — výraz největší lásky — znesvětil (Mat. 24, 47 n.) a vydal ho v ruce nepřátel jeho. A jako tehdy stal se Jidáš nevěrným Kristu — tak vede se Kristu i podnes.

Vidíme dnes, jak právě tak, jako před tisíci lety, Kristus od mnohých a mnohých bývá zrazen a opuštěn — řekl bych, prodán. Vidíme, že mnozí okázale zřikají se víry v Krista a stávají se atheisty—nevěřci, nepřístupní k žádnému jinému vyznání, zůstávajíce bezkonfesijními. Někteří zase odpadávají k židovství a jiní k protestantismu.

A proč? Proč zrazují Krista, proč ho opouštějí? Pátáme-li po příčinách, poznáme, že jsou to skoro tytéž příčiny, které vedly Jidáše ke zradě. „Co mi chcete dáti a já vám ho zradím?“ ptal se Jidáš — A „Co mi dáte? Co z toho budu mít, když ho zradím?“ ptají se nevěrci i dnes. A tu se jim nabízejí především „stříbrné“, t. j. prospěch hmotný.

Není žádným tajemstvím, že mnohé sekty žijí jen tak zvaným kupováním duší. V Praze existuje sekta „Irvin-

giánů". — Když jsem byl v theologii, byla do Čech z Anglie přivlečena a ujímala se zvolna. Náhončí rozšiřovali brožury, zdarma rozdávali bible, lákali na své bohoslužby, ale to netáhlo. I vyčkali, až nadešla zima. Chudina pražská neměla práce . . . Hlad a bída zoufalá vyháněla otce rodin na ulici, aby třeba žebrotou rodinám svým opatřili skývu chleba a trochu uhlí. A nyní vyšli Irvingiáni a nabízeli každému, kdo od Církve katolické odpadne, pět kilo cukru, dvě kila kávy a dvacet zlatých. Vmyslete se do postavení hladovějícího muže a uvažte, jakou sílu duševní musil by mít, aby odolal. A opravdu! Počet Irvingiánů se množil . . . Naši lidé zradili Krista, jako Jidáš, za třicet stříbrných . . . Kdo sleduje život veřejný, ten ví, jak důležitou roli za časů Sladkovského hrál ruský rubl, když lákáni byli Čechové na víru pravoslavnou.

Tak je Kristus prodáván i dnes, a snad někdy ještě levněji, než zač ho prodal Jidáš.

Ale ne vždy za cenu hmotnou, za užitek, za peníze bývá prodáván Kristus. Lidé stávají se často Kristu nevěrnými i z prospěchů jiných.

Martin Luther zradil Krista, stal se odpadlým a pro-radným mnichem, aby mohl uzavřítí sňatek manželský. Zde to byla *žena*. Anglický král Jindřich VIII. odpadl od Církve Kristovy a strhl s sebou celou Anglii do rozkolnictví jen proto, aby mohl zapuditi zákonitou ženu Kateřinu Aragonskou a pojmouti za manželku sličnější a mladší dvorskou dámu Annu Boleynovou. — Často-krát *důvody, které se jmenují „politické“*, bývají příčinou, že mužové zámožní a vzdělaní zrazují Krista. Stalo se nešťastnou módou, že chce-li někdo ozdobiti se září muže vzdělaného, pokrokového, zapírá Krista, tupí jeho dílo, Církev, a hrdě přestupuje jeho přikázání. Kus slávy, obdivu, popularity bere místo groše Jidášova. Na př. mnozí učitelé a profesori na vysokých školách, ba i kně-

ží . . . Ale tolik je jisto, že sobectví, hamižnost, ať hmotná, ať duchovní, je vždy příčinou. *Poznáte i Jidáše dnešní z daleka.* Kristus je označil — podle skutků jejich.

Jako Jidáš litoval masti, kterou nohy Kristovy pomazány byly — tak právě i *Jidášové dnešní litují každého groše na okrášení chrámu, sbírek na misie katolické, na úmysly sv. Otce.* Nejen, že sami nic neobětují a nedarují, ať koná se sbírka jakákoliv, oni první s Jidášem volají: „K čemu je ztráta tato?“ (Mat. 26, 9.) Proč raději než kostelu nebylo to dáno chudým, proč ne účelům národním? Ale jako o Jidáši platí o nich slova Písma: To praví ne proto, že by péči měli o chudé nebo o vlast trpce zkoušenou, ale jediné proto, že jako Jidáš Kristu nepřál onu masť, nepřejí oni chrámu Kristovu několik těch grošů. To praví proto, že jako Jidáš každý z takových sobců svůj měsíc má, a co do něho kladeno jest, nosí. I ten třetí rys, falešnost, neupřímnost vidíme u nich: Různé příčiny si vyhledávají, aby odpadli od Krista, od víry, říkajíce: Hledáme pravdu, v Církvi není pravda — jsme umravení — Krista čistého chceme, ne církevního. Ale odhazují Církev i Krista. Říkají: Nemusíme do chrámu — můžeme se venku modlit. Ale nemodlí se vůbec. Jidáši jste neupřímní, falešní, líbáte Krista a tím ho zrazujete . . .

A tak vidíme vskutku, že jako Jidáš tehdy Krista zradil, jako tehdy lakota, sobectví, hamižnost byly příčinou jeho nevěry, jeho zrady, tak právě i *za našich časů sobeckost a vypočítavost lačná, touha po penězích, po úspěších politických, po popularitě, anebo jiném zdánlivém dobru pozemském bývá příčinou, že mnozí zrazují Krista, prodávají ho, ten za peníz, jiný za mandát politický, jiný za slávu slouti mužem svobodomyšlným.*

Přátelé moji! Stálo by to věru smutně s Ježíšem Kristem a s jeho dílem, Církví svatou, kdyby byly samé takové povahy. Jde hrůza po mně, vzpomenu-li na hrozbu

Kristovu, kterou pronesl o Jidášovi a jeho nástupcích: „Běda člověku tomu, skrze něhož Syn člověka zrazen bude, lépe by jemu bylo, aby se byl nenarodil člověk ten.“ (Marek 14, 21.) Obracím od tohoto smutného obrazu oči vaše k utěšenějšímu. Viděli jsme, zač Krista mnozí prodávají a zrazují. Bylo by nespravedlivě neukázati vám, zač si ho jiní kupují. Před několika roky byl na kněze vysvěcen princ z královského rodu Saského. Hle, korunu královskou dal s hlavy, nároků na trůn se zřekl, jen aby mohl dostati korunu jinou: kněžskou tonsuru. Jediný rod knížat Švarcenbergů — podobně rod Lövenštejnů — má tři komtesy, které vstoupily do klášterů a tam konají nejtěžší práce . . . Dne 2. března slavili jsme památku bl. Anežky. Jako lilie vykvetla na starém kmeni Přemyslovců . . . Dvakrát mohla být — královnou německou, německý císař Bedřich II. chtěl ji učiniti císařovnou sv. říše římské a Jindřich III. královnou Anglie — ale ne korunu, ona přijala roucho sv. Kláry.

Hle — to dávají jiní, aby si Krista koupili, aby Krista získali. Ke kterým se přidáme my? Cesta pro nás je rozhodnuta . . . Muži, katolíci, ženy křesťanské! Čím více se jiní Kristu rouhají, Krista prodávají a s Jidášem zrazují, tím vroucněji milujme ho my! Nedovolme a nedopustíme, aby nám byl ze srdcí vyrván, ale pro Krista a z lásky k němu vytrvejme při něm v životě i ve smrti. — Amen.

Klobuky 1901.

*Tehdy Pilát chtěje lidu dostiučiniti . . .
Ježíše vydal ubíčováného, aby byl ukři-
žován.* Marek 15, 15.

Hruzná událost, která se odehrála ve čtvrtek večer o slavnosti velikonoční, byla předmětem našeho prvního rozjímání. Poznali jsme povahu muže, který za cenu třiceti peněz zradil svého přítele, učitele a mistra. Tento skutek, nad nějž historie ohavnějšího nezná, tento čin Jidášův stal se počátkem smrti Kristovy. Proto tázali jsme se, co pohnulo Jidáše k děsné zradě. Vyšetřili jsme, jaké složky měl jeho čin. Strhli jsme roušku z jeho rozštěbené tváře, odhalili hříšnou duši a viděli pohnutky, které Jidáše štvály k poradě — k tomu, aby se stal nevěrným Kristu, aby ho zradil. Viděli jsme, že na dně duše Jidášovy jako v sebe svinutý had leželo hamižné sobectví, bezohledné prospěchářství, hladová lakota, která k nasycení nehrozila se ani oběti tak velké jako byl Kristus.

Viděli jsme, přátelé drazí, k jakým důsledkům vede chtivé prospěchářství — egoismus, a poznali jsme, že k takovým koncům dospívají lidé podnes, že i dnes častou příčinou zrady na Kristu, odpadu od Církve, bývá prospěch hmotný nebo politický nebo jakýkoli jiný.

Jako balvan s temene vysoké hory puštěný vlastní tíhou řítí se a padá do hlubiny, tak pokračovaly kupředu neúprosné události. Jidáš dal impuls, první příčinu, vydal Pána nenápadným způsobem do rukou Židům. Počátek byl učiněn, pokračovalo se nyní přirozeným postupem. Kristus postaven před soud, k smrti odsouzen a popraven.

Doprovodíme Krista na té cestě dnes o krok dále . . . Vidíme ho v rukou Židů toužících Krista zabít — zničit ho, zbavit se ho navždy a nadobro, zahladit a potřít jako úhlavního nepřítele; ale brání jim v tom zákon světský. Nesměli bez svolení římského vladaře ortel vykonat. A tu v této tragedii vystupuje na scénu druhá osoba rozhodná, důležitá, která v ruce měla život i smrt Ježíše — *Pontský Pilát* — a o něm uvažujme dnes.

Na otázku, co přibilo Krista na kříž, odpověděl jsem, že byla to nevěra, nejen nevěra Jidášova, ale i Pilátova. Slovný dominikán Páter Didon ve svém díle „Ježíš Kristus“ líčí soud Pilátův takto: Bylo ráno. Palác vladařův stál blízko chrámu a byl částí ohromných budov tvrze Antoniovy, stojící na severozápadní straně velikého čtverhranu, k němuž náležely všechny posvátné budovy. Tu v nedobytné budově bydlel vladař s kohortou římskou . . . Uvnitř bylo všechno jako v pevnosti a nádhera jako v paláci. Pilát, jenž sídlil v Césarei, přicházel do Jerusalema o velikých slavnostech. Přítomnosti jeho bylo potřebí pro veliký nával Židů. Takové národní slavnosti zřídka se obešly bez bouří, rozdmychovaných fanatickými zeloty. Členové velerady přichvátali před dům Pilátův. Bylo časně ráno.

Evangelista líčí příběhy asi takto: Byl pátek před velikonočí, hodina asi šestá, když před domem Pilátovým stanul průvod, v jehož středu byl Kristus veleradou k smrti odsouzený. Jednalo se o to, aby i soud světský, římský vladař Pilát Pontský k smrti ho odsoudil. Pontský Pilát zasedl na soudní stoli. Poslechněme nyní ten památný výsledek. Je zachován jeho protokol skoro tak podrobný jako stenografický. Čtyři, ne jeden, spisovatelé ho zaznamenali, jsou to evangelisté: Jakou žalobu vedete proti člověku tomuto? ptal se Pilát, vyšetřující soudce (Jan 18, 29). — Převrací národ náš, brání daně dávati

císaři, praví se býti králem, bouří lid, uče po všem Judsku, počav od Galiley až sem (Luk. 23, 2-5). Tak zněla žaloba. — Nyní počal výslech obžalovaného — Ježíše Krista: Ty-li jsi král židovský? (Jan 18, 33 n.) — odpověděl Ježíš: Království mé není z tohoto světa. — Pilát: Tedy král jsi ty? — Ježíš: Ty pravíš, já jsem král. Z toho poznal Pilát, že Kristus je králem, ale ne ve smyslu politickém, že se nejedná o království pozemské, vládu hmotnou, světskou, ale o vládu duchovní, že je králem duší. Poznal, že Kristus je politicky neškodným mužem, jenž zájmy říše římské nijak neohrožuje. I vyšel k Židům a dí jim: „Já na něm žádné viny nenalézám.“ Pilát přiznal nevinu Kristovu, pronesl výrok osvobozující, na základě něhož měl býti Kristus okamžitě z vyšetřovací vazby propuštěn a osvobozen. Ale tato slova Pilátova působila v zjitřeném davu, jako by oleje do ohně nalil. Židé vyhrožovali: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův, neboť každý, kdo se činí králem, protiví se císaři“ (Jan 19, 12). A tu se Pilát zachvěl. Poznával jasně, že se ocitl mezi dvěma zly. Buď bude jednati podle práva a spravedlnosti a osvobodí nevinného Krista, ale pak poštvе na sebe Židy, kteří jej obžalují v Římě u Césara a způsobí snad i jeho sesazení. Anebo vyhoví Židům — ale tím bude jednati proti svému přesvědčení a proti právu. Měl na výběr: zůstati spravedlivým, ale neoblíbeným — anebo býti u Židů oblíbeným, vyhověti jim, ale na úkor spravedlnosti. — Co je přirozenějšího, než že se snažil z toho vyvléci, vyhověti obojímu: i spravedlnosti i Židům? Vzpomněl si především, že Kristus pochází z Galiley a že tudíž patří před soud tetrarchy galilejského Heroda, téhož, který dal popravit sv. Jana. I poručil, aby Ježíše vedli k Herodovi, jenž bydlel ve vedlejší domě. Už se radoval, že se zbavil nepříjemné situace; ale po chvíli už přiváděli Krista zpět. Herodes Ježíše neodsoudil — Kristus mu na žádnou otázku ne-

odpověděl. Užil toho Pilát a řekl Židům: „Nejen já, ale ani Herodes — neboť jsem vás k němu poslal — nenalezl žádné viny na tom člověku z toho, co na něj žalujete“ (Luk. 23, 14), a myslel, že má důvod nyní Krista propustiti. Ale Židé volali stejně zuřivě: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ (Jan 19, 6.)

V Pilátovi se znovu vzbouřil cit pro spravedlnost — ne, nemůže podepsati ortel a na smrt vydati nevinného..., ale také nemůže poštvaťi na sebe tento rozzuřený dav. I vymyslel si nový pokus zachrániti Krista. Měl právo o svátcích velikonočních dáti jednomu z vězňů milost. Vybral nejhoršího ze zločinců — Barabáše, vraha. Postavil ho vedle Krista, zločin vedle neviny, mínil působiti kontrastem a optal se: „Kterého chcete, abych vám propustil — Barabáše čili Ježíše?“ (Mat. 27, 17n.) Byl si jist odpovědí. Zdálo se mu nemožností, aby někomu byl milejším vyvrhel společnosti než dobrodinec lidstva. A ejhle! Jak se zklamal! Jak selhal tento jeho pokus! Stalo se, co pokládal za nemožné. Zfanatisovaný dav volá: „Propust' Barabáše!“ (Luk. 23, 19.)

Když selhal apel Pilátův na smysl Židů pro spravedlnost — apeloval na jejich vlastenectví. Vyšel k Židům ven, pod širé nebe, na náměstí, které sluje Lithostrotos a židovsky Gabbata (Jan 19, 14n.). Znal Židy a věděl, jak těžce snášejí jeho římské rozkazy, jak touží po samostatnosti, jak touží po tom, aby měli svého vlastního krále; z této touhy vlastenecké chtěl kořistit. „Ejhle, král váš!“ řekl Židům — ale jako vichr zabouřil rozhodně zástup: „Vezmi, vezmi, ukřižuj ho.“ — Pilát nechtěl svému sluchu věřit. „Krále vašeho ukřižují?“ ptal se pln úžasu — a ejhle, i vlastenectví jejich se zlomilo: „Nemáme krále, než císaře!“ (Jan 19, 15.)

Ale Pilát se nevzdával. Když se marně dovolával jejich soudnosti i vlastenectví — zbývalo mu apelovat na jejich lidskost. Umínil si, že jim částečně vyhoví, že dá Krista

potrestat — hrozným trestem, že dá Krista zbičovat. Vojáci odvedli Pána, po pás ho obnažili, přivázali k nízkému kolu, takže musel státi sehnut, s ohnutými zády — a v tom postoji byl mrskán bičí, opatřenými na konci kostěnými a olovenými kuličkami. V malé chvíli tekla krev z Krista potokem. Tak ztrýzněného rozkázal ho znovu vyvésti a ukázati Židům. Myslíl nyní, že jistě jejich pomstychtivost bude nasycena, že se v nich hne lidskost — soustrast, proto ukázal naň a řekl: „Vedu vám jej ven — ejhle člověk“ (Jan 19, 6), ale i to selhalo; neboť Židé volali, řkouce: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ — Tu teprve poznal Pilát, že všecko je marné. Evangelista napsal: Tedy Pilát chtěje lidu dosti učinit, Ježíše vydal ubičovaného, aby byl ukřižován (Marek 15, 15).

Tak se nám Pilát jeví v oné tragedii, jakou je utrpení Krista. Vidíme jej jako muže slabého, jenž potácí se stále jako třtina větrem se klátící mezi spravedlností a právním zfanatisované luzy z ulice. Slyšíme Piláta: „Já na něm žádné viny nenalézám“ (Jan 18, 38) — a přece Krista vydává na smrt. Byl přesvědčen, že odsuzuje nevinného, ale neměl síly ho osvoboditi. Celá nerozhodnost jeho spočívá v otázce: „Což tedy učiním s Ježíšem, jenž slove Kristus?“ Řkou všichni: „Ukřižován buď!“ (Mat. 27, 22) — a on poslechl. Proč? Protože dav, veřejnost, ulice žádala viděti krev Kristovu, a Pilát neměl té síly, aby se tomuto obecnému přání vzepřel, aby se postavil proti dravému proudu, byl slabým — nebyl pevným charakterem — plul s duchem času — zapřel své vlastní přesvědčení, jednal proti němu. Byl mužem nerozhodným, na výsost nesamostatným. Svářily se v něm dva city: spravedlnost a snaha zachovati se lidu, tomu lidu, který mu hrozil: „Propustíš-li tohoto, nejsi přítel císařův“ (Jan 19, 12). Vidím až do duše Pilátovi. Spravedlnost mu velela: Propust Ježíše, je nevinnen. Žena jeho psala mu: Propust Ježíše. Ale na druhé straně viděl zástup mnoho-

hlavý, jenž velel: Ukřižuj Ježíše! Měl výběr — zachovati si buď pokoj svědomí anebo přízeň lidu, oblíbenost u lidu, přízeň císařovu. Lekal se nejvíce o svůj trůn . . . Báł se, že dav půjde do Říma, žalovat naň, nevydá-li jim Krista, trásl se o svůj chléb, o své postavení, o svoji oblíbenost, popularitu. Hledal dlouho mezi těmito svářícími se city nějaký kompromis, nějaké příměří, okliku, kterou by se vytáhl z této nepříjemné situace. Ale Kristus Pán řekl: Nelze dvěma pánům sloužiti — buď budeš jednomu sloužiti a druhého nenáviděti . . . a proto i Pilát musil se rozhodnouti, co raději ztratí a komu raději poslouží: Kristu, nebo lidu. Rozhodl se pro lidi — pro svět a vydal — Krista — umyv si ruce — na smrt.

V Kristu shromáždění! *Tak jednal Pilát a tak často jednáme i my.* I nám se často stává, že přicházíme v životě do okolností, kde se máme rozhodovati buď pro Krista anebo pro svět. I za našich časů stává se často, že v naší přítomnosti anebo přímo k nám přicházejí lidé a volají: „Ukřižuj, ukřižuj Krista — vydej nám ho — zbav se víry v něho.“ Stává se i dnes často, že celý dav lidí, celý zástup křičí, aby Kristus byl v srdci našem ukřižován.

Vidíme opravdu, že mnozí Krista ze srdcí svých vydávají, zbavují se ho — a proč? Z nerozhodnosti, ježto *chtějí se jako Pilát více světu líbiti než Bohu.* Jsou plni ohledů, že by se jim jiní smáli, kdyby snad nevstoupili do toho či onoho protináboženského spolku, nečetli ten či onen nevěrecký časopis . . . Chtějí plouti s duchem času. Neodvažují se vystoupiti se svým přesvědčením a podle něho jednat. Jsou slabší než Pilát. Vědí, že Kristus je nevinný a dávají ho křižovat. Vidí, že Církev je svatá, a dovolují, aby v jejích přítomnosti ji bičovali, jí se posmívali a ji tupili. Proč? Nemají síly, aby se postavili na odpor. Jsou nábožensky nerozhodní, vlažní,

bojí se, aby na ně nežalovali světu, římskému císaři, že nejsou jeho přátelé, aby se jim nesmáli, je nepomlouvali. Kdo chce s vlky být, musí s nimi výt — říkají, a trpí klidně, když se spílá Kristu a jeho dílu — Církvi.

Vlažnost a netečnost Pilátova byla též příčinou smrti Kristovy. Vlažnost a netečnost katolíků je příčinou, že kdekd, kolikrát člověk obmezený, ubohý, duševní mrzák, osmělí se tupiti Krista i Církev. Proto pryč s náboženskou netečností a nerozhodností! Nedejme Krista křižovat, naopak hajme ho a nedopustíme, aby v naší přítomnosti byl tupen. Služme ne světu — ale Kristu, a kdyby se celý svět proti nám valil, neochvějně a věrně stůjme při králi svém Ježíši Kristu. — Amen.

Klobuky 1901.

*Knížata pak kněžská a všechna rada hledali
falešného svědectví proti Ježíšovi, aby ho
na smrt vydali. Matouš 26, 39.*

Ve svých rozjímáních o umučení Pána našeho Ježíše Krista viděli jsme Jidáše, zrádce Kristova, a Piláta, který ho na smrt vydal. Slyšeli jsme, kterak Pilát byl přesvědčen o nevině Kristově, kterak váhal a otálel vynešti nespravedlivý rozsudek — dopustiti se vraždy na člověku nevinném. Pozorovali jsme na Pilátovi duševní spor, který trýznil jeho duši. Měl na výběr: zalíbiti se Židům — a vydati jim Krista — anebo zachrániti Krista a poštvati na sebe všechnen lid. Kolísal dlouho, ale konečně si umyl ruce a vydal Krista. Pozorovali jsme, že se mu více jednalo o přízeň lidskou, než o právo a spravedlnost. Řekli jsme, že se i dnes v podobných okolnostech ocitáme, že i v životě dnešním často máme voliti mezi Kristem a světem, rozhodnouti se, zda se chceme více líbiti Bohu, než lidem. Přesvědčili jsme se konečně, že mnozí, jen aby je svět chválil, aby se lidem líbili, jako Pilát Kristu, stávají se nevěrnými, zříkají se ho a vydávají ho na pospas — a pro jeho čest a slávu ani prstem nehnou.

A kdožpak byli ti, kterým Jidáš Krista zradil, kterým ho Pilát vydal, aby ho ukřižovali? Byli to vlastní rodáci a krajané Kristovi — byli to Židé. A o těch dnes uvažujme.

Není národa na světě širém, kterému by Bůh byl prokázal tak veliká a četná dobrodiní, jako je národ izraelský. Učinil ho předmětem zvláštní péče své, a zatím co

jiní národové hynuli ve tmách modlářství, Bůh sám učil a vzdělával lid vyvolený. Vykázal jim Kanaan, zemi úrodnou, mlékem a strdím oplývající. Vedl je z Egypta, manou a masem živil je na poušti, chránil proti nepřátelům, vzbudil jim řadu znamenitých vůdců, moudrých soudců a slavných králů a konečně z národa toho jako nádherný květ vůlí Boží vyšel i slíbený, očekávaný Vykupitel — Ježíš Kristus.

A co ten národ? Zajisté vděčně z ruky Boží přijímal jeho dary a podvoloval se prozřetelnému vedení? Právě naopak! Jako svéhlavé dítě, zkažené a přílišnou láskou rozmazlené, reptal proti Hospodinu, nevěrným se mu stával, jiná božství si zaváděl, rouhal se, kamenoval pro-roky. A nejhůře se zachoval k Vykupiteli — k Ježíši Kristu. Evangelista Jan stručně praví: Do vlastního přišel a svoji ho nepřijali. — Zatím co každý jiný národ bývá hrdým na své mravní velikány, národ židovský naopak neuznal Krista a přičinil se veškerou silou o to, aby se Krista zbavil. Ovšem ne celý národ. Velmi mnozí v Krista uvěřili, s Kristem chodili, „Hosanna“ jemu vstříc volali; ale rozhodující vrstvy národa židovského, tak zvané vůdčí kruhy, jeho třídy vzdělané a zámožné, byly vždycky jeho krajními nepřáteli.

A kdo byl těmi vůdčími kruhy v tehdejší Jerusalemě? Evangelisté zmiňují se, že to byli farizeové, zákoníci, knížata kněžská. Didon ve svém díle o Kristu Pánu praví: Aristokracie rodová, peněžní, kněžská a aristokracie vědecko-náboženská; učenci, mistři zákoníci — jinými slovy saduceové a farizeové. Při své porobě a ztracené samostatnosti zachovali si Židé jakousi vlastní vládu, jmenovitě v ohledu národním a náboženském, měli svou veleradu — skládající se z 71 starších lidu. Jim předsedal velekněz. Římané ponechali tuto vládu, ale její pravomoc obmezili. Velerada soudila o otázkách víry, obřadů, ustanovovala kalendář a slavnosti, bděla

nad zákonem a poháněla k soudu rouhače a falešné proroky, odsuzovala je k smrti ukamenováním — jenže si k tomu vždy musela vyžádati svolení římského vladaře.

A s touto veleradou, s touto třídou boháčů a učenců, celým životem svým — slovy i skutky utkal se Kristus, znepřátelil si ji, nevážil si jí, vytýkal farizeům jejich pokřtectví — boháčům jejich lakotu — pohněval si je výrokem, že snáze velbloud projde uchem jehly než boháč branou do království nebeského. Vyhnal je z chrámu, stoly penězoměncům zpřevracel a provazem je zmrskal — káral jejich nestydatou pýchu, zhýralý život, tvrdost srdce, takže se jim stal nepohodlným a oni toužili po tom, aby se ho zbavili, aby ho odstranili, uvěznili, ba možno-li i zabili.

. Kristus stal se jim i nebezpečným. Viděli, jak lid od Galiley až k Judsku hrne se za ním, lačně poslouchá nové učení a smělá Kristova slova.

Proto vidíme nepřátelství knížat, velekněží, učitelů, zákoníků, farizeů, zkrátka všech, kdož v Jerusalemě tenkrát udávali tón — tvořili veřejné mínění. Stáli v jediném šiku proti Kristu, od chvíle, kdy veřejně počal působiti. Tak se snažili Krista polapiti v řeči otázkou: „Sluší-li platiti daň císaři, čili nic“. Odporovali mu a snažili se usvědčit ho z hříchu, na př. že nesvětí dne sobotního, slídili v jeho životě po nějaké nedokonalosti, vadě, na př. když zvěděli, že v domě publikána „obcuje s hříšníky“ — když slyšeli, že byl na svatbě — „žráč a pijan vína je.“ Když nic nepomáhalo a oni jeho zázraky vysvětlit nemohli, volali: „Rouhá se, zlého má ducha a ve jménu Belzebuba vymítá duchy zlé.“ — Tak poslání Kristovo ztrpčovala, ztěžovala inteligence židovská, vzdělané třídy.

Ale marně; lid se stále hrnul za Kristem, chrám i sbornice jejich byly prázdný, od úst k ústům letěla zpráva o nových zázracích, o nových kázáních. A tu nepřátelé,

když pomluvou se jim nepodařilo nad Kristem zvítězit, rozhodli se, že užijí násilí.

Byli třídou, která měla v ruce moc, vládu. Na jejich straně stálo jmění, učenost, moc politická i náboženská — a proti nim Kristus sám se svým lidem. Velerada židovská znala lid, věděla, že jdou s Kristem dotud, dokud jim nehrozí nebezpečí; a nezklamala se. Jakmile byl Kristus zatčen a zástupové uviděli ho slabého, svázaného, v žaláři, viděli, že kdyby se k němu přidali, i jim by hrozilo nebezpečí. Z jeho ctitelů rázem se stali nepřátelé. Lid ho opustil, přeběhl v rozhodném okamžiku na stranu nepřátelskou. Zrada lidu je bolestná. On chlebem a rybami jej krmil, neštítel se malomocných, uzdravoval je. Snad titíž volali nyní zuřivě: „Ukřižuj!“ A jak se nyní mstila velerada za všecku nepříjemnost, kterou jí Kristus způsobil! Evangelista Matouš líčí, jak s Kristem zacházeli: Tehdy plivali na tvář jeho a dávali mu políčky, jiní pak ho bili. Bezbranného Krista, svázaného, jak zbabělé to počínání! U vítězném hlaholu s jásotem vedli Krista k Pilátovi a neustali, až jim Krista na smrt vydal. Jmění, peníze, vtip, čas, všecko obětovali, ničeho nelitovali, běhali, pracovali, vyhrožovali, jen aby se Krista zbavili. Podařilo se jim to. Kristus byl vydán na smrt.

I ve smrti Ježíšově jeví se nám mstivá zášť Židů ve světle až hrůzném. Kristus visí na kříži a v děsných bolestech umírá. Hrůza, soustrast naplňuje Boží přírodu, hrůzou jsou naplněni i žoldnéři. Jenom zraky Židů lačně se pásly na hrozných mukách umírajícího Krista (Mat. 27, 39n.). Evangelisté líčí, že Židé tupili Ježíše ještě na kříži, posmívali se mu, rouhali se mu, volajíce s posměchem: „Ha-ha, který rušíš chrám — a ve třech dnech jej zase vzděláváš, pomoz sobě samému a sestup s kříže.“ Známka nízké, podlé povahy je mstít se bezbrannému, slabému. Čím je jejich oběť ubitější, tím jsou Židé hrubší, drzejší a surovější. Přišel jiný zástup a také volá: „Hle,

jiným pomáhal, sám sobě pomoci nemůže!“ A jiní vzpomněli si, jak říkal o sobě, že je Syn Boží, a hned křičeli: „Jsi-li Syn Boží, sestup s kříže.“

Tento obraz mi připadá v té tragedii Kristově nejdopornějším. Zde vidíme, jak zášť svedeného davu dostoupila vrcholu, vykonala své dílo. Opustme ten obraz a obraťme se do přítomnosti.

Nepřátelé Kristovi se nezměnili. Viděli jsme proradné Jidáše, nerozhodné Piláty, najdeme dnes i nevěrné Židy. Nestálost lidské přízně. Hosanna a Ukřižuj se střídá, i chvála i hana!

Největším dobrodincem katolického křesťana jest Kristus. On se stal pro něho člověkem, s nebe na zem přinesl mu vzácný dar: svaté učení svoje, za něj na kříži umřel! A přece vidíme, že nejčastěji odpadlí katolíci bývají vůči Kristu nejhorší, že jednají jako Židé. Nebolí Krista zajisté urážky od jinověrců tak, jako od vlastních jeho synů...! Nebylo by tak odporně hrozným, kdyby jiný národ Krista byl ukřižoval, jako když ho ukřižovali vlastní jeho bratři.

Řekl jsem dále, že široké vrstvy lidové, národ židovský v širším slova smyslu, byl sveden těmi, kteří měli v rukou moc — veleradou, zákoníky, učiteli a kněžími. A i dnes vidíme, že právě v třídách nejzámožnějších láska ke Kristu ochabuje a nenávisť proti němu roste. Čím kdo zámožnější, čím kdo učenější, tím méně o Krista dbá a jeho zákony zachovává! Jaký div, že jako tehdy tak i dnes svedené davy lidí krácejí za špatným příkladem boháčů a učenců. Oni je svedli, dali zlý příklad, pohoršení...

Vidíme dnes jako tehdy, jak mnozí se snaží v učení Kristově a v jeho díle, Církvi svaté, objeviti vady a nedokonalosti. Jako o Kristu říkali, že je žráč a pijan vína, tak o jeho služebnících — kněžích — rozhlašují, že nic

nedělají, že se dobře mají, jedí a pijí. Vidíme, pochybí-li, klesne-li, zhřeší-li někdo z nás, jak hned volají: Ejhle, takoví jsou všichni!

Jako tehdy vynakládali všechno, aby Krista na smrt dostali, tak i dnes všemi prostředky se bojuje, aby Církev zničili. Říká se o ní, že je zpátečnická, nepřítelkyně osvěty a pokroku, protilidová. Ukřižuj, ukřižuj ji, volá se dnes na ni ze všech stran. Věnuje se čas, nadání i peníze na potlačení Církve, zakládají se časopisy a vydávají knihy, jež nemají jiného účele, než brojit proti Církvi. Plivali na Krista, poličkovali ho a posmívali se bezbrannému. Vede se leckde i dnes sluhům jeho jinak?

A když vskutku někde se Církvi Boží zle vede, když její statky konfiskovány, řehole rušeny, kláštery bořeny a mniši vypovídáni — tu jako pod křížem smáli se Kristu a radovali se, tak právě i dnes raduje se svět a veselí a posmívá se Církvi a přeje jí kdekdo z protivníků pronásledování z celého srdce. Chce ji ukřižovat — zničit. Pověsit posledního kněze na jeho střevech bylo heslem bezbožníků francouzských. „Ecrassez l'infâme — zničte bídnicí” — křičel Voltaire.

V Kristu shromáždění! Kristu zůstal tenkrát věrným hlouček mužů a žen. Víme, že se stali semenem hořčičným — jádrem, z něhož se křesťanství rozšířilo po celém světě. I my, kdyby sebe více nepřátel proti Církvi se zdvihlo, stůjmež věrně při ní! Vězte, že po křižování přišlo Kristovo vzkříšení. I Církvi vzejdou lepší dny a lepší časy. Stůjme věrně při ní v dobách zlých a Kristus, král Církve, odmění nás za to životem věčným — trpme s Kristem dnes, abychom se s ním jednou radovali. — Amen.

Klobuky 1901.

Tedy řekla Petrovi děvečka vrátná: Nejsi-liž i ty z učedníků tohoto člověka? On řekl: Nejsem.

Jan 18, 17.

Z osob, které braly účast na umučení Ježíše Krista, pozorovali jsme nejdříve zrádného Jidáše, po něm nerozhodného Piláta a konečně „nevěrné Židy”.

Viděli jsme onen zástup rozzuřených rodáků Ježíšových, kteří svého krajana, muže, který z jejich středu vyšel, stejným jazykem s nimi mluvil, stejné vlasti synem byl, tedy bratra jazykem i rodem, obžalovali a ukřižovali. Pozorovali jsme, že v tom zfanatisovaném davu nestála jenom pouliční luza; ale naopak, vedení v té celé obžalobě že měly právě vrstvy vzdělané: nejvyšší kněží, učitelé a zákoníci. Oni sestrojili všechno, co bylo proti Kristu podniknuto, bezmyšlenkovitý dav byl jenom jejich nástrojem. Řekl jsem, že je tomu tak podnes.

Mezi těmi, kteří Kristu tenkrát spílali a volali Ukřižuj, byli mnozí, kteří dříve v Krista nadšeně věřili a volali mu Hosanna. Dnes, moji drazí, poznáme ještě smutnější úkaz, uvidíme, že i ti, které Kristus nejvíce miloval — apoštolové — stali se mu nevěrnými, ba první z nich Petr, že ho zapřel. O Petru uvažujme dnes.

Když Kristus počal svůj veřejný úřad učitelský, jako magnet přitahoval k sobě široké zástupy posluchačů; někteří ho vůbec neopouštěli, ba opustili ženy, děti, svá povolání, řemesla, domov, pole a chodili s ním. To byli jeho učedníci. Z těch si vybral Kristus dvanáct nejnad-

šenějších mužů za apoštoly. S těmi chodil, rozmlouval, je poučoval, podobenství svá jim vykládal. Oni byli svědky jeho zázraků, před nimi mrtvé křísil, nemocné uzdravoval, před nimi na hoře Tábor se proměnil. A z jejich kruhu nejvíce důvěřoval Šimonovi, nazval ho Petrem — t. j. skalou. Učinil ho hlavou ostatních, základem, na němž vzdělal svoji Církev. Jemu dal největší moc. A jak se tento Petr zachoval? Evangelisté líčí:

Petr byl pln nadšení a živé víry v Krista. U města Cesarey Filipovy, když se Kristus ptal apoštolů: „Kým vy mně býti pravíte?“, Petr jménem všech řekl: „Ty jsi Kristus, Syn Boha živého“ — a když Kristus po poslední večeři řekl: „Všichni vy se pohoršíte této noci nade mnou“ — Petr se vypjal a řekl hrdě: „Byť se pak všichni pohoršili nad tebou — já se nikdy nepohorším“ (Mat. 26, 31). Ale Kristus, prozíraje do budoucna, řekl klidně, rozhodně a přesvědčivě: „Amen, pravím tobě, že této noci, prve než kohout zazpívá, třikrát mne zapřeš“ — a tu Petr znovu pyšně, sebevědomě volá: „Byť pak bych měl s tebou umříti, nezapřu tebe“ (Mat. 26, 33n.). Ale nejen Petr, podobně i všichni učedníci mluvili. Jak se zachoval jeden z těch, které Kristus miloval — Jidáš — to už víme. Šel k veleradě a za babku, za třicet peněz prodal Krista. Pohlédněme na ostatní.

Kristus jako člověk miloval přírodu. Bylo po večeři, pojedl beránka, umyl apoštolům nohy — nejsvětější Svátost Oltářní ustanovil — i vyvedl apoštoly z večeřadla ven, ven pod širé hvězdnaté nebe, ven do krásné přírody, do zahrady, jež prostírala se na boku hory Olivetské a patřila k poplužnímu dvoru zvanému Getsemana. Noc lahodila vlhkým, chladným dechem, květy vydechovaly opojnou vůni, svaté ticho vládlo v přírodě Dálného východu... „Bděte a modlete se,“ poručil jim, než odešel maličko od nich... Modlil se sám. Známe tu jeho modlitbu: „Otče, je-li možná, ať odejde kalich tento

ode mne". — Prožíval v duchu celé nastávající mučení jako člověk, ne jako Bůh, bál a lekal se ho, jeho čelo zrosilo se potem krvavým: i učiněn jest pot jeho jako krupěj krve, tekoucí na zemi (Luk. 22, 44). Modlil se vroucně, hluboce . . . A co apoštolové? Plnili zajisté rozkaz Kristův. Bděli a modlili se, jak jim byl poručil, bděli tím více, protože viděli Krista zarmouceného, mluvícího o smrti, o blízké hodině svého umučení, bděli tedy na stráži, aby Krista bránili? Evangelium praví opak: Když se Kristus k nim vrátil, našel je ani spí (Mat. 26, 40). Po dobré večeři, pojedše beránka, na zeleném pažitu, lhostejni, netečně usnuli, zatím co několik kroků od nich Kristus krví se potil. Kristus se na ně obrátil, ale pokáral toho, který se nejvíc chlubil: „Šimone, spíš? Nemohl-li jsi jediné hodiny se mnou bdíti?" (Mar. 14, 37.)

Petr, jako by se zastyděl, v nejbližším okamžiku skutkem dokázal, že má větší odvalu než jiní. Rudá záře pochodní už probleskovala skrze stromy zahrady Getsemanské. Blížil se Jidáš . . . Co se stalo, víme: políbil Krista a tím ho označil vojákům. Ti ihned Krista vázali — a ejhle, tu se Petr vzmužil a vztáhl ruku: Vytrhl meč svůj, a udeřiv služebníka knížete kněžského, uťal ucho jeho (Jan 18, 11). Ale Kristus zkontroloval Petra — jeho plané nadšení, bezvýznamné, marné proti takové přesile: „Schovej meč svůj do pochvy" — a rozhovořil se o tom, že jsa všemohoucí pomoci lidské nemá potřebí — totiž hmotné pomoci — ale více duchovní, věrnosti a oddanosti svých přátel, kteří by vytrvale v jeho učení setrvali, i v neštěstí při něm stáli a ho neopouštěli. Ukvapený čin Petrův napravil — uzdraviv Malchovi ucho jeho. Zde vidíme naposled apoštoly pohromadě. Když Židé Krista zajali a odvedli, když ho apoštolové viděli svázaného, přemoženého — rozprchli se . . . Tu ztratil Kristus devět apoštolů — a jen dva s ním šli dál. To byl Petr a Jan.

Oba šli za Kristem bez bázně — tam, kam ho vojáci vedli. Petr pak šel za ním z daleka až do síně knížete kněžského a vešed dovnitř, seděl se služebníky, aby viděl konec (Mat. 26, 58). A tu se odehrál onen hrozný výstup, jenž je pro všechny časy příští památný. Tu se ukázalo, jak nikdo nemůže na sebe spoléhati, jak pýcha a přílišná sebedůvěra bývá pokořena, jak kolikrát člověk nejsilnější, nejmravnější, nejmoudřejší klesá, do hříchu padá.

Chladná noc jarní mrazivým dechem vlála kolem . . . V předsíni velekněze panoval citelný chlad a Petrem lomcovala zima . . . Uprostřed na kamenné dlažbě plápolal vesele oheň . . . Vojáci natahovali k němu zkřehlé ruce . . . Kovové zbraně je studily. Zima zmocňovala se Petra tím citelněji . . . I přikradl se opatrně, nenápadně se vmísil mezi služebníky a žoldnéře a vesele zhříval chladné údy . . . Ale v tom děvečka vrátná mihla se kolem . . . Všetečné oči ženské prohlížely si skupinu vojáků a utkvěly na Petrovi, poznala ho, natáhla ruku, ukázala naň, přistoupila až k němu a hlasem jistým řekla: „I ty jsi byl s Ježíšem Galilejským.“ Ale Petr zapřel řka: „Nevím, co pravíš“, leč cítil se už nejistým, prozrazeným a chtěl se nenápadně vytrazit. A když vycházel ze dveří, uzřela ho jiná děvečka a řekla těm, kteří tu byli: „I tento byl s Ježíšem Nazaretským.“ A Petr opět zapřel s přísahou: „Neznám toho člověka.“ A po malé chvíli přistoupili, kteří tu stáli, a řekli Petrovi: „Jistě i tys jeden z nich, neb i řeč tvá známa tebe činí.“ Tehdy počal se proklínati a přísahati, že nezná toho člověka — a hned kohout zazpíval. I rozpomenul se Petr na slovo Ježíšovo: „Prve než kohout zazpívá, třikrát mě zapřeš“ — a vyšed ven, plakal hořce (Mat. 26).

Rozbíráme a tážeme se, proč Petr — ten Petr, který se tolik honosil svojí věrností, stal se Kristu nevěrným? Proč ho zapíral? Proto, aby ho neodehnali od ohně, aby se směl hřáti, aby ho také nezajali a nesoudili. Tedy

ze strachu. Strach, zbabělost Petrova ukáže se v jasnějším světle, otážeme-li se, komu se zapíral: dvěma židovským služkám. Pak Petr mizí . . . Krista vedou k Pilátovi, vedou ho k Herodesovi — na Golgotu, křižují ho — pochovávají, ale Petr už při tom není. Zmizel, schoval se. Ze všech apoštolů zbyl jediný — sv. Jan, miláček Páně . . .

Vidíme tedy nevěru Petrovu. A vizme, že zapřel Krista ze strachu. I dnes mnozí katolíci jednají jako Petr.

V okamžitém vzplanutí — jsme-li sami, nebo dlíme-li mezi lidmi stejně smýšlejícími, uprostřed horlivých katolíků, i my dnes voláme s Petrem a horlivě říkáme: „Byť bychom i měli umřít, nezapřeme tebe“ — nezapřeme Krista. Ale to jenom slovy — slovy bezcennými. Jinak bývá, když od slov máme přejít k skutkům.

Jakmile se Petr vskutku měl hlásiti ke Kristu, ne uprostřed apoštolů, ale v cizím ovzduší, Kristu nepřátelském, zapřel ho. I my, octneme-li se ve společnosti Kristu nepřátelské, kde snad se tupí sv. víra, Církev, její sluhové a zřízení — tatam je naše odvaha, zbaběle mlčíme a třese se snad obavou, aby i na nás nějaký pacholek anebo děvka prstem neukázali, že i my jsme katolíci, kteří do chrámu chodíme, posty zachováváme, svátosti přijímáme, modlitby denní konáme, a neřekli nám: „I ty jsi s Ježíšem Nazaretským.“ Bojíme se, že snad by se nám smáli, nám se vyhýbali, nám nedovolili choditi do jednoho spolku, k jednomu stolu s ostatními. Bázeň a stud svedl Petra a svádí i mnohé křesťany katolické dnes k tomu, aby se stali Kristu nevěrnými.

Kristus řekl Petrovi: „Šimone, Šimone! hle, satan žádal o vás, aby vás tříbil jako pšenici“ (Luk. 22, 31). A víme, jak špatně apoštolové v tom třibení obstáli. Jeden — Jidáš — Krista zradil, druhý — Petr — ho zapřel — devět apoštolů ho opustilo, jeden jediný s Kristem vy-

trval. Takové třídění duchů jako tenkrát zavládá i dnes. Doba dnešní zamítá polovičatost a žádá povahy celé, nutí každého vysloviti se jasně a určitě, je-li s Kristem nebo proti Kristu. Pryč jsou doby, kdy katolíci jako apoštolové, zatím co se Kristus modlil, mohli spáti, pohodlně a netečně. Bdítí musí každý z nás a jako Petr na obranu Kristovu tasiti meč, ne ten kovový, kterým krev se prolévá a životy maří, ale meč odvahy a statečnosti duševní. Nestyděti se před nikým za svoji víru a za svoji lásku ke Kristu. Přišla doba, o které řekl Kristus: „Nyní, kdo nemá (měšec), prodej sukni svou a kup meč“ (Luk. 22, 36), t. j. odlož tichost, mírnost a vystupuj rozhodně.

Mám k vám všem věrným prosbu, abyste Kristu věrnými zůstali. Na hoře Tábor před tváří učedníků se proměnil. Apoštolové jeho velebou poraženi, padli na tvář a báli se velmi. A přistoupiv Ježíš, řekl jim: „Vstaňte a nebojte se. Jáť jsem“ (Mat. 17, 9). O ty dvě věci jenom prosím svoji osadu. V dobách přítomných nezapírejme Krista. Čím víc se mu spílá, čím více se tupí, tím více ho milujme. Vstane opět, jako vstal, když ho ukřižovali. A proto bratři a sestry: Vstaňte a nebojte se vyznávatí víru Kristovu. Ale pakli někdo zapřel Krista — ten ať to učiní jako Petr. Ať pláče hořce, oplakává hříchy, lituje jich, vyzná se ve sv. zpovědi a polepší se . . . — Amen.

Klobuky 1901.

Kdo z Boha jest, slovo Boží slyší.

Když koncem XV. století vešel do oběhu tisk, tu přemnoží učenci a bohoslovci se domnívali, že tisk, či kniha stane se prostředkem k rozšíření křesťanského pokroku či křesťanské kultury po celém světě. A také první kniha, jež vyšla, bylo Písmo sv. Leč jako pravidelně každé dobro při zlé vůli lidí se obrací ve zlo, tak i při tisku. Kdybychom mohli sečísti ty miliardy knih, co tisk dodal lidstvu, kdybychom mohli nyní poznat obsah všech, užasli bychom, jak strašně veliké procento hlásá čirou nevěru nebo odboj proti Bohu. Ne tedy pokrok s Bohem, ale ústup zpět bez Boha, bez Krista a jeho učení. A proč? Pýcha, vědění, jež tisk šíří, nepřineslo pokoru, ale nebe-tyčnou domýšlivost, velikášství. Všechno čtenáři prý poví noviny, kniha, nepotřebuje víry, Boha!!

A ku podivu, neznám v přítomné době knihy, jejíž četba by byla více u nás zanedbávána, než četba knihy knih, t. j. bible. Je to zcela proti našim národním tradicím. Víme totiž, že Písmo sv. našim předkům bylo knihou nad jiné drahou a vzácnou; ale na nás jako by se mělo splnit drastické přísloví: „Slavných předků potomek bývá často holomek.“ Český národ ve své převážné většině pohrdá přímo četbou náboženskou a pachtí se po četbě pikantní, duševní hlad svůj zahání jedem sensací, politickými štvanicemi, referáty ze soudní síně a duševní žízeň ukájí alkoholem krvavých a detektivních románů. Ano, drazí v Kristu, dopracovali jsme to tak

daleko u nás, že žijeme z překladových odpadků evropské kultury. Tupě přežvykujeme všecken plevel, sebraný na literárních smetištích jiných národů, a pyšně tomu říkáme „pokrok“, „vzdělání“ a „osvěta“. Otravujeme se soustavně jedovatým býlím v cizině vyrostlým a pohrdáme zdravým, samozitným chlebem životní moudrosti, jaký skýtá Písmo sv. — Tolstoj, Zola a j. jsou „bohové“ našeho Parnasu, a tak místo „ke kováři,“ chodíme „ke kováříčkům“, a kde „lze mluvit s králem, mluvíme s králíky“.

Ale jedno místo dosud jest vyhrazeno bibli — Písmu svatému, a tím místem je kazatelna. Neděli jak neděli čtou se zde úryvky nejen sv. evangelií, ale i epištol. Moudrost v nich uložená vykládá se devatenáct století a dosud vyčerpána není, protože jest nepřeborná — totiž věčná.

A v jedné epištole (k Římanům 12, 3) slyšíme lapidární větu sv. apoštola Pavla: „Pravím všechněm, aby o sobě ne více mysli, než sluší mysliti.“ Nazval bych tu větu větou prorockou, protože, ač vyslovena před devatenácti věky, je přece jako vystřižena pro poměry přítomné, a proto i my dnes o ní uvažujeme.

Jsou různé choroby, kterými náš národ stůně. Jednou z nich jest i tak zvané duševní *velikášství*. Úžasná velikohubost roztahuje se nejvíc z tisku jako plíseň po všech složkách našeho života národního, veřejného i soukromého. „Národ jsme my,“ prohlásí o sobě drze jediná frakce politická. „Jsme nejprvnějším, nejslavnějším a nejvzdělanějším národem,“ huláká řečník na schůzi a sklízí salvy potlesku od nekritického davu. Hloupé velikášství jeví se i ve věci na pohled malicherné. Každý totiž u nás požaduje pro svůj stav krásnější pojmenování, než jest od starodávna obvyklé ve všedním životě. Dnes nikdo nechce býti ševcem, ale výrobcem obuvi, nikdo

krejčím, ale absolventem akademie, ovšem krejčovské, šenkýř chce být restaurátérem, hostinský hoteliérem, sedlák ekonomem, žid izraelitou, hadrář obchodníkem s látkami, komediant artistou, zedník stavitelem. Chlubnými slovy a prázdnými tituly ověšuje se u nás kdekdo. Tento chorobný zjev, kterým je zachvácen drahý národ náš, kárá apoštol slovy: „Pravím všechněm, aby o sobě ne více mysli, než sluší mysliti.“ (K Řím. 12, 3.)

A proč to kárá? Protože to není nic jiného, než důkaz ohavného hříchu, totiž pýchy, hloupé pýchy a zpupné nadutosti, se kterou se u nás setkáváme za každým krokem. Co jest pýcha? Vyvyšování se nad jiné, podceňování jiných, přeceňování sebe a pohrdání jinými. Je to vzpoura proti Bohu. Jest neštěstím národním, protože jako rakovina rozežírá organismus, zeslabuje a vede k pádu. Pyšnými byli andělé, chtěli být jako Bůh — ale pád jejich byl střemhlavý a hrozný. Pyšnými byli první lidé a pýcha vypudila je z ráje. Z bajky známe žábu, která tak dlouho se nadýmala, až praskla a zahynula. „Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen“ (Luk. 14, 11). Ano, „každý“, stojí v evangeliu — a není tudíž výjimky od tohoto pravidla, a tak pravdivým jest přísloví: „Pýcha předchází pád.“

Pyšní patří k těm, o kterých dí sv. Pavel, „že jsou hodni smrti“ (k Řím. 1, 32). V takovémto neodůvodněném přeceňování sebe leží tedy zárodek jisté zkázy — ono jest nebezpečím, jak pro jednotlivce, tak i všénárodním. K srdci si tedy vezměme napomenutí apoštola národů: „Pravím všechněm, aby o sobě ne více mysli, než sluší mysliti.“ (K Řím. 12, 3.)

Tím přicházíme k druhé půli naší věty. *Co sluší o sobě mysliti?* Dr. A. Batěk ve svých „Ilustrovaných přednáškách“ odpovídá na tuto otázku slovy: „Čím jsme my, lidé? Práškem v nekonečnu, písečkem v moři, mikrobem na hrudě hlíny. Jsme tvorové drobnoucí, plížící se při

samém povrchu své zeměkoule, na níž nejmenší změna okolností znamená pro nás smrt. Jsme tělem „glebae adstricti“, k hroudě přikováni, ale ani tu na této zemi nejsme jisti, že budeme ještě za chvíli mezi živými. Stačí nepatrné zvíření vzduchu, aby obydlí naše byla rozmetána a my vydáni na pospas orkánu rychlosti 50 km za vteřinu. Zavládne-li na zemi průměrná teplota 40—50 stupňů, nastane konec světa sežehnutím všeho živého. Klesne-li pod nulu — hle, na zemi vrátily se doby ledové. Tak nesmírně závisí všechn život náš na průměrné teplotě svého okolí. Několik okamžiků zemětřesení stačilo, aby krásná Messina na Sicilii proměnila se v ssutiny. — Co sluší tedy o sobě mysliti? To, co praví evangelium: „Všeliké dání výborné a každý dar dokonalý shůry jest od Otce světél,” — to, co praví apoštol: „Z milosti Boží jsem, co jsem,” — to, co praví Církev: „Pomni, člověče, že prach jsi a v prach se obrátíš.”

Na nádraží smíchovském v čekárně sedělo množství lidí. Čekal tam na odjezd vlaku i šedohlavý misionář. Holobradý student pokrokový chtěl kmeta zesměšnit. Zavedl hovor na pole náboženské a zeptal se kmeta:

„Víte-li pak, co dělá Bůh právě v této chvíli?”

„Vím,” odpovídá misionář.

„A co?”

„Ponížené povyšuje a pyšné ponižuje,” vážně řekl stařec.

Vpravdě, moji drazí, to činí Bůh neustále. Nemá-li i vás ponížit, vezměte si k srdci slova dnešní sv. epištoly: „Pravím skrze milost, která mi dána jest, všechněm, kteří jsou mezi vámi, aby o sobě ne více myslili, než sluší mysliti” (K Řím. 12). Ušetříte si tím mnoho hořkosti a trpkosti, mnoho zklamání a bolesti a pojistíte si největší statek člověka: duševní klid, mír a svatou spokojenost. — Amen.

Ptáme-li se, proč se nevěra za našich časů tak úžasné rozšiřuje a tak pyšně, sebevědomě vystupuje. Prvou příčinou, je hrozná náboženská netečnost, lhostejnost — naprostá apatie k věcem, týkajícím se duše, svědomí, víry člověka. Člověk dnešní má smysl jen pro život časný. Péče o tento život stravuje všechny jeho síly, boj politický, existenční, sociální, zaujímá celého člověka pro sebe, takže nezbývá mu času na otázku nejdůležitější — náboženskou.

Druhou příčinou je náboženská pochybovačnost — skepse — nedůvěra ke zjevení Božímu a k Církvi. Jako ten, kdo podkopává základy, poboří celý dům, tak se suje se víra toho, kdo o jednotlivých člancích víry začne pochybovati. Pochybností se začíná a nevěrou se končí.

Třetí a poslední příčinou, pro kterou lidé ztrácejí víru — je tisk — tisk nevěrecký — knihy a časopisy náboženství nepřátelské — protináboženské.

Tisk je velmoc. Je to veřejná tribuna lidová, kde se lid vychovává pro tu či onu ideu. Kazatelna ukazuje nové mety. List nebo kniha je mluvícím řečníkem. Básník — kněz Boleslav Jablonský — napsal: Nevěř vše, co v knihách psáno — k přírodě ty nakloň sluch — v knihách mluví jenom lidé — v přírodě však mluví Bůh!

Bývaly ovšem doby, kdy v naší literatuře vycházely

knihy a časopisy po stránce mravní i věroučné nezávadné. Naše literatura nazývala se literaturou panenskou. Tisk je vynález ohromného dosahu — přináší požehnání, ale dá se ho i zneužít. Čeho by lidé nezneužili! U nás Čechů prvá kniha, která byla vytištěna, když Guttenberg učinil svůj objev — bylo Písmo sv. — po něm řada knih krásných; leč v každé zahradě mezi květinami roste i plevel, mezi pšenicí koukol a mezi knihami dobrými — i knihy otravné. Není každá houba jedlá — známe některé jedovaté, a není každá kniha dobrá — některé jsou špatné — otravující duši. A které to jsou?

Především jsou to knihy, vypočítané na hloupost lidskou — tak zvané krvavé romány. Občas zjevuje se na našem venkově člověk, který nabízí k odebírání román v sešitovém vydání, i obraz svatého nebo zrcadlo, jeden nabízí docela i hodiny. Romány toho druhu považují za špatné. Platí tu, co řekl Jablonský: Nevěř vše, co v knihách psáno . . . V knihách těch teče krev plnými proudy. Vražda stíhá vraždu. Jsou psány na pobouření lidské fantazie. — Liberální občan dorážel v jedné ze svých řečí na jesuitu Koniáša, jenž špatné knihy bral lidem a dobré jim dával. Po čase otrávil se mu dcera, držíc v ruce ničemný román. Otcův bol byl nesmírný. Ale jeden z těch, kteří slyšeli jeho přednášku, mu řekl: „Otče, máte ještě menší děti, dejte pozor na to, co čtou, a buďte Koniášem i ve své rodině!“ — Nelze žádati, aby každý rozuměl knihám, literatuře, znal spisovatele, jako nelze žádat, aby každý rozuměl koním, hospodářství nebo stavbě domů. Proto je, rodičové, povinností vaší se poraditi se svým duchovním správcem, s učitelem — nebo s jiným, k němuž máte důvěru, je-li kniha dobrá, která se vám vnucuje od knihkupců a kolportérů.

Druhý druh knih, o němž platí slova Jablonského: „Nevěř všemu, co v knihách psáno . . .“ — jsou knihy nemravné. Knihy, které působí ne na lidské srdce, ale

na chťíč, které probouzejí v člověku nejsprostší vášně — líčí nemravnost — omlouvají manželskou nevěru. Kniha, má-li býti knihou ušlechtilou, má člověka povzbuzovati ke konání dobra a varovati před zlem. Znáám také trochu moderní, přítomnou četbu a tu jmenovitě o tom, co se u nás předkládá, mohu s dobrým svědomím říci, že knihy moderní omlouvají hřích — vyličují ho lákavými barvami, hlásají, že co je přirozeno, to není hřích. — Trojhvězdi vésti musí krásné umění (podle Paina): Pravda, dobro a krása. Dílo, které jedné z těchto tří zásad se zpronevěřilo, není dílem uměleckým. A dnešní literární produkci schází po většině jedna z těch hvězd: dobro. Mnohé knihy jsou jako jedovaté květiny, plné ohnivých barev — ale přece jen jedovaté, jako studnice s vodou nezdravou, kdo se z nich napije, stůně.

Třetí druh jsou knihy tendenčně protináboženské. Knihy, které nemají ten úkol zakuklený, ale zřejmý, jasný — vyslovený. Nejsem zapálený fanatik a připouštím možnost rozhovoru — diskuse o věcech náboženských z různých hledisk — ale přece není mi možno schvalovati, aby protináboženské knihy rozšiřovaly se šmahem do rukou čtenářů. Jako tělesný pokrm každý žaludek nesnese, tak i každá četba není pro každého. Žid vrátí okamžitě list, kde je tupeno jeho náboženství; evangelík nepředplácí si listů, které by urážely jeho náboženské přesvědčení. Pouze my, katolíci, jsme tak chytrí, že odebíráme a platíme časopisy, kde se nám spílá. — Ve Vltavě v Praze jsou místa vyhrazená tyčemi — kde se smí koupati každý — a kde jest místo pouze pro plavce, a ještě se stává, že mnoho lidí při koupání se utopí. Mnoho je knih, které čísti může každý, ale mnoho, které může čísti jen ten, kdo má určité předběžné vzdělání, který dovede si mnoho vyložit a vysvětlit. Kdo tohoto vzdělání nemá — utone — právě v knize nenajde svoji spásu, ale zkázu — utone, ztratí svoji víru a s tím i život věčný.

V Kristu shromáždění — varuji vás proto přátelsky před četbou krvavou, nemravnou a protináboženskou. Varujte se knih, ve kterých skýtá se duším vašim ne pokrm, ale zkáza — otrava, ne poučení, ale zatemnění.

Jedna věc je u nás nejasná — totiž ta, že lidem, kteří věří, říká se po Čechách tmáři a nevěrcům — osvětáři. Opak je pravdou. Víra je světlo, víra je opora člověka v každé tísní a soužení, ona je hvězdou ve tmách, kompasem na moři. „Já jsem světlo pravé, které osvětluje každého člověka“ — řekl Kristus, a proto víra a osvěta je jedno a totéž — a nevěra a tma se kryjí. Člověk věřící je osvícenec, nevěrec je tmář. Kdo opak tvrdí, nerozumí věci. Víra se nikomu nesmí brát a kdo ji lidu bere, je jeho nepřítel — protože víra tvoří štěstí člověka. Nemůže býti většího bludu, než začínati vzdělání lidu rozséváním nevěry. Nevěra je pochodeň, která nesvítí, hoří jen, pálí, a zapáliti může krovy lidského štěstí. Držte se sv. víry své a špatným příkladem svěsti se nedejte. — Lidé dnešní povyšují na místo Boha různé modly — jedni vědu — druzí jmění. „Věda je naším Bohem — umění — peníze jsou Bohem našeho století“, napsal Svatopluk Čech. A je tomu tak. R. 1897 umřel hudební skladatel mistr Karel Bendl. Byl jsem na jeho pohřbu v Týnské svatyni. Chrám naplnil výkvět českého národa. Básníci, spisovatelé, učenci, umělci, členové Akademie a učených společností. Kupili se kolem rakve na nádherném katafalku. Obřady skončeny, kněží modlili se česky modlitbu Páně — „Otče náš“ — a místo tisíce hrdel — sotva dvacet roztržštěných hlasů jim odpovídalo. Přišli se rozloučit s dobrým českým člověkem a umělcem a stydí se ve své náboženské tuposti otevřít ústa, aby prosba jejich zaklepala na brány věčnosti, stydí se otevřít ústa, aby před obrazem Ukřižovaného prosili za lehké odpočinutí dobrého dělníka na české nivě. Před kým se styděli? Prohlašuji to za smrtelný hřích české inteligence, že svým

příkladem zavedla a zavádí lid k nevěře. Zkáza přichází shůry. Ryba hnije od hlavy. Lid dívá se na tak zvané pány. — Nemodlí se hospodář, jak se má modliti čeledín — nejde do chrámu hospodyně, jak tam má poslati služku? Což je Bůh jenom pro chudé, jenom pro třídu pracující — ujařmenou? Tak se mi zdá, že prohlédnou zámožné třídy, ale už bude pozdě. Nedávno šlo procesí mužů přes Prahu na sv. Horu. Muži měli na zádech rance s potravinami, v rukou hole a růžence. U okna stál vypasený měšťák s vonnou cigárou a z plna hrdla se smál. „Lze se vám smát,” řekl jeden z mužů-poutníků — „dokud nosíme tohle,” a ukázal mu růženec. „Ale běda vám, až budeme nosit pouze tohle” — a ukázal mu hůl. Mnoho pravdy řekl. — Žádný katolík nemá býti bez katolického listu. Žádný katolický dům bez katolické knihy. Sv. víra v lidských srdcích, je-li vírou živou, t. j. skutky se jevící — sbratřuje lidstvo, ale nevěra rozšiřuje propast mezi jednotlivými třídami společnosti lidské. A proto pán—nepán — učený i prostý — bohatý i chudý — ať stejně v srdcích svých opatruje poklad svaté víry. — Amen.

14. 1. 1917.

Evangeliium vypravuje o dvou divech, které Pán Ježíš učinil, když sestoupil s hory osmera blahoslavenství. Zástupové, dojati věčně věků památnou horskou řečí, následovali jej do městečka Kafarnaum.

Na cestě přišel k němu malomocný, prose za uzdravení. Kristus uzdravil ho a nařídil mu podrobiti se zákonu a ukázati se kněžím. — Touž dobou přichází však k němu pohanský setník, s čelem plným vrásek a s tváří ustaranou. — A kdopak asi tomuto římskému setníku tolik starostí a péče způsobil? Snad jeho jediný — syn, v něhož skládal všecku svou radost a potěšení své? Ve kterém viděl všecku svou radost a potěšení? Čípak to bylo lůžko v domě toho setníka římského, jenž v městečku onom byl jedním z nejvážnějších a také nejmužnějších měšťanů? Stonala na lůžku tom snad věrná jeho choť? Či snad jediná dcera zmítána byla na něm bolestmi nesnesitelnými?

Starost tu a péči nezpůsobil mu ani syn, ani manželka, ani dcera — ale pouhý služebník. A kdybychom o tom setníku už nic jiného nevěděli, musili bychom říci, že to byl muž vysoce příkladný; proto muže toho učinme předmětem dnešního svatého rozjímání.

Ve starém pohanském Římě směl býti služebník neboli otrok vyměněn za zboží nebo i za věc bezcennou, jež není více k potřebě. Církev sv. tuto zpuchřelou klasickou

vzdělanost nahradila novou osvětou, v níž prvním zákonem platí slovo — láska. A kdyby tedy dělnictvo už za nic jiného Církvi vděčno nebylo, aspoň na tohle zapomínati by nemělo. Církev osvobodila dělnictvo, a proto si nejméně zasluhuje různé ty narážky a urážky od něho. Římské zákony tedy dovolovaly tomu setníku, aby nemocného, šlakem poraženého a k práci neschopného služebníka z domu i přístřeší svého vypudil. A jiný pán, byť by to nebyl učinil, jistě by se byl staral aspoň co nejméně. Ale setník římský nedbal těch zákonů, on byl opravdu člověkem, on hleděl všemožným způsobem bolest služebníku ulehčiti, trapné chvíle jeho nemoci osladiti. Toto dnešní sv. evangelium — tento setník pohanský slouží tedy opět pro život náš za zrcadlo, které převýborně ukazuje. Nuže, podívejme se do zrcadla a porovnejme skutky své s jednáním toho Římana v zemi židovské. Jsme mu, drazí v Kristu, v jednání svém podobni či nikoli? Já myslím, že nikoli.

O poměru, jaký podle učení sv. evangelia má pánovati mezi hospodáři a čeledí — o poměru mezi chlebodárci a služebníky — mezi zaměstnavateli a dělnictvem — o tom bolavém místě naší společnosti pro dnešek pomlčím. Chci vás, moji drazí, pouze upozorniti na jednu vlastnost v našem křesťanském životě, která často dovede oklamati.

Tázeme-li se totiž po příčině, jaká přivedla setníka-pohana až ke Kristu Ježíši a jaká vynutila mu na rty slova: „Pane, služebník můj leží doma šlakem poražený a zle se trápí” — poznáváme, že příčinou tou byla soustrast a lítost nad člověkem nešťastným, kteréžto soucitné vlastnosti ruka Stvořitelova vštěpila do srdce každému člověku bez rozdílu. Co svět světem stojí, nevolal tak po útrpnosti jako dnes.

Nuže, jaká má býti soustrast a lítost naše, když bližní sténá pod tíží nehod a když oko jeho slzou zarosené zírá

kolem, ohlížejíc se po pomoci, a ne-li po pomoci, tedy aspoň po útěše? Naše soustrast — jevíme-li ji již — má se řinouti ze srdce.

Ale zdali pak nalézáme ji v životě našem ve světle, jak jsem pověděl? Za našich časů projevování soustrasti stalo se zvykem až příliš opotřebovaným. Často a často se skrývá za tváří rozsmutnělou, která nás lituje, za slzami v oku, které platí našemu neštěstí, zásvit té nejžlivější škodolibosti — úšklebek, který se zdá mluvit: Dobře se ti stalo. Často a často se stává, že když si stěžuje křesťan na rány, které jedna za druhou stíhají hlavu jeho, svému bližnímu, že tento vyhrkne i v pláč, v hlasitý a usedavý pláč, a v srdci? To srdce, kdyby mohlo, by se rozesmálo, a tu chvíli, když oči pláčou, plesá radostí. — Politovati někoho stojí jen několik slov, vyjeviti někomu soustrast svou počítá se v našich dnech za úkon zdvořilosti, bez kteréhož není možno se obejít. Slzy v očích vysychají ještě mnohem rychleji, než se vyronily.

Co je ti platno, milý křesťane, když tě někdo polituje, když si nad tebou někdo povzdychne a když ti nepomůže, kdyby zlé od tebe odvrátiti mohl tou nejnepatrnější službou?

Co by bývalo platno služebníku římského setníka, kdyby byl tento seděl nad jeho lůžkem a srdce si povzdychal? Co by pomohlo na příklad bédovati nad utištěným, nad člověkem upnutým okovy otrockými, nad ubožákem, šlehaným metlami protivenství se všech stran, když by křesťan mohl a nerozrazil okovů otrockých a nerozlámal metly trýznitelů!

Pokud svému bližnímu pomoci můžeme, setřeme s jeho tváří účinnou rukou zármutek. Toť soustrast křesťanská. Ne proto, abychom ji pouze vyslovovali, ale abychom ji skutkem prováděli, proto vložil ji Bůh všemohoucí do našeho srdce. A potom, nikdy nemáme se ohlí-

žeti, kdo to je, komu pomáháme, kdo to je, za koho modlitbu v neštěstí přinášíme. Pak teprve naše soustrast je opravdu ctností křesťanskou, jest opravdu výkvětem učení, které v našich srdcích se ujalo a vzklíčilo a přineslo ovoce blahodárné. Následujme i v tom příkladu Krista Pána — ten v dnešním sv. evangeliu malomocného nelituje, ani jediné slzy nevidíme v očích Kristových, ale on mu ihned pomáhá.

Mnohý z vás, drazí v Kristu, mi řekne: „Rád bych leckdy svému bližnímu pomohl, ale nemohu, nejsem všemohoucím, abych odvrátil, zahnal od něho neštěstí.“ Přisvědčuji této námitce, ale pravím: „Křesťanům všem, i těm nejchudším, je dán prostředek, který tolikrát v životě se osvědčil jako lék nejspolehlivější. Nám křesťanům — každému, i tomu nejchudšímu — umožněna je příležitost svou pomocí to zkusiti i tehdy, když všechna pomoc bývá již marnou — vroucí, úpěnlivou a upřímnou modlitbou.“

Tak může každý z nás opravdovou křesťanskou soustrast bližnímu prokazovati, soustrast, kterou už přirozenost naše nám ukládá, soustrast, jejíž světlý příklad sám Kristus nám dal — soustrast, která konečně křesťanu způsobuje nejčistší a nejblaženější radost. Pomyšlení: Setřel jsem s tváře bližního hoře, v oku bližního svého slzu jsem vysušil a vykonal takto povinnost svou co křesťan a co člověk, zvyšuje naši spokojenost životní a otvírá nám vyhlídku nejkrásnější do věčnosti, kde za nejmenší a nejnepatrnější službu, kterou jsme přispěli svému bližnímu, očekává nás veliká odměna z ruky Krista Ježíše. Ctnost křesťanské soustrasti jest jedním z pilířů v onom zlatém mostě, po kterém — dejž Bůh odměnitel — kéž by každý z nás přešel do života s Kristem. — Amen.

21. 1. 1917.

BŮH UZDRAVITEL

*Leč uzřím v rukou jeho bodení hřebů a
vpustím prst svůj v místo hřebů a ruku
vložím v bok jeho, neuvěřím.*

Svatí apoštolové, jak nám dnešní svaté evangelium vypravuje, dleli pohromadě, když Kristus Pán k nim přišel zavřenými dveřmi. Přinesl jim pokoj, tedy dar ke zdárnému životu nejpotřebnější. Dal jim moc hříchy odpouštět.

Náhodou nestál Tomáš mezi nimi. Ale jakmile k nim zavítal, první slova jejich byla: „Viděli jsme Pána!“ Avšak co to? Místo radosti, místo jásavého výkřiku, Tomášova tvář se nedůvěrou zatahuje, oči jeho s jednoho na druhého hledí, jako by chtěly do útrob srdce každému vniknouti. Vrtí hlavou, pochybuje, ač mu to ještě jednou všickni opakují: „Viděli jsme Pána.“ — „Dokud neuzřím jeho rány na rukou a nohou, dokud nedám svůj prst do boku jeho, neuvěřím.“ Nevěřím vaší řeči, já chci míti důkazy. Kdo že to volá? Sv. Tomáš, jeden z apoštolů, jeden ze svědků zázraků Spasitelových. A ten chce důkazy. — A hle, Kristus mu dal sám důkaz nejpádnější. Vskutku se mu znovu zjevil a řekl: „Vlož prst svůj sem a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vpust' ji v bok můj,” ale zároveň přidal Kristus výčitku tak mírnou, ale tak dojímavou, že zachvěla celým srdcem jeho: „Nebudiž nevěřící — ale věřící!”

A hle — Tomáš zahanben — lítosti plným, pokorným hlasem volá: „Pán můj a Bůh můj!”

Nejmilejší — vizme, co z události plyne pro nás? Jaký příklad, jaké poučení čerpati můžeme z dnešního evangelia?

Nynější svět také chce míti na všecko důkazy, má-li uvěřiti. Chce je míti i ve věcech víry.

Uvažujme tedy o těchto otázkách: Předně, proč chce nynější svět míti důkazy — a za druhé, zdali jsou i nutny ve věcech víry.

Nynější svět chce míti důkazy. Bez důkazu nikdo nikomu nevěří — mnohdy ani syn otci a naopak. Důkazy a opět důkazy jsou tak mocnou pákou společenského života. Soused nepůjčí sousedu ani několik zlatých — chce míti směnku — svědky. Žádá-li kdo o vyplnění slibu, musí míti důkaz na to, chce-li míti škodu nahrazenou, musí míti důkazy. Zloděj se směje, byv dopaden: Jdi a žaluj, ale podej důkazy! Někdo druhého může zbítí, největší urážky mu do tváře vméstí — poraněný, po-haněný ničeho nesvede, nemá-li důkazů. Zaplatím, dám ale dříve důkazy, volá často dlužník věřiteli.

Či tomu tak není? Co jsou směnky, smlouvy, kvitance, svědci, podpisy jiného nežli důkazy? I není tedy divu, když svět chce na všecko důkazy. Leč právě těmi důkazy dáváme jenom špatné svědectví sami sobě. Neboť nejsou ničím jiným, než opět důkazem naší slabosti, nedůvěry, jakou lidé mají k sobě navzájem. Nevěřím ti, dokud mi nepodáš záruky, dokud mne nepřesvědčíš. Není to vcelku pro člověka ponižující? Musíme říci, že ano. Vraťme se o dvě století dozadu. Nebylo notářů, nebylo směnek, nebylo ani tolik listin. Tehdy postačilo slovo, podání ruky, postačily čtyři oči a důvěra byla nejlepším důkazem, neboť mezi těmato čtyřma očima bylo jedno páte oko — nejjasnější a nejbystřejší — byl to Bůh. Na základě toho neviditelného důkazu jeden druhému důvěřoval — čili krátce: lidé byli tehdy poctivější. Tkvěla v těch lidských srdcích mravní síla, která pokušením, slibů, ziskem nedala se zeslabiti, ochromiti. Lid věřil

pevně v Boha, plnil jeho zákony, byl proto poctivým, neprodajným, věřil ve slovo a dané slovo plnil.

Nyní je tomu jinak. Víra v Boha je v mnohém srdci otřesena, a následovně všechno ostatní. Tím i mravní síla člověka pozbyla své nejmocnější opory — že ji pokušení, zisk a podobné přemáhají.

Tedy vlastně zeslabení víry přivedlo na zem důkazy a pokud tato v celé své pevnosti v srdci lidském znovu se nezakotví, jsou důkazy nutností, ochraňující před pohromou jak statky, tak dobré jméno. V Písmě sv. čteme, že „synové tohoto světa chytřejší jsou než synové světla“; i oni žádají důkazy k přestupkům a proviněním svým a tu se často stává, že vítězí hřích nad nevinností. V takových okolnostech musí věřící těšiti slova Kristova: „Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské.“ — Svět tedy chce mít důkazy proto, aby obhájena byla spravedlnost a právo, když víra v Boha, onen mravní základ jest otřesen.

Jinak se to má ohledně sv. víry.

Sv. apoštol Tomáš chybil, že žádal důkazy. V těch slovech sv. apoštolů: Viděli jsme Pána — bylo ukryto: Mistr náš je pravý Bůh. Jim měl Tomáš uvěřiti, protože mluvila tu autorita — vážnost sv. apoštolů. Jemu ovšem dostalo se důkazu, ale zároveň pokárání a všem lidem poučení ve slovech: Blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili. Blahoslavení, kteří ve věcech víry pokorně hlavy sklánějí a po důkazech se neshánějí. Často slyšíme mluvit: Co nemohu pochopiti, tomu nevěřím. V náboženství jest mnoho tajemství, kterak jim mám věřiti? Dokažte mi to!

Jaká to pošetilá řeč? Což pouze v náboženství jsou tajemství? Vždyť všude klopýtáme o tajemství. Říkáme, že dítě roste, obilí roste a také tomu věříme. Nuže, který učenec nám povede k té víře důkaz, který nám vysvětlí, jak a proč roste? Podstatu vzrůstu, nebo, co to je růsti — nám dosud nikdo nepověděl. Je to tajemství. Proč

je tento list oblý, srdčitý, hladký, onen drsný, řasnatý? Tajemství! Co je síla? Nadání, neschopnost? Proč? odkud?

Když tedy v přírodě vidíme tajemství — zjevy, kterých pochopiti nemůžeme a přece jim věříme — nemá býti tajemství v tom, co je nad přírodou, co je nad naše smysly, co se týká toho, který pravil: „Já jsem, který jsem!”

Ne, nikoliv, náboženství, víra není záležitostí rozumu — ale srdce. Tu se musí rozum skloniti a zvolati: Věřím, aniž vidím. Proč? Zde mluví autorita, vážnost Písma svatého, zde mluví Bůh sám.

Věřiti neznamená dokazovati, rozumovati. Věřiti znamená — rozum k mlčení přivést a nechat srdce mluvit. K víře nepříjde dospělý člověk studiemi, ale modlitbou — ona je nadpřirozený dar, a za ni Boha musíme prositi.

Skláníme rozum svůj před věhlasnými učenci, hvězdáři, fysiky, kteří se snaží vštípití nám své teorie, nauky, ač mnohému nerozumíme, mnohé nepochopujeme, ale přece pro autoritu jejich věříme, a zde, co se týče věčnosti, výsosti, nekonečnosti, o níž mluvil vtělený Bůh, bychom pochybovali? Ne, nikoliv, k nám volá Kristus Pán: „Blahoslavení jsou, kteří neviděli a uvěřili!” Bůh na nás rozum nechce — ale srdce — srdce celé. Mnohý dí: „Tolik knih náboženských jsem přečetl a přece jsem se nerozehřál, přece jsem se neuspokojil.” Milý příteli — skloň se níž, ohni při tom i koleno, sepni ruce a tam vzhůru upni zraky své a zvolaj: „Přiď, svatý Duše” — a věř, paprsek víry, živné, teplé víry, studené srdce tvé zahřeje.

Ve věcech víry tedy důkazů není zapotřebí — ale zato srdce. Tak jsme, nejmilejší, dostali odpověď na dvě otázky.

Nynější svět žádá k dotvrzení pravdy důkazy a upustí od nich tehdy, když ředitelem, měřítkem našeho života

ve všem a všude bude pravá, pevná, živá víra v Boha. Abychom toho vzácného pokladu si dobyli, k tomu není potřebí rozumu, důkazů, nýbrž pokorné srdce naše, kterým Bůh nikdy nepohrdne — Amen.

1905.

*Dobrý pastýř dává život za ovce své.
Já jsem pastýř dobrý. Jan 10, 11.*

Kristus, syn Boží a Vykupitel světa, srovnává se v dnešním sv. evangeliu s dobrým pastýřem. Každý dobrý pastýř zná svoje ovce, vodí je na bohatou pastvu, napájí je v čisté, křišťálové vodě, brání je před zlými vlky, před každým nepřítelem — ba on i život dává za ovce své.

Tak vznešeně, tak šlechetně počíná si dobrý pastýř, jedná-li se o svěšené ovce. Život ovcí chce za každou cenu zachovati, pro jejich zdar a blaho přinést každou i tu nejtěžší obět — svůj život.

Dobrý pastýř byl Mojžíš — dobrými pastýři byli starozákonní prorokové, kteří ze všech sil pečovali také o časný zdar i o duševní blaho národa izraelského, kteří na poučení, vzdělání a vychování národa toho s neúnavným úsilím a vytrvalou věrností pracovali, ačkoli ta práce a snaha jejich často vycházela naprázdno.

Nejlepším pastýřem však se stal Vykupitel a Spasitel Ježíš Kristus. On svou pastýřskou věrností a péčí překonal Mojžíše i proroky.

Proto uvažujme v této posvátné chvíli, proč Kristus jest nejlepším pastýřem — a jsme-li i my jeho věrným stádcem.

Kristus je nejlepším pastýřem především jako náš božský učitel.

Dobrý pastýř vede ovce na dobrou pastvu, aby se nasytily, vodí je ke zdravé vodě, aby žízeň uhasily. I Kris-

tus, moji drazí, jenž od věčnosti u Otce v nebi dlel, opustil v plnosti času slávu nebes a octl se v podobě lidské zde na zemi, aby nás zavedl tam, kde se podává pokrm nehynoucí a prýští se pramen živé vody, aby ve tmách tápajícimu lidstvu přinesl věčně pravé učení.

On hluboko skleslému, od svého cíle tak daleko zabloudilému lidstvu zvěstoval, znovu hlásal vznešené pravdy o důstojnosti člověka, o velikém cíli určení člověka, o prostředcích a cestách, jež k cíli tomu vedou, nemluvil do větru — a toto učení své potvrzoval zázraky, které konal, proroctvími, jež se splnila — naplnil svým zmrtvýchvstáním a vzkříšením. Ano, vznešená nauka, Kristem hlásaná, jest tou pastvou zdravou, kam vede on své ovce — a kde ukazuje jim cestu tak zřetelně a laskavě k pravému životu.

Leč nejen učení: on je naším nejlepším pastýřem i vlastním příkladem. On svým stoupencům, svému stádcu v čele jde příkladem pokory a tichosti. Právem zvolati mohl: „Učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorný srdcem.“ — Syn Boží a stal se sluhou celého světa! Pán nebe i země — a neměl, kam by hlavu položil! — Nepřátelům splácel dobrými skutky — rouhání a urážky odměňoval žehnáním a modlitbou. On jako nejlepší pastýř jde v čele příkladem — bázně Boží a trpělivosti.

Na hoře Olivetské odevzdal se do vůle Boží — na cestě křížové Bůh ho posiloval — právě tak, jako myšlenka na poslání vykupitelské.

Kristus je vskutku nejlepší pastýř, neboť dal svým životem opravdu příklad následování hodný. On jest cesta, pravda i život. Nikdo nepřijde k Otci než skrze něho. Kdo chce býti tedy učedníkem jeho, vezmi kříž svůj a následuj ho.

Dobrý pastýř nejen ovčím svým dává dobrou pastvu, on je nejen vodí, v jejich čele kráčí, on také, potřeba-li káže, za ovce své dává život.

A Kristus skutečně dal život za ovce své. Blaho jeho stádečka leželo mu tolik na srdci, že na dřevě kříže dobrovolně prolil nejsvětější svou krev, vydechl nejčistší duši v mukách a nevyslovitelných bolestech, jen aby ztracené stádo znovu získal. Jeho ranami byli jsme my uzdraveni. Svým hořkým utrpením získal nám radosti nebeské. Ano, vpravdě, Ježíš Kristus je dobrý, ba nejlepší pastýř. On dává i život za své ovce. Leč, moji drazí, kdypak jsme my jeho věrným stádcem?

Jsme věrným stádečkem Krista Pána, když příkázání — božské učení jeho — nejen posloucháme, nýbrž podle něho i žijeme. A proč bychom neměli býti nejen posluchači, ale také ochotnými plniteli této nauky, když učení to ukazuje nám krásnou — byť i obtížnou cestu k nebi, když nauka ta jako božská dokázána tolika zázraky a proroctvími.

Nepatří tedy k tomuto věrnému stádu Krista Pána vlažní, neteční a lhostejní katolíci, kteří v neděli a ve svátek z malicherných příčin služby Boží zanedbávají. Nepatří k tomuto stádu Ježíše Krista ti, kdo pohřížení jsou v časných starostech, v požívání rozkoší tělesných — v hamižném mamonu. Zato ale patří k věrným ovečkám — stádcí — plným právem ti, kteří přednost dávají péči o svoji nesmrtelnou duši před péčí o tělo, kteří neděle a svátky správně světí, kteří vždy pobožně a pozorně slovo Boží slyší — a tím slovem se také řídí. Jsme věrným stádcem Krista, když vznešenou nauku nejen posloucháme, ale i plníme.

Kristus volá k nám: „Kdo chce býti učedníkem mým, zapři sebe sám, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ Náleží tedy k ovečkám Kristovým dále také ten, kdo vytrvale ve stopách Krista Pána kráčí, kdo víc a více se snaží, aby ho následoval v čisté lásce k Bohu a k bližnímu v trpělivosti i vytrvalosti, kdo v tomto slzavém údolí

kalich utrpení rád přijímá s pohledem na Golgotu, kde vytrpěl a vykrvácel a život svůj vydechl ten, jenž ve svém celém životě žádného hříchu se nedopustil.

Nepatří však k tomu stádcí Kristovu ti, kdož na Boha zapomínají, klením jej urážejí, jemu se rouhají, nepatří k němu, kdož jsou pyšní, nadutí, svárliví, pomstychtiví, kdo se svým osudem nespokojení stále jenom naříkají a netrpěliví jsou — všem takovým schází onen duch lásky, duch našeho vzoru, duch Krista Pána — a kde duch tento není, kde tento duch nevládne, v takovém domě neexistuje pramen pravého spasení, pramen pravého požehnání Božího, ale za to obyčejně je otevřen pramen nesváru a nepřátelství.

Jsme konečně pravým stádem Kristovým, když pokáním a dobrými skutky stáváme se účastni zásluh Ježíše Krista; neboť Kristus jest beránek Boží, který snímá hříchy světa — a nikdo nepřijde k Otci než skrze něho. Kdo tedy do nebe přijíti chce, ten upustí od zlého a činí dobré, ten za minulý život přinese bohaté plody pravého pokání: kdo takový není, ať přidruží se ke stádcí Kristovu.

Čas velikonoční — čas milosti trvá dosud. Použij jej každý k spáse své duše. Milost Boží přichází, jde kolem nás a nevrací se nikdy víc. Smiř se každý se svým nepřitelem dříve, než slunce zapadne. Hledej pokoj zde na zemi, aby jej tvá duše na věčnosti měla. Odvolej urážky, vrať uloupenou čest. Navrať ještě dnes nespravedlivý statek, neboť kdož ví, zda zítřka se dočkáš.

A tak, moji drazí, z lásky k tomu nejlepšímu pastýři — Kristu Pánu, z lásky k němu staňme se a zůstaňme všichni jeho věrným stádcem, vyznávejme a plňme učení jeho, následujme jeho příkladu. Snažme se pokáním, dobrými skutky a zvláště vytrvalou modlitbou — touto potřebnou vláhou duše — stát se účastnými i jeho zásluh a vykoupení.

Pak bude Ježíš, dobrý pastýř, se svého trůnu na nás

shlížeti — nás v každém pokušení a kříži síliti a konečně, až dospějeme pod jeho vedením k cíli svého putování — k věčnosti — nechat uslyšíme z úst dobrého pastýře: „Pojďte, požehnaní otce mého, a vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa.” — Amen.

1906.

*Maličko a již neuzříte mne.
Jan 16, 16.*

Život náš staví nám před oči události brzy radostné, brzy žalostné. V těžké škole života střídají se žalost a radost, štěstí a neštěstí, zdraví a nemoc, bohatství a chudoba. Kdo pohár rozkoší okusí, tomu brzy také bude podán kalich hořkosti a utrpení. Na koho po dlouhou dobu usmívá se přívětivé štěstí, toho jistě zahalí též těžká mračna neštěstí a připraví mu smutné dny a bezesné noci. V pozemském životě nic nemá dlouhého trvání — stálá změna jest údělem slabých smrtelníků. Radost a žalost hraničí tedy těsně na sebe.

Tuto důležitou pravdu staví nám živě před oči dnešní svaté evangelium a napomíná nás, abychom ve štěstí se nestali pyšnými, a v neštěstí abychom nezmalomyslněli. Obojí dopouští na nás Bůh a obojí jest přípravou pro lepší život, kde jednomu každému bude odplaceno podle skutků jeho. Chceme tedy dnes o tom uvažovati, že štěstí a neštěstí, žalost a radost v životě našem hraničí těsně spolu a střídají se bez přestání, leč chceme také sledovati pravidlo moudrosti: Ve štěstí nebuď pyšným, v neštěstí nebuď malomyslným.

Štěstí a neštěstí, radost a žalost střídají se ustavičně a jdou těsně vedle sebe, hraničí spolu. Dnešní sv. evangelium potvrzuje tuto pravdu skvělým důkazem: Maličko a již neuzříte mne a opět maličko a uzříte mne, neboť jdu k Otci. — Tak mluvil Syn Boží k učedníkům

a přátelům před svým utrpením a před smrtí. A jak věrně splnilo se toto zaslíbení Kristovo! Sotva uprchlo několik krátkých okamžiků, Ježíš nalézá se v rukou nepřátel. Ještě několik hodin a jest vlečen od jedné stolice soudní ke druhé. Jen jedna noc uplyne a světlo denní se kalí a hasne nad neslýchanou ukrutností, ve které zuřiví nepřátelé nejčistšího Beránka přibili na potupné dřevo kříže a vydali ho nejbolestnější smrti mučednické. Maličko jen a tmavý hrob skryl a přijal mrtvolu Kristovu; leč neskryl a nepřijal ji navždy. Ten, jenž na kříži zkrvácenou hlavu naklonil — vstal třetího dne zmrtvých. Ještě se učedníci jeho ze strachu nevzpamatovali a už překvapuje je největší radost; po třech dnech zazněl jim do uší i srdce výkřik jásavé radosti: Kristus vstal zmrtvých! „Maličko“ jen ho neviděli — a mají ho opět — dobrodince a učitele svého. Vždyť ukázal se jednotlivcům z nich, zavřenými dveřmi vstoupil do jejich shromáždění, aby o jeho zmrtvýchvstání se přesvědčili. Ukázal jim své rány, mluvil, jedl a pil s nimi a prodlel čtyřicet dnů v jejich středu, až vítězně se vznesl na oblaku do vlastí nebeských.

Z toho hledme získati dobrý názor o svém životě na světě. Země jest škola zkoušek, kde žalost a radost stále se střídají a kde my, poutníci, máme se státi schopnými, máme se připravit pro vyšší život. Nezřídka tento život se líčí buď barvami příliš růžovými anebo opačně — příliš černými.

Žili a žijí lidé, kteří na světě jen růže viděli, leč bodavých trnů si nevšímali, jak rozdírají nohy naše a zraňují nás do krve.

Žili a žijí škarohlídi, kteří ve své rozmrzelosti líčí zemi jako poušť, zarostlou hlozím, na níž žádný květ radosti nevykvétá. Ne, drazí v Kristu, svět není ani rájem, ani úplným údolím slzavým. Ve světě je příjemné s odporným smíšeno a spojeno. Každou hodinu mohou se pro

nás poměry jinak utvářiti. Chvilinka může zničiti naši radost, ale také odstranit naši žalost. Stálost, spokojenost, pevnost nenalézáme na tom světě nikdy a nikde. To nejlépe ukazuje obřad, jehož se dodnes užívá při nastolení papežově. Když s trojnásobnou korunou sedí na trůně, obklopen vyslanci veškerých mocností a celou nádherou dvoru papežského, zapalují před ním na misce len s koudelí a volají: „Tak zachází sláva světa!“

Na vlnícím se moři života jedna vlna rozráží se o druhou a každý den — ba každá hodina nové a nové zjevy nám přináší. Od tvého dětství na př. pečují o tebe rodičové s nekonečnou láskou otcovskou a mateřskou, starají se o tvé tělesné i duševní vychování, o tvé vnější i vnitřní, časné i věčné blaho. Leč rychlým krokem blíží se stáří. Vybílí jejich vlasy, krok jejich stává se vratkým, ruce se chvějí — a brzy — příliš brzy stojíš jako sirotek nad hrobem svých rodičů, tvých největších dobrodinců na zemi.

Jsi snad zdrav a silen a schopen plniti těžké povinnosti svého povolání. Stačí však „maličké“ zanedbání povinné péče, malá výstřednost mladická, náhlé zastuzení, a už zmítáš se na lůžku, blízek předčasné smrti.

Jsi snad bohat a vážen, žiješ v přepychu a blahobytu. Jak dlouho však hvězda štěstí bude tobě zářit? Snad ten její bílý svit je bludičkou, která se kmitává poutníku podle cesty před očima, až do bahna jej zavede! Malá náhoda — „maličko“ — někdy stačí, aby srazila tě s výše, na které svým štěstím se opájíš, a v potu tváře dobývati sobě musíš chleba, který slzami smáčíš.

Nestálou a plnou proměn jest přízeň lidská — plná proměn jako počasí — nestálá jako hravá vlnka na vodě. Dnes na př. v politice zvedá jásající zástup svého miláčka a vynáší a velebí ho až k hvězdám, volaje mu: Hosanna — a hle — „maličko“ jemu stačí a týž zástup

jako kdysi Nejčistšímu a Nejsvětějšímu volá: „Ukřižuj, ukřižuj ho!”

A opět opačně.

Jako štěstí, tak i neštěstí se měnívá. Netísni nás stále chudoba, netrápí nás stále starost o chléb vezdejší, ne-
drásají nás stále nemoci, neotravují nám závist, zášť,
škodolibost a posměch náš život vezdejší. Po truchlivé
noci žalosti vstává obyčejně bílý den radosti. Z hrobu
vstal Kristus oslavený a zářící. Jako jen „maličko” trval
zármutek apoštolů a mučedníků Páně a jako proměnil
se v radost a jásání, tak i maličko trvají na světě žalosti
a boly.

Když tedy na světě, jak vidíme, skutečně zármutek
s radostí, štěstí s neštěstím se střídá, jak máme se v obo-
jím zachovat? Odpověď pak zní jednoduše: ve štěstí ne-
zpyšněti a v neštěstí nezmalomyslněti.

Štěstí trvání nemá. Fortunu Římané zobrazovali v po-
stavě ženy, stojící na kouli. Žena sama už je vrtkavější
povahou — a její nestálost zvýšena koulí. Štěstí nás
opustí dříve, než se nadějeme. A proto jen ten pravé
blaženosti dochází, kdo svého štěstí moudře užívá. Kdo
však ve štěstí stává se pyšným a hrdým, ten tou pýchou
právě utrácí svoje štěstí a padne — padne tím hlouběji,
čím výše stál.

Jak nerozumnou jest pýcha na časné bohatství, které
může se státi kořistí zlodějů, červů a molů, nehody,
úpadku! Pýcha na ten žlutý, lesknavý kov — zlato, při-
vádí zkázu těla i duše tomu, kdo jako modle se mu klaní
— celým životem na něm visí.

Jak odpornou jest pýcha, když opírá se o krásu a sílu
těla. Jak mnohá růže z rána rozkvetla a do večera už
zvadla nebo zmrzla a opadala. Hledejme ne krásu těla,
ale duše, ušlechtilost ne zevnějšku, ale svého nitra. Ne-
budme tedy ve štěstí pyšnými, leč také ne v neštěstí
malomyslnými.

Vy, kdož rukou Boží těžce navštíveni jste, chudí, soužení, stísnění, trpící — vy všichni, kdož bojovati musíte se strastmi všeho druhu, vy, kdož v mlze křížů žádnou hvězdu vykoupení nezříte, kdo v té bouři a v přívalu neštěstí žádnou záchranu nespátřujete, pomyslete si: „Maličko“ a soužení skončí, to břemeno starostí tížících bude snato a lodička života klidně dospěje ke břehu. Víte přece, že ochranná ruka všemohoucího a vševedoucího Boha nedá vám zahynouti — v nouzi nejvyšší že přispěje a vytrhne vás ze všech soužení a křížů. A kdyby neštěstí mělo doprovázeti vás až ke chladnému hrobu, tam jistě skončí. A co jest život náš v porovnání k životu za hrobem? Jest to kratičká pout — pouhé zrnko, kapka v nesmírném oceánu. Dřív, než si pomyslíte, uplyne i v bídě život — a vy s Ježíšem zvoláte: „Jdu k Otci!“ Ano, jdeme k Otci, do příbytku věčné slávy a radosti. Tam není bolů, tam není žalů, tam není hladu a není žízně — není nemoci. A proto byť i naše strasti a kříže sebe větší byly — nebudeme malomyslnými; vzpomeňte, že jimi „jdeme k Otci“ . . .

Nebudme tedy ani ve štěstí pyšnými, ani v neštěstí malomyslnými. Obojí trvá jen krátký čas. Štěstí použijme k našemu zdokonalení, ke konání dobrých skutků a ke spáse naší duše; neštěstí pak k utvrzení v dobrém. A budeme-li tak žítí, dobře nám bude — neboť, zavolá-li nás anděl smrti ve štěstí i neštěstí, s klidným svědomím „půjdeme k Otci“, abychom účet vydali ze svých myšlenek, řečí i skutků — Amen.

Na Ořechu 1910.

*Jdu k tomu, kdo mne poslal, a žádný z vás
neptá se mne, kam jdeš? Jan 16, 5.*

V uložení nebeského Otce a z lásky k nám přišel Syn Boží na svět, aby vykoupil a spasil, co bylo zahynulo: hříšné pokolení lidské. Když Pán Ježíš dšlo vykonal a všecko zařídil, co k dosažení věčné spásy lidem potřebno, chystal se na návrat k nebeskému Otcí — a proto, jak dnešní sv. evangelium vypravuje, oznámil apoštolům svůj úmysl. Leč sv. apoštolové byli tolik překvapeni, že ani se netázali, kam odejítí hodlá, proč je chce opustiti. A proto vytýká jim Kristus netečnost slovy: „Jdu k tomu, který mne poslal, a žádný z vás neptá se mě, kam jdeš?”

Jako se učedníci Krista Pána netázali „Kam jdeš”, tak i my netážeme se, ale často zapomínáme na to, kam jdeme!

Kdybychom se vždy tázali sebe: „Kam jdeš?”, potom zajisté, moji draží, bychom vždy moudře i opatrně jednali. — Z té příčiny rozjímejme v této posvátné chvíli o odpovědi na otázku: Kam jdeš?

Mudrce Esopa, jenž, ač býval otrokem, přece dodnes za mudrce je uznáván, poslal kdysi jeho pán Xanthus do lázní se optat, zda v koupeli je ještě prázdné místo. Na cestě potkal jej starosta města a tázal se Esopa: „Kam jdeš?” — Načež Esop odvětil: „Já sám nevím.” — Starosta byl odpovědí uražen, kázal jej svázati a do žaláře uvrhnouti. Když biřicové odváděli Esopa, s výčitkou pravil představenému města: „Zda mohl jsem

věděti, že tebe potkám — a že do vězení půjdu? Správnou byla řeč má, že nevím, kam jdu!" — I my, moji drazí, často nevíme, kam jdeme. Mnohý šel nevinný a ctnostný do světa, vzal si s sebou napomenutí svých rodičů, umínil si svatosvatě, že se nedá svést, že ctnostný, pocvičený, zachovalý, snad i bohatý domů se vrátí. Než netrvalo dlouho, jako dým rozprchla se dobrá předsevzetí, ztratila se napomenutí dobrých rodičů, zapomněl, co ve škole, v kostele slýchal a po letech vrací se na krk rodičům — syn zkažený, dcera ztracená. Věděli, kam jdou, když opouštěli dům otcovský? Mnohý šel do světa, a kdyby se jej někdo tázal: „Kam jdeš," byl by mu s hrdostí vyprávěl o svých plánech, že jde za obchodem, hledat si štěstí a bohatství. A zatím po málo letech vrací se ožebračen na těle i na duchu — připraven o poslední haléř.

Jinoch, pln ohně a ideálů, jde do života — má vůli nejlepší, studoval pilně, snažil se upřímně, aby ve svém povolání mohl zdárně pracovati. Na otázku: „Kam jdeš?" — s hrdostí volá: „Do boje proti křivdě a bezpráví, jdu ujímat se utiskovaných, sociálně slabých, náš národ chci pozdvihnout k lepší budoucnosti, pomáhat pravdě vítěziti." Zdaž se každému plány vydaří? Mnohý šel spat a zatím usnul navždy, neboť se více neprobudil. Věděl Abel, kam jde, když mu řekl Kain: „Vyjděme ven?" Věděl Josef Egyptský, kam jde, když ho poslal otec Jakub za bratry, kteří pásli ovce v Sichem? Věděl Farao, kam jde, když pronásledoval Židy na útěku z Egypta? Nevíme tedy, co nás v životě potká, a proto na otázku „kam jdeme", nejlépe odpověděl Esop: „Nevím."

A čemu se z toho, moji drazí, učíme? Učme se opatrnosti, aby snad nepotkalo nás, čeho si nepřejeme, co by nám působilo zármutek. Učme se prositi Boha, by svou milostí nás neopouštěl, při nás stále byl a kroky naše řídil.

Ač tedy nevíme, kam jdeme, přece víme, kam jíti

máme. A kam? Tam, kam nás Bůh poslal! A Bůh nás stvořil a na tuto zemi poslal a postavil, abychom ho poznali, ctili, jemu se klaněli, milovali a poslouchali ho a spaseni byli. Máme o posvěcení a spasení duše pracovati, máme se totiž přičiniti, abychom se Bohu vždy podobnějšími a lepšími stali. Tudíž máme i Církev svatou poslouchati, ji ctíti, rozkazům jejím se podrobiti; když jsme se byli proti přikázáním Božím i církevním prohřešili, máme pravé pokání činiti, život svůj polepšiti, máme i povinnosti stavu svého svědomitě plniti. Víme tedy, co činiti, kam jíti máme. Máme jíti za Kristem samým, příkladu jeho následovati. On pravil o sobě: „Já jsem cesta, pravda a život“ — a půjdeme-li za ním stále — najdeme tak i cíl svůj poslední — spasení věčné.

Ptej se tedy, křesťane, vždy sebe sama: „Kam jdeš“. Jdeš-li tam a činíš, co Bůh ti poroučí? A shledáš-li, že toho nečiníš, že nejdeš správně, obrať se a nastup cestu, kterou podle vůle Boží jíti máš. A aby se tak skutečně stalo, uvaž konečně i to, že bezpečně víme, kam jistě přijdeme.

Kam přijdeme jistě? My víme jistě, že jdeme smrti vstříc. Ano, každým krokem se blížíme k smrti a hrobu, neboť všichni musíme umřít. My jdeme na soud, nebo hned po smrti bude každý souzen. Sv. Pavel dí: „Uloženo jest lidem jednou umřít a potom přijde soud.“

My víme dále, že jdeme vstříc buď nebi, nebo očištění, nebo peklu. Kdo svatě žije, jde do nebe, kdo hříšně a pokání nečiní, jde do pekla, a kdo nedokonal zde pravé pokání, jde do očištění. Bohatec v evangeliu pochován byl v pekle — Lazar v lůně Abrahamově. Pamatujte proto stále, že k věčnosti pospícháme, a pak na věky nezhřešíme; nezapomínejme, že smrt hříšníka je nejhorší, a nebudeme hřešiti, budeme se na smrt stále připravovati, budeme dobro činiti, poklady pro věčnost si shromažďovati a smíření s Bohem i s lidmi za nejhlavnější

své dílo považovati, nebudeme nenasyceně po bohatství, po rozkoších tohoto světa bažiti, budeme kříže trpělivě snášeti a na to stále pamatovati, že nic není člověku platno, kdyby celý svět získal, ale na duši škodu trpěl.

Toto rozjímání a úvahu o slovech: Kam jdeš? vštípte si hluboko do paměti, uvažujte živě a stále, že nevíme často, kam jdeme, ale že víme, kam jíti máme, a bezpečně už víme, kam jistě přijdeme — a užitek z toho pro nás jistě bude radostný.

Šel jsem kdesi kolem kříže a na tom kříži četl jsem nápis:

Učiň, Jesu Kriste,
ať mám cesty jisté,
ať jsou kroky mé
vždy jen k slávě Tvé.

Tak, moji drazí, volávejme i my z hloubi duše —
• Kristus dovede nás zajisté k sobě — do nebe. Amen.

1904.

*Amen, amen pravím vám, budete-li zač
prositi Otce ve jménu mém, dá vám.*

Jan 16, 23.

Dnešním jitem nastala nám neděle pátá po velikonočích — neděle, která sluje neděli prosebnou anebo také křížovou — neboť počínají křížové dny, v nichž za hlasu společných zpěvů a modliteb vycházíme do volné přírody prosit za požehnání Boha, Otce věčně laskavého. Člověk, slabý člověk, může síti, sázet a zalévat — ale vzrůst a zdar nemůže dáti žádný kníže, žádný král, žádný císař, žádný člověk, žádný anděl; vzrůst a zdar přichází jedině shora od Otce světla a pravdy.

Hlubokou pravdou touto proniknutí zvláště v těchto křížových dnech odvažujeme se se svými prosbami přistoupiti k trůnu Božímu a hledati tam pomoc, kde ji možno jedině najíti. Se sepjatýma rukama a zbožným srdcem voláme ke všemohoucímu Bohu, aby požehnal dům náš a pole naše, dal vzrůst a zdar všechněm plodinám, uděloval nám chléb vezdejší a nás chránil před neúrodou, krupobitím, povodní — a před každým nepříznivým živlem. Leč, mají-li prosby naše se státi Bohu milými, má-li nejdobrotivější Bůh s otcovskou láskou na nás shlédnouti, štědrou ruku svoji otevřítí a nás bohatým požehnáním svým naplniti, ach, tu musíme jej hodně, celým srdcem prositi, musíme ve svých prosbách řídit se pokynem, vzorem a rozkazem Ježíše Krista. A Kristus uložil sv. apoštolům, jak se mají modliti, pověděl jim, kdy mohou očekávati vyslyšení a splnění proseb svých. Řekl jim to slovy dnešního sv. evangelia:

„Amen, amen, pravím vám, budete-li prositi Otce ve jménu mém, dá vám.“ Kdo ve jménu Krista se modlí, ten zajisté i zbožně se modliti musí a proto, mají-li modlitby naše vždy, ale zejména v těchto křížových dnech zvlášť užitek přinést, musíme se modliti: 1. ve jménu Krista a 2. zbožně. — O tom v jednotlivých dílech s pomocí Boží budeme rozjímati.

Především se tedy musíme modliti ve jménu Ježíše Krista, t. j. musíme o to prositi, co se svatostí Kristovou se srovnává, co Kristus si přeje — rovněž jako my.

A co se se svatostí Kristovou srovnává? Co přeje si Kristus? Kristus si žádá všechno — co cti a slávy Boží a našemu spasení prospívá. „Neprosíme tedy,“ dí sv. Augustin, „ve jménu Ježíše, žádáme-li něco, co našemu spasení škodí.“ Ten nemodlí se tedy ve jménu Ježíše Krista, kdo prosí Boha o výhru v loterii, o vysoká důstojenství, o zbytečné věci. Ten ale modlí se ve jménu Ježíše, kdo všemohoucího a nejvyššího dobrotivého Boha prosí na př. za rodiče, o poctivou práci, o pomoc v nouzi, o obrácení hříšníka. Modlitba sv. Moniky za syna Augustina byla na př. modlitbou ve jménu Ježíše. Místo slov „ve jménu Ježíše“ možno říci i v „duchu Kristově“ se modliti. Nejlépe se modlívá ten, kdo se s Církví sv. modlí, neboť Církev se modlí ve jménu Ježíše — a proto končí všechny modlitby, všechna žehnání svoje slovy: Skrze Ježíše Krista, Pána našeho.

A jest to také pochopitelné, že Bůh snáze prosby naše vyslyší, prosíme-li ve jménu Ježíše. Který světský král asi by odmítl a nevyslyšel prosebníka, kdyby k němu přišel a jemu řekl: „Tvůj jediný syn posílá mě sem k tobě s touto prosbou.“ I Kristus je jednorozený Syn Boží — a proto, prosíme-li ve jménu toho syna, ve jménu Krista, zajisté Bůh nás snáze nejen slyší, ale i vyslyší. K tomu opravňují nás slova dnešního evangelia: Amen,

amen, pravím vám, budete-li zač prositi Otce ve jménu mém — dá vám.

Jest tedy zapotřebí, abychom i my v tom nastávajícím třídení (triduu) především prosili ve jménu Ježíše.

Kromě toho třeba prositi a modliti se i zbožně. Již Kristus Pán stěžoval si slovy: „Lid tento ctí mne ústy ale srdce jejich daleko jest ode mne“ — a vytýkal modlitbu takovou hlavně fariseům. Leč i za dob našich modlí se mnozí a myslí při tom na svůj obchod, na své světské záležitosti. Modlitba jest obcování s Bohem a proto celá mysl naše jenom Bohem se má obírat. Vlažná modlitba zmírání, než se vznese na nebesa, poněvadž hned z počátku chybí jí životní síla, to je zbožnost. A jak může žádati ten, kdo na Boha při modlitbě nemyslí, aby Bůh na něho myslel? Kdo se modlí roztržitě a přece ve vyslyšení doufá, ten podobá se člověku, který špatné obilí sype na mlýn a čeká pěknou mouku. Leč kdo zbožně modlit se chce — ten musí se na modlitbu připravit a mezi modlitbou nad smysly svými bdíti.

Už moudrý Sirach (13, 23) napsal: Před modlitbou připrav duši svou a nebuď jako člověk, který pokouší Boha. Každý hudebník než hrát počne, ladí svůj nástroj, jen aby žádný falešný tón nevyhloužil. Tím více i my tělo, nástroj duše své, máme upravit, neboť i my chválu vzdáti chceme a žádáme, aby posluchačem naším byl Pán nejvyšší, největší — sám Bůh . . . Před modlitbou představme si živě přítomnost Boha živého, jako bychom před ním stáli, a zapomeňme na chvíli na všechny pozemské starosti a svízele, jež nás tíží. Sv. Luitgard napsal, že máme při modlitbě následovati Abrahama. Když totiž Abraham na hoře Moria jediného syna obětovati chtěl, tu svého osla, služebníky a všecko, co k oběti potřebí nebylo — všecko nechal dole, na úpatí hory, řka: „Až se pomodlíme, navrátíme se k vám.“ Tak i my, když na modlitbách vznášíme se až ke trůnu

Boha samého, máme zde na té bídné hroudě zemské na okamžik zanechatí všechny hamižné starosti. Jako Kristus všechny kupce a lichváře z chrámu jerusalemského vyhnal důtkami, tak i my před modlitbou musíme vyhnati ze srdce svého všechny starosti, jež jindy nás tíží.

Avšak mnohdy jest někdo i proti své vůli roztržit. Roztržitost taková hříšnou není, je nezaviněná; leč my máme bojovati proti ní, zvláště opatrovati vchod do srdce našeho — zrak. Čech ve starém přísloví říká: Oko do srdce okno. — Kdo se tedy zbožně modlí, ten se neohlíží, ten nepozoruje, co se kolem děje, buď celou duší se modlí anebo zpívá, což je zvláště důležité při veřejných průvodech, neboť průvody konáme z potřeby, ne pro zábavu.

Kdo se chce bavit, ať jde na výlet, kdo modlit, ať s námi jde na průvod. Máme zajisté k vroucím modlitbám příčin každý víc než dostatek.

Každodenně tedy, zvláště ale o těchto křížových dnech, prosme vroucně a zbožně ve jménu Ježíše Krista o požehnání Boží — modlitba taková zajisté pronikne nebesa a doletí ke trůnu Božímu, kde najde milostivé vyslyšení.

Všemohoucí a nejvyšší moudrý a dobrotivý Bůh pro modlitby naše společné zajisté otevře přívětivě štědrou ruku svoji a naplní všecko, co žije, hýbe se a roste, bohatým požehnáním. — Amen.

1910.

Pán Ježíš vzat je do nebe a sedí na pravici Boží.

Mar. 16. 19.

Střecha, pod kterou jsme se narodili, dozajista nám po celý život nevyjde z paměti. A kdyby to byla nejchudší světnice a kdyby člověk měl v letech pozdějších největší nádheru, přece a přece přilétá občas k hlavě jeho myšlenka na dům otcovský a s tou myšlenkou blahý, šťastný dětství sen, a každý na křídlech lásky spěchá do svého domova.

Dnešního dne také Církev svatá nám staví před oči Krista, utěšený obraz návratu do domova. Ukazuje nám obraz Krista, vracejícího se do rodinného domu, tam, odkud vyšel, vracejícího se do nebe. Co řekl Kristus, když se rozloučil se svými apoštoly? „Vyšel jsem od Otce a přišel jsem na svět, opět opouštím svět, a jdu k Otci.”

Slavíme dnes nanebevstoupení Páně. Připomínáme si, jak Kristus čtyřicátý den po svém vzkříšení svou vlastní mocí, s tělem i s duší na nebesa vstoupil.

Uvažujme v této posvátné chvíli, proč Kristus vstoupil na nebesa.

Krásné, vznešené poslání měl božský Mistr: vykoupiti lidstvo. Leč jak vznešený úkol, tak i obtížný. Bůh sám — jenom osoba božská — Kristus Ježíš — měl tolik potřebných sil, aby úlohu naplnil. Víme, co Krista stálo práce, co sebezapírání, co utrpení, ale dnešním dnem dokonal dílo skvěle, úkol sobě svěřený naplnil. A proto, jak Písmo dí, že hoden jest dělník mzdy své, i Kristus

vstoupil na nebesa, aby se navrátil po vykonaném díle našeho vykoupení do slávy Otce svého. Sám Kristus pověděl o sobě: „Dokonal jsem dílo, které jsi mi dal, abych je činil, a nyní oslav mne ty, Otče, u sebe samého slávou, kterou jsem měl u tebe, prve nežli svět byl.”

Leč nejen aby sám oslaven byl, nýbrž jistě více z lásky k nám, z lásky k lidstvu, které vykoupil, opustil Kristus zemi a na nebesa vstoupil. Znal a viděl v duchu všechny ty obtíže, všechna protivenství, jež jeho věrní, ti, kdo v něho uvěřili, budou musit přestát. On ale znal také slabé síly lidské, nestálost, vrtkavost naši, a proto chtěl postarati se nám o posilu v protivenství, o útěchu v každém zármutku. Vstoupil na nebesa, aby nám, v něho věřícím, seslal Utěšitele — Ducha svatého. „Pravdu mluvím vám: Prospěje vám, abych odešel já, nebo neodejdu-li, neprijde Utěšitel k vám, pak-li odejdu, pošlu Ho vám.”

Kristus plných třiatřicet let žil s lidmi na zemi. Věděl dobře, jaká jsou obydlí této země. Vždyť sám neměl, kam by hlavy položil, a proto také odešel, aby nám připravil trvalé místo v království svém. Písmo sv. dí: „V domě Otce mého jsou příbytkové mnozí, a já jdu, abych vám připravil místo, a až odejdu a připravím vám místo, opět přijdu a vezmu vás k sobě, abyste, kde jsem já, i vy byli. A to vědouce, moji drazí, snášejme klidně, spokojeněездеjší život, a kdyby v příbytku našem třeba hlad a nemoc byly každodenními hosty, kdyby bída všechna u nás zůstávala domovem, jako křesťané víme, proč Kristus dnes vstoupil na nebesa: aby připravil nám jiný příbytek, jiný domov. My víme, že přídou jistě chvíle, kdy se štěstí rozplyne, jako by nikdy nebyvalo, a neštěstí odletí, jako by o hlavu naši nikdy nezavadilo, víme, že nastane věčnost, že octneme se potom na prahu, přes který se vchází v otcovský dům, ze kteréhož nás, upřímné syny a dcery, nikdo nikdy nevypudí. Na zemi,

na tomto světě, často se stává, že dům otcovský přichází ještě za živa dítek mezi cizí lidi, do cizích rukou. A jak bývá u srdce člověku, když si pomyslí: „Zde jsem se narodil, zde jsem odrostl, zde jsem byl vychován a nyní nemohu zde svým nazvati ani stéblo, ani kámen, nesmím se sem hlásiti, tak, jako bych tu jakživ nebýval!“ — Ale jinak je s příbytky, uchystanými pro vyvolené. O těch praví sv. apoštol Pavel, že jsou veliké a nesmírné, že jsou věčné, že nikdy nepomíjí, a přijdou pokolení země od východu země až na západ, od prvních dnů až k nejposlednějším, a všichni místa naleznou a všichni pocítí pravdu slov: Pane, dobře jest nám tu býti.

A proto k tomu Kristu, jenž na nebesa vstoupil, obraťme zraků svých zvláště dnes, aby jednou platila a splnila se především na nás slova Kristova: „Vezmu vás k Otci mému, abyste, kde jsem já, i vy byli.“

Leč kromě nás mějme na zřeteli i ostatní bližní svoje, veškeré pokolení lidské. Jest zajisté přáním Církve, aby v křesťanském lidu všude trvala víra a jedna nábožnost v konání. Už Kristus řekl, že chce, aby byl jeden pastýř a jeden ovčinec. Avšak jak mnoho dosud nesmrtelných duší jest mimo lůno samospasitelné Církve naší! Jest nás katolíků sice na 400 milionů, ale z nich 145 milionů protestantů a anglikánů a 95 milionů nesjednocených Řeků a Rusů. Toto uvažuje nejvyšší viditelná hlava Církve katolické, veliký a slavný papež Lev XIII. rád by tyto zbloudilé odštěpence od matky Církve, t. j. jejich nesmrtelné duše, znova uvedl tam, kde jim jenom spása kyne.

Dělí nás už pouze devět dnů od svátků svatodušních, od těch nádherných svátků, kdy Kristus seslal Utěšitele Duha. Skutkové apoštolští vypravují, že po nanebevstoupení Páně apoštolové s rodičkou Boží po celých devět dnů trvali na modlitbách, než Utěšitel, Duch sv., na ně sestoupil.

Proto papež nařídil, abychom my, celý katolický svět, v těchto devíti dnech, jež nás ještě od letnic dělí, po příkladu panenské Matky Boží a sv. apoštolů konali devítidenní pobožnost k Duchu sv. za sjednocení národů u víře, neboť Duchu sv. připisují se všechny skutkové lásky. Proto sv. Otec doufá, že Duch sv. způsobí opět jednotu, svornost a lásku ve víře u všech národů. Modlitby, jež po devět dnů trvati mají, sestávají ze sedmi Otčenášů a Zdrávasů a církevní modlitby k Duchu sv. Modlitby ty konati budeme počínaje dnem zítřejším, vždy při májové pobožnosti, neboť sv. Otec za modlitby ty připojuje odměnu odpustků, a sice za každý den z devíti bezprostředních dnů před letnicemi — sedm let a sedm kvadragen; úplné pak odpustky všem, kdo ve dnech těch anebo o letnicích mimo udané modlitby hodně přijmou sv. pokání a přijímání. Odpustky ty získati možno i duším v očistci.

Tož, v Kristu shromáždění, uposlechněme rádi volání sv. Otce a prosme vroucně Ducha sv., aby všichni národové jako jedna veliká rodina Církev za matku svou uznali a jednou tam se dostali, kam Kristus vstoupil — do nebeské vlasti. — Amen.

1905.

BŮH — BRATR A PŘÍTEL

*Byly pak tu ženy mnohé z daleka, kteréž
byly přišly za Ježíšem. Mat. 27, 35.*

Až posud ve svých postních rozjímáních pozorovali jsme vesměs muže, a s lítostí doznati musíme, že role, kterou v dramatu tom hráli, není nejčestnější.

Z řady apoštolů Jidáš Krista prodal. Petr ho zapřel, a ostatní ho opustili. Annáš, Kaifáš, Herodes a Pilát ho na smrt odsoudili a vydali. Velerada židovská, farizeové a saduceové na Krista plivali a poličkovali ho. Jak surové a brutální to skutky, jak hrubé povahy a jak tvrdá jejich slova!

Jednání mužů naplnilo nás odporem a hrůzou. V evangeliích jsou zvěčněny ty skutky jejich jako odstrašující příklady.

V řadu neděl truchlivých a vážných padá dnes náhle radostný svátek, jako jásavý tón do ponuré písně, svátek mariánský. Svět křesťanský oči své obrací k matce Vykupitelově. Použijme této příležitosti a tažme se, jak si při umučení Ježíše Krista počínaly ženy.

Čteme-li život Ježíše Krista, vidíme, že se styku se ženami nevyhýbal. Těsně s jeho životem byl spjat především život jedné ženy — jeho matky pozemské, jeho spanilé a přechisté rodičky — Panny Marie. Doprovází ho životem, na její prosbu koná Kristus první zázrak v Káně. Je jí poddán jako syn, poslouchá ji . . . V Bethanii se stýká se dvěma sestrami Lazarovými: Marií a Martou. U studnice Jakubovy nedaleko Samaří dává se do řeči

se ženou Samaritánkou, jež se netěšila právě nejlepší pověsti. Ba Ježíš se nevyhýbá ani notorické hříšnici, ženě cizoložné, a když už ji chtěli kamenovat, zastává se jí, volaje: „Kdo z vás je bez hříchu, hodte po ní první kame-
nem.“ K vůli ženám a na ženách zázraky konal: vzkřísil dceru Jairovu. V bráně města Najmu ujal se vdovy: „Neplačičž,” a vzkřísil jí syna mrtvého. Ženu krvotokem trpící uzdravil, i tchyni Petrovu ze zimnice vyléčil. Tak miloval Kristus a vyznamenával ženy . . .

Tož je přirozenou otázka, jak se chovaly ženy naopak ke Kristu. Především jeho Matka. Neznáme něžnější a obětavější matky, než byla Maria. Jako lvice chrání své malé dítě a před spáry Heroda prchá s ním do Egypta. Plna zoufalství tři dni a tři noci hledá dvanáctiletého Krista po Jerusalemě, chvěje se o Krista a leká, mlčí a trpí, i když ji Kristus na pohled tvrdě odbyl: „Co mně a tobě, ženo, ještě nepřišla hodina má.” Nic nemělo síly, aby Marii od Krista odtrhlo . . . Krista jí na smrt odsoudili, už ho vlekou jako zločince po ulicích. Všichni se mu posmívají, plivají na něj, zapírají, že ho znali, že s ním chodili, že byli jeho učedníci, opouštějí ho, stydí se za něj, jenom ona, Maria, pološílená, bolem zlomená, řítí se ven na ulici, aby spatřila své dítě . . . Ne, ona se za ně nestydí, i když svět na ně hanbu metá, když jejího syna špiní a vedou na popravu, ona se k němu zná, vzta-
huje po něm ruce, nic se neleká celé řady lidí. Staví se proti nim, aby jim ho vyrvala, a ničím si nedá bránit, aby za ním nešla . . . Ó srdce matky! Stojí pod křížem, posmívají se i jí, ale ona neopouští své hodné dítě. Ale i kdyby byla pravda, co o Kristu žalovali, kdyby ten její syn byl buřičem, převracel národ, bránil daně dávat císaři, ona by jistě i pak pod křížem stála a čekala, až jí ho s kříže složí, aby jako živého brávala v dětství, vzala si ho i mrtvého na svůj měkký, mateřský klín. Církev zvěčnila její lásku ve dvou zastaveních křížové

cesty, ve IV. zastavení: Kristus se zastavuje se svou matkou — a pak v XIII. zastavení — Kristus s kříže sňat a na klín Marie Panny položen.

Tak jednala jedna žena. Ale v dramatu velkopátečním vystupuje jich více. Krátce před tím, nežli šel na smrt do Jerusalema, byl Kristus v Bethanii v domě Šimona malomocného. A tam poznáváme druhou obětavou duši, která pro Krista hořela. Je to Maří Magdalena. I dnes jako kdysi přistoupila k němu, majíc nádobu alabastrovou, naplněnou drahou mastí, a vylila ji na hlavu jeho, když seděl za stolem (Mat. 26, 7). Kristus předvídaje smrt svou, řekl o ní: „Ku pohřbu mému tak učinila“ — a zvěčnil ten skutek její lásky slovy: „Amen, pravím vám. Kdežkoli kázáno bude evangelium po světě všem, i to, což ona učinila, vypravováno bude na památku její“ (Mat. 26, 12). A i tato Maria Magdalská s Marií Matkou Ježíšovou, s Marií, matkou synu Zebedeových, s Marií Kleofášovou a se Salome stály pod křížem Ježíšovým a byly v pohřebním průvodu jeho (Mat. 27, 55n. a 6n.).

Pak je tam i žena, o které se sice evangelia nezmiňují, ale za to ústní podání. Je to Veronika. Muži poplivali hlavu Kristovu, korunovali ji trním, zpoličkovali, políčky dávali. „Tvář tvá byla dříve krásná,“ volá církevní spisovatel — „ale není už krásnou.“ Tvář Kristova byla znetvořena k nepoznání. Byla to tvář ztrhaná bolestí, skoro zoufáním a lítostí, krev, hlen nečistých úst na ní usýchal — jeho čelo perlilo se potem — prach lpěl na ranách — a hmyz krajín východních usedal mu na tvář... A hle, našlo se srdce soucitné, které bēdou Kristovou se zachvělo... a to srdce patřilo ženě Veronice. Prodrala se hustým davem, proklestila si cestu k tomu, který trpěl, vzmachem ruky strhla, co po ruce měla — závoj své hlavy a podala ho Kristu, aby tvář svoji si otřel. Jaká hrdinnost... Neznala bázně, zmužile přistoupila ke

Kristu, nedala se odehnat, odstrčit — a víme, že ji Kristus odměnil, vtiskl jí do toho roucha svoji tvář... Ó, první vznešená na světě fotografie — vzácný otisk Kristovy tváře — vera effigies! To roucho podnes jako drahocenná relikvie se uchovává — a v křížové cestě máme zastavení: Veronika podává Pánu Ježíši roucho.

Leč nejen srdce žen, které Krista znaly, bušila soucitem pro něho... I žena pohanka se našla, která se Krista ujímala. Evangelista Matouš vypravuje, že když Pilát soudil Krista, přistoupil k němu náhle služebník a podal mu list, který mu psala jeho choť, Pilátova žena. I obsah toho listu je zaznamenán: „Nic neměj s tímto spravedlivým, neboť jsem mnoho trpěla dnes ve snách pro něho. „Děvečky velekněze znaly Krista a nejen že jeho znaly — znaly i učedníky, na př. poznaly Petra.

To jsou ženy, které Písmo sv. výslovně jmenuje. Leč mimo tyto ženy vystupující a jednající vidíme na scéně jerusalemské zástup — množství žen — celý dav. „Byly pak tu ženy mnohé z daleka, kteréž byly přišly za Ježíšem z Galileje“ (Mat. 27, 55). — A co činily tyto ženy? Zase praví evangelista: „Šel pak za ním veliký zástup žen, kteréžto plakaly a kvílely ho.“ Ó, jak čistě ženské jest toto jejich jednání! Muži ho smýkali, kopali, když upadl, k povstání ho nutili, smáli se mu a rouhali — ale ženy plakaly a kvílely ho. A Kristus je i odměnil. Neodpovídal ani Herodovi, římskému vladaři, ale k těmto chudým ženám, které za ním neohroženě šly, promluvil. Je to opět scéna, kterou Církev zvěčnila v zastavení křížové cesty: Pán Ježíš těší plačící ženy. Zastavil se, nic nedbal na své katany, obrátil ztrýzněnou hlavu k ženám plačícím a řekl: „Dcery jerusalemské, neplačtež nade mnou, ale plačte samy nad sebou a nad syny svými. Neboť, aj, přijdou dnové, v nichžto řeknou: Blahoslavené neplodné životy, kteréž nerodily a prsy, kteréž nekrmily. Tehdy počnou říkati horám: Padněte na nás a pahr-“

kům: Přikryjte nás. Neboť, poněvadž na zeleném dřevě toto se činí, což bude na suchém?" (Luk. 23, 27—32.)

Leč vidíme ženy nejen u Krista při jeho cestě, nejen v průvodu za ním. Vidíme je státi i pod křížem, kdy z mužů tam zbyl jediný — sv. Jan. Vidíme je i při pohřbu Pána Ježíše, ba vidíme, kterak ženy pečovaly nejen o živého, ale i o mrtvého Krista; neboť vypravuje evangelium, že jejich láska trvala i za hrob. Když už v hrobě ležel, nábožné ženy nakoupily vonných mastí, aby příjdouce pomazaly Ježíše (Mat. 16, 1).

Hle přátelé drazí — v jak krásném světle se nám jeví ženy. Vidíme a obdivujeme především jejich lásku k Ježíšovi, která je k němu táhla, jejich silnou odvalu, která je činila tak neohroženými, že se nebály ani žoldnérů, ani katanů, ani rozzuřeného zástupu, ani posměchu, ani potupy, nic je neodstrašilo, alabastrovou nádobu, jemný závoj vlastní hlavy — vše pro něj obětovaly, pohřeb mu vystrojily a slzou soucitu z kropily mrtvé jeho tělo . . .

Opouštím tento krásný, povznášející příklad, světlý bod z ukřižování Ježíše a vracím se v střízlivou přítomnost . . .

Co vám mám říci, sestry v Kristu? Co jiného, než: Jděte i vy a činite totéž! Světlý příklad našich sester, žen z dob Kristových, ať je i vám zářivým vzorem!

Milujte Krista tím víc, čím více ho muži nenávidí, čím více ho tupí a jemu se rouhají, měkkou, něžnou rukou svou s jeho tváře stírejte sliny potup a urážek, jež podnes vrhají na něj, na jeho učení a Církev nečistá ústa. Obětavě a vytrvale stůjte věrně při Kristu. S Matkou Boží stůjte pod křížem Kristovým. Nebojte se posměchu a potup, a když se vaši mužové nebo vaši vlastní synové Kristu rouhají a ho tupí, pomněte, že to bylo tak i za časů Kristových a že Kristus řekl vašim tehdejšími sestrami: Plačte nad syny svými. — Ano, plačte nad nimi,

modlete se za ně a samy vlastní věrností nahradte Kristu urážky a potupy, které mu dnes muži způsobují . . . Až dosud věrně ženy stojí při Kristu. „Cherchez la femme” — hledejte všude ženy, říká Francouz, a my je při díle Kristově dosud nacházíme na bojištích, v nemocnicích, v opatrovnách, ve školách, v rodinách. Vaše Královna — Maria Panna za tu vaši lásku vyprosí i vám milost, že jako Kristus po svém vzkříšení nejdříve se zjevil ženám, tak i jednou při obecném vzkříšení z mrtvých nejdříve zjeví se vám! — Amen.

Klobuky 1901.

*Vida pak setník, co se bylo stalo, velebil
Boha, řka: Jistě tento člověk byl spraved-
livý.* Luk. 23, 47.

Máme v týdnu jeden den, který mysl lidská označila jako den nešťastný, den, o kterém lidé neradi počínají vážnější práce, ve který Církev zakazuje veselí a ukládá věřícím půst — jest to pátek.

A proč? — Kde hledati rozumný důvod této pověry lidské i těchto příkazů církevních? Příčina leží v tom, že pátek byl onen hrozný den, ve kterém svoji čistou duši vydechl na hoře lebčí či Golgotě Spasitel náš, Ježíš Kristus. — Pátek věkopamátný — pátek všech pátků, kterému předkové naši dali jméno „Velký“. A tento veliký den, Velký pátek slavíme v roce dnes znova, vzpomínáme si na veliké dílo, které Kristus dokonal, t. j. vykoupení lidstva, a na veliký zločin, který lidé vykonali, t. j. na umučení a na smrt Kristovu.

Celá vážná svatopostní doba v tomto pátku vrcholí. Truchlila-li Církev v době předcházející, dnes pláče. Oblékala-li roucho kající barvy fialové — obléká dnes roucho smuteční, barvy černé . . . Pláče a truchlí pro svého zakladatele, pro svoji nejvyšší neviditelnou hlavu Ježíše Krista, jehož přehořkou smrt si připomíná a nám sluhům svým — katolickým kněžím ukládá míti nad mrtvým Kristem pohřební řeč. Po celý půst rozvažovali jsme o jeho utrpení a volili jsme si jednotlivé osoby, jejich povahy, které při umučení Kristově činně vystupují a jež evangelium výslovně jmenuje. Rozjímal jsem s vámi o Jidášovi, Pilátovi, Petrovi. Viděli jsme zástup

nevěrných Židů a zástup plačících žen, následovali jsme Krista do večeřadla, kde Nejsvětější Svátost oltářní ustanovil, do zahrady Getsemanské, kde ho Jidáš zradil, do domu velekněze Kaifáše, kde ho Petr zapřel, na prostranství Lithostrotos, kde ho Pilát na smrt vydal. Dokončíme smutné obrazy dnes o Velkém pátku. Doprovodíme Krista na Golgotu a pozorujme, jak se tam na tom místě popravním choval ne Žid — ani křesťan, ale pohan — římský setník. Ten se stal prvním kazatelem. Vydal svědectví, když ostatní mlčeli.

R. 751 ab urbe condita — po vystavění Říma — a r. 33 po Narození Krista, se Jerusalelem chystal slaviti velikou noc. Byla vigilie — svatvečer velikonoční, byl pátek před sobotou. Vstalo truchlé jarní jitro, těžké mlhy ležely nad potokem Cedron — ploché střechy Jerusalema se koupaly v nich. Ale už od časného jitra šum a ruch vládl na ulicích židovského veleměsta, neboť rozhlášeno a známo bylo všem, že včera byl zajat a v noci ještě souzen a odsouzen muž, který hýbal celou Palestinou svými řečmi a skutky — veliký divotvůrce Ježíš Kristus. Kolem naší hodiny deváté na Lithostrotu před palácem římského vladaře tlačila se hlava na hlavě. Nepřehledný zástup lidu tlačil se tu a upíral své zvědavé oči na dům Pilátův. Kristus byl na smrt odsouzen, Pilát má rozsudek jenom potvrditi a na místě popravním — na hoře lebek — na Golgotě poskytne se zraku vzácné divadlo — poprava.

Duše lidská v hlavních pudech a vášních je stále stejná, dnes jako před dvěma tisíci lety. Když nedávno v Praze v domě novoměstské trestnice popravovali vraha, tísnily se před vězením davy lidí, kteří nabízeli vysoké ceny za to, aby směli býti přítomni popravě . . . A tam v Jerusalemě se konala poprava veřejně, na místě všem přístupném. Je to hrůzostrašné, viděti umíratí člověka, divadlo vzrušující, podívaná, jež rozčiluje nervy — a po

vzrušení a rozčilení touží a toužily vždycky davy lidí. V starém Římě tyranové, aby ukojili luzu, házeli v arénách křesťany na pospas šelmám . . . Netrpělivě čekal zástup, vždy zuřivěji volal: „Smrt“, smrt Kristu, a to smrt potupnou, bolestnou, ba nejbolestnější — ukřižováním. „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ bouřily nedočkavé hlasy pod širým nebem tak dlouho, až zbabělý Pilát vydal Krista se slovy: „Vezměte a ukřižujte ho.“

Každá doba a každý národ má svůj sobě vlastní způsob, jakým zbavuje se nebezpečných členů lidské společnosti. Kristus nebyl nebezpečný, ale stal se nepohodlným — a proto musil umřít. Francouz své lotry stíná guillotinou. Američan je usmrcuje elektrickým proudem, jinde je věšejí na šibenici, středověk je stínal, do vody metal nebo je pálil na hranici. Římané je křižovali a Židé kamenovali — Štěpána ukamenovali — jednou v nádvoří chrámovém chápali se kamení, aby je na Krista házeli — ženu cizoložnou chtěli kamenovati. Smrt křižování je ze všech nejděsnější. Didon povídá, že římský občan nesměl býti křižován, nýbrž mečem štat. Křižování mělo římské právo pouze pro otroky, buřiče a velké zločince. Člověk křižovaný žil a trápil se dlouho, jeden, někdy i dva dny, byl nahý, připoután provazy anebo přibit hřeby za nohy a ruce ke dvěma kládám, zkříženým v podobě velikého T. Celé tělo násilně nataženo viselo za ruce, jichž rány se rozdíraly, trhaly dál, šířily víc pod tíhou těla. Ukřižovaný nemohl sebou pohnouti a trápen jsa žíznil a horečkou při úplném vědomí cítil, jak zvolna umírá. Někdy bylo třeba dobít ho a kat mu v tom případě polámal údy. Lid se pásl a kochal na dlouhém smrtelném zápasu ukřižovaného a napájel se křikem a úzkostmi jeho. Ukřutnost lidská nevymyslíla nic hroznějšího. Proto zločinci se děsili při pouhém jménu kříže; kříž stal se pořekadlem jako odznak největšího utrpení a bídy. — A aj, o tento trest požádali Židé u Piláta pro

Ježíše . . . A Pilát svolil. Lid jásal. Vzácné krvavé divadlo chystalo se jeho očím.

Kolem poledne rozhořelo se slunce, rozehnalo mlhy a vstal krásný, teplý jarní den. Sňali s Krista šarlatový plášť, z ruky vzali mu třtinu. Jenom trnovou korunu jako králi nechali na hlavě a oblékli ho v roucho jeho. Sbili kříž, který podle zákona odsouzený sám si musel až na popraviště nésti. Po schodech domu vladařova sestupoval zbičovaný Kristus. S ním kráčeli dva lotři, k téže smrti odsouzení, a smutný průvod dal se na cestu od domu Pilátova. Kohorta římská, ozbrojená kopími, jako stráž provází odsouzence a v čele jejím na vysokém koni jede římský setník. Za nimi tísni se nepřehledné davy lidí, velekněží Annáš a Kaifáš, celá velerada čítající 71 členů, farizeové, saduceové, všichni v jednom tlumu zaměřili na Kalvarii. Je to cesta památná, dodnes v Jerusalemě znatelná a zvláště dlážděná. „Cesta holetná“, jmenuje se tam. „Cesta křížová“ — říkáme jí my.

A na té cestě sledujeme Krista. Přerušil ji několikrát... Sotva několik kroků učinil, klesl pod břemenem kříže. Neunesl ho. Tělo ztrátou krve při bičování zesláblé zlomilo se pod tíží dřeva — ale sebral poslední špetku sil a zvedl se s tvrdé dlažby, aby kříž poponesl. V tom spatřil svoji matku. Jenom pohledy si vyměnili a tvrdé ruce katanů pobádaly Krista dál — ke spěchu, ale v tom jim padl znovu — a sotva se, ranami donucen, zvedl — padl po třetí a už na zemi zůstal, kříž ležel na něm — tlačil ho k zemi — Kristus ho neunesl. Zde vystupuje nová osoba — muž, o kterém by nikdo nevěděl, který by byl podle jména v nepamět klesl, ale o němž dnes celý svět křesťanský mluví, ježto pomohl Kristu — je to Šimon z Cyreny v Lybii, jenž se ustrnul nad Kristem a nehledě na nikoho, nabídl se za Krista nésti kříž. Setník svolil jen proto, že se bál, aby Kristus neumřel

dřív, než na horu dojdou. Když Kristus polomrtvý se země byl zvedán, ozval se stranou v zástupu dušený pláč, když muži bili Krista, citlivé srdce žen se ozvalo a promluvílo: ženy plakaly pro Krista.

Došli konečně na Kalvarii. Položili kříže na zem, a prve než položili a přibili na ně odsouzence, podávali jim omamujícího a utišujícího nápoje, jaký se dával těm, kteří měli umřít. Bylo to vinum myrrhatum — víno smíšené s kadidlem a myrhou, chuti kyselé a hořké, víno omamující — ale Kristus odmítl; chtěl podstoupiti při plném a jasném vědomí ukrutnou smrt.

Hodinu trvala ta cesta . . . Bylo poledne podle našeho počtu a podle židovského hodina šestá, když kříž s Kristem byl vztyčen — do země zaražen a za sousedy dáni Kristu dva lotři. Jenom jedna práce ještě zbývala. Zákon římský velel, aby nad hlavou ukřižovaného upevněn byl nápis, jenž by označoval jeho jméno a jeho zločin. Nápis Ježíšův obsahoval pouze slova: Ježíš Nazaretský, král židovský. Ale napsán byl ve třech jazycích, v hebrejském (to byla řeč lidu), v řeckém (to byla řeč světová či diplomatická, jako je dnes francouzská), a konečně v latinském (to byla řeč státní). Všichni mohli čísti jeho jméno a jeho zločin: I. N. R. I.

Jak se vedlo Kristu na kříži? Hrozně! Jeho slova to dokazují. Zoufale volá: „Otče — otče — proč jsi mne opustil?“ Žízeň ho trýzní a okoralými rty si naříká: „Žízním“. — A jak pod křížem? Tam je veselo. Vojáci mají na hromadě Kristův šat a dělí se oň . . . Jeden si vzal taleth, druhý plášť, třetí pás — čtvrtý obuv. Zbývá sukně nesešitá, tkaná, dílo něžných rukou panenské matky Kristovy, a o tu soldateska metá los . . . Pod křížem hrají v kostky, rvou se o kořist a nad jejich hlavami umírá Kristus. A ostatní chodí okolo, hledí škodolibě na Krista vzhůru, posmívají se mu a rouhají se.

A v tom ruchu a víru stojí těsně pod křížem kdosi,

jemuž srdce bolestí puká . . . je to matka ukřižovaného Krista. Až sem se dovlékla, vedena Janem, miláčkem Páně. Když Kristus s kříže hleděl dolů, ač viděl vojáky, hrající v kostky, Židy posmívající se mu, naskytl se mu i pohled radostný. Spatřil svoji matku. Potěšil se, okřál na výsluní její lásky. Neopustila své dítě, nesmí On opustit matku. Dává ji na starost Janovi, potom klidně umírá. Tři hodiny trval jeho zápas. Slunce se zatmělo, tma stala se po vši zemi, opona chrámu, která zakrývala svatyni svatých, roztrhla se ve dvě. Země se v základech chvěla, skály pukaly, hroby se otvíraly — a mrtví z nich vstávali . . .

A tu v této chvíli promluvil hlas — cit pro spravedlnost — otužilý voják, důstojník římský, muž, jenž bezpočtukráte na bojištích hleděl smrti v tvář, jenž byl asi svědkem nesčíslných poprav — zachvěl se. Evangelium dí: Vida pak setník, co se bylo stalo, velebil Boha, řka: Jistě člověk tento byl spravedlivý. — A to je svědectví, to je událost, nad niž krásnější neznám. Pohan v té chvíli doznává, že popraven tu byl ne zločinec, ale muž spravedlivý, nestydí se za přesvědčení své, veřejně a hlasitě vyznává svoji víru v Krista, Božího Syna . . . A zde u tohoto světlého bodu v tomto smutku velkopátečním pozdvihněme svá srdce! Tento setník, volající: Jistě Syn Boží byl tento — hodí se výborně rozhodností svou i do přítomné naší doby.

V Kristu shromáždění! Viděli jsme v jednom z rozjímání svých, jak se chovaly ženy. Katoličtí bratři moji! Po příkladu tohoto Římana a setníka pohana, my vírou Kristovou osvíceni, stůjme pod křížem a zmužile a neohroženě, čím více božství Kristovo je popíráno, čím více jeho dílo — Církev je pronásledována, tím zmužileji, rozhodněji a nadšeněji volejme: „V pravdě — Syn Boží byl tento.“ Celý zástup se Kristu rouhal, setník Longinus jediný víru vyznal. Kdyby bohatí a mocní, učení a vzdě-

laní Krista a Církev pronásledovali, kdyby nepřátel kříže se rojilo jako much nad bahnem, zmužile zvedněme hlavy své ke Kristu a volejme: „Syn Boží byl tento!”

A tím svoje letošní svatopostní rozjímání končím. Viděli jsme utrpení a umučení Kristovo i osoby, které v truchlohře Kristově činně vystoupily. Viděli jsme Jidáše, který Krista pro zisk zradil, Petra, který ho ze strachu zapřel a Piláta, jenž ho vydal na smrt, aby se zalíbil zástupům, Židy, kteří ho odsuzovali z nenávisti, ježto jejich vady tepal a káral, a poznali jsme, že stejné důvody mají i dnes nepřátelé Krista a Církve. Přál bych si, aby řeči moje přinesly užitek, aby na osadě zdejší vzpružily náboženské přesvědčení, rozohnily lásku ke Kristu a jeho učení. Stalo-li se tak v jediném srdci — pak splnily svůj úkol. — Amen.

Klobuky 1901.

*Bratři, vyčistěte starý kvas, abyste byli
nově zkropeni, jakož jste nekvašení.
I. Kor. 5, 7.*

Opustili jsme ve svých rozjímáních Vykupitele, Ježíše Krista, o chvíli velkopáteční na hoře Golgotě. Viděli jsme ho umírat — slyšeli jsme ho volat posledním dechem: *Dokonáno jest!* Patřili jsme v slzách, jak naklonil trním korunovanou hlavu, jež klesla k pravému rameni jak ulomený květ, a jak rozevřenými rty vypustil duši.

Smrt Pána Ježíše plnila naše srdce i hlavy. Historie velkého muže končí u jeho hrobu. Tam jednou skončí historie každého z nás. Smrtí končí životní běh našich přátel a příbuzných. Umřel člověk, obstarají mu pohřeb, pochovají ho do země, už se nikdy nevrátí, vejde do světa neviditelného, jenž jest pro nás na čas uzavřen a pro něho otevřen na věky. Zbude po něm vzpomínka, ale, když ho nevidíme, neslyšíme, tu jako na slunci falešná barva vybledne, jako květiny povadnou a vůně vyprchá — tak z našich srdcí vymizí bolest pro mrtvého, z duše prchne vzpomínka — a na jeho místo na mlhavá plátna duše život nakreslí zas jiné tváře a jiné vzpomínky . . .

Tak končí člověk — i ten nejslavnější; ale tak neskončil Kristus. Jako původ Ježíšův nepodobá se našemu původu, také i smrt jeho nemá podoby se smrtí naší. Smrtí Kristovou jeho život neskončil. Co následovalo po jeho smrti? — O tom uvažujme dnes.

Když Kristus o Velkém pátku ve tři hodiny šlechetnou duši vydechl na kříži do rukou Otce svého, zbývalo tu

na zemi, na kříži jenom jeho tělo. O toto tělo postaral se bohatý Žid, člen velerady a tajný učedník Kristův Josef, který pocházel z Judska z malého městečka Arimathie — a pak druhý tajný stoupenec Kristův, Nikodem. Oni si vyžádali na Pilátovi tělo Kristovo, koupili prostěradlo, koupili mnoho liber myrhy i aloe a těmi vonnými mastmi napustili všechny údy Kristovy, všechny obvazky údů, i celé prostěradlo, jímž pak celá mrtvola byla zahalena — a mrtvolu Kristovu pochovali do nového, ve skále vytesaného hrobu. To se dalo s tělem. A co s duší Kristovou, kam ta se poděla . . . ?

Koncil lateránský odpovídá na tuto otázku, jak na ni odpověděli apoštolové slovy: Vstoupil do pekel. Hned po smrti totiž vstoupila duše Kristova slavně do předpeklí, kde se nalézaly duše spravedlivých ze Starého zákona. Toto předpeklí jest jiné místo než očistec. V očistci člověk trpí tresty. V předpeklí spravedliví bez bolesti očekávali příchod Vykupitele. Je to jiné místo, než peklo — v pekle jsou tresty věčné — v předpeklí žádné — zde k blaženosti scházelo duším jen to, že na Boha patřiti nesměly. Toto předpeklí v podobenství Kristově o boháči a Lazarovi zve se „lůnem Abrahamovým“ (Luk. 16, 22). — Petr nazývá je vězením, ježto duše před smrtí Kristovou odtud nesměly (Luk. 23, 43). Spasitel sám to místo nazval rájem, řeklť lotrovi: „Ještě dnes se mnou budeš v ráji.“ V tomto místě na př. prodlévali mužové svatí jako Abel, Noe, Abraham, Izák, Jakub, Josef, David, Daniel, Job a jiní; těm jedině dědičný hřích bránil do nebe. — A sem do tohoto místa sestoupil Kristus zvěstovat jim vykoupení a konečně vysvobození, jak napsal apoštol Petr (Petr 3, 19). Sám sestoupil do předpeklí a s velikým zástupem vyšel ven. Podobá se králi, jenž dobyl pevnosti, v níž nalézá se mnoho zajatců. Je to obraz, který se ještě jednou bude opakovati. Kristus sestoupil do předpeklí a duše lidí spravedlivých vyvedl. Předpeklí

zpustlo, nemělo obyvatel, pominulo. Tak bude na konci světa. Kristus přijde náhle, nečekaně, spravedlivé odvede, hříšníky zavrhne, a pomine, přestane část všehomíra, t. j. svět, který obýváme. Tenkrát byl konec předpekli — potom bude konec našeho světa.

Tři dni *zůstal Kristus s duší v předpekli* a s tělem v hrobě, jako Jonáš byl tři dni v břiše ryby. A co se stalo potom? Evangelisté to soublasně líčí. Ženy věrné a Kristu oddané, s láskou, jež trvala za hrob, šly třetího dne znovu na hrob Kristův. Ke hrobu, který byl těžkým kamenem zavalen, úředně zapečetěn a žoldnéři stráženi. Kdo nám odvalí kámen od hrobu?" ptaly se malomyslně jedna druhé. Netušily, když vycházely z Bethanie, že kámen je už dávno odvalen a hrob prázdný. Když přišly ke hrobu, lekly se. Maria Magdalena zoufale volá: „Vzali Pána z hrobu a nevíme, kde ho položili!" Nedovedly si ani představit, že by Kristus zmučený, zbičovaný, ztrýzněný, vlastní silou z hrobu vstal a probodenýma nohama mohl odejít pryč. Ale když první leknutí minulo, uzřely v prázdném hrobě prostěradlo a obvazy údů a na odvaleném kameni anděla, jehož tvář byla jako blesk a roucho jeho bílé jako sníh. A hle, poučuje nevědoucí: „Vstalt jest!" S touto novinou na rtech za časného jitra spěchají ženy do Jerusalema a zvěstují bratřím: „Vstalt jest Kristus, — vstalt jest této chvíle." A nyní teprve rozpomínají se na jeho slova, jak srovnával se s Jonášem, jak o svém těle říkal: „Zbořte tento chrám a já ve třech dnech ho opět vystavím" (Jan 2, 10). A čím dál tím více množí se pověsti o zmrtvýchvstání Kristově. Darma říkají žoldnéři: „Učedníci přišli v noci a ukradli jej z hrobu". — Už se nejedná o mrtvé tělo, ale o živého Krista. Tak jako by nebyl trpěl, nebyl umřel, chodí zas, učí, káže, jí ryby a medový plást, ustanovuje svátosti, zázraky koná, mizí a zase se zjevuje, zavřenými dveřmi mezi apoštoly vchází, po moři k nim kráčí. I povaha skeptická, duch Tomášův,

trýzněný nevěrou a pochybnostmi, je ukojen. Kristus se mu zjevuje a volá: „Viz ruce mé a vztáhni ruku a vlož v bok můj — nehudiž nevěřící, ale věřící!“ A tu vidíme Krista a viděli ho apoštolé i nepřátelé jeho, nepřemoženého. Marné byly jejich žaloby, marně plýtvali penězi, marně falešné svědky podplatili . . . Kristus vstal zmrtvých, chodí a učí zas . . .

Toto všecko připomíná nám dnešní slavný Boží Hod velikonoční. Oslavujeme radostnou památku zmrtvýchvstání Páně. Srdce křesťana se raduje, že Kristus vyšel z onoho boje jako vítěz a vidí v tom důkaz Kristova božství. Člověk byl by opravdu zahynul a podlehl pod tou nepřízní, záští lidskou; ale nepodlehl Bůh a to je prorocké, to je plné významu — a na to zvláště vás upozorňuji . . .

Jako proti Kristu *marně zuřily vzteky nepřátel*, a když se radovali nejvíce a těšili se, že Krista přemohli a se světa zprovodili, on náhle jako vítěz z hrobu vstává — tak vede se nepřátelům dosud. Tu sílu svou, část svého božství vložil Kristus ve svou nauku, ve své učení a ve své dílo — katolickou Církev. Jako on byl pronásledován — toto obojí i dnes pronásledováno. Jak on zdánlivě uštván a lidmi přemožen podlehl, tak se zdává, že Církev je na ústupu. Lidé se radují a radovali se už kolikrát, že ji zahubí, zničí; ale jako Kristus náhle, neočekávaně zmrtvých vstal oslavený a vítězný, tak i Církev z největších svízelných a pronásledování po každé vyšla vítězná, očištěná, posílněná, vyšla z boje pokrytá zásluhami . . . Brány pekelné ji nepřemohou! Nepřemohly Krista, který zmužile sestoupil do pekel a jako vítěz z nich vyšel a spravedlivé duše vyvedl; tak i Církev přestojí slavně všechny zkoušky a pronásledování.

Na nás však je, v Kristu shromáždění, abychom v dobách netečnosti náboženské a zjevného nepřátelství *při Církvi věrně a oddaně* stáli . . . Po příkladu oněch žen,

které tím více milovaly Krista, čím více trpěl! I my tím více milujme Církev a věrnějšími jí budme, čím více ji hanobí a pronásledují.

Dnešní epištola nás napomíná: Vyčistěte starý kvas, abyste byli nově zkropeni. — Snad i v srdcích některého z nás ujalo se nepřátelství a kořeny zapustila nenávist proti Církvi, mnohý z vás snad přestal plnit náboženské povinnosti, nenavštěvuje kostel, nepostí se, svátosti nepřijímá, příkázání Boží a církevní nezachovává, nemodlí se doma ani v chrámu, žije podle světa a ne podle Boha, žije život animální, tělesný a ne duchovní — pečuje o tělo a zanedbává duši. Apoštol Pavel volá k nám: Vyčistěte starý kvas! — totiž vyvrhněte ze srdcí svých tuto liknavost a netečnost náboženskou. Knihy historické, evangelia vypravují, co Kristus trpěl. Chcete, aby byl trpěl nadarmo? Pracujme s chutí a vážně na své obnově, na své reformaci mravní; snažme se, abychom čím déle žijeme, stali se lidmi tím mravnějšími, dokonalejšími a ctnostnějšími, pokračujme v dobrém. Doby velikonoční použijme k tomu, abychom pohlédli do své duše, učinili mravní bilanci, a snad mnohý z nás se otřese hrůzou, jak povrchně, lhostejně a hříšně žil . . . Vyčistěte ve sv. zpovědi starý kvas hříchů a nepravostí a buďte novými lidmi — ne křesťany jen jménem — ale skutkem. — Amen.

Klobuky 1901.

Toho vzkřísil Bůh třetího dne a způsobil, aby zjeven byl nám . . . kteří jsme s ním jedli a pili, když vstal zmrtvých.

Dnešní epištola jest vyňata z tak zvaných Skutků apoštolských. Sepsal je jazykem řeckým sv. Lukáš, který byl jako žák sv. Pavla očitým svědkem toho, co vypravuje; čítají 28 kapitol a obsahují děje Církve po smrti Krista, tedy asi historie Církve sv. od r. 33 až po r. 68 po Kristu Pánu. Vypravuje se nám zde o počátku Církve a o práci sv. apoštolů a učedníků.

Část těchto dějin Církve sv. dává Církev předčítati dnes. Je to památné první kázání apoštola sv. Petra, které konal stoje uprostřed lidu. Je to kázání mistrné, krátké, stručné, a přece neobyčejně obsahem bohaté. Nejlepší kazatel tak po něm kázat nedovede. A v této řeči své dovolává se Petr vzkříšení Kristova jako hlavního důvodu, že opravdu Kristus byl Bohem. Toho vzkřísil Bůh třetího dne a způsobil, aby zjeven byl ne všemu lidu, ale nám, svědkům od Boha předzřízeným. O tom, *jak Kristus vzkříšený se zjevil apoštolům*, stručně uvažujeme.

Jeden z článků víry, které nejvíce bývají napadány, jest článek: Třetího dne vstal zmrtvých.

Jako duše moderní trýzněny jsou nevěrou a pochybnostmi, tak už tenkrát za časů apoštolských žili lidé pochybovační a nevěřící. Prototypus jejich jest Tomáš. „Nevěřím“, volá v shromáždění apoštolů, „že Kristus vstal zmrtvých, dokud nevložím prsty v rány jeho a

ruku svou v bok jeho." — Nedivme se tedy, když i dnes mnozí lidé nevěří ve vzkříšení Kristovo.

Že je však pravdou, že Kristus vstal, toho důkazem jsou historické knihy sv. evangelia, které líčí souhlasně, jak se Kristus po svém vzkříšení apoštolům zjevil:

Především jest zde událost, kterou líčí dnešní evangelium. Učedník Kristův Kleofáš se svým soudruhem šli z Jerusalema do městečka Emaus. Do Jerusalema chodili asi na práci a bydleli v předměstí Emausích. Na cestě přidružil se k nim i Kristus, rozmlouval s nimi. Předmětem hovoru byla senační událost, o které celý Jerusaleml mluvil: vzkříšení Krista. Jako většina lidí, nevěřili tomu ani tito dva mužové z lidu. Ale tu On otvíral jim Písma a dokázal, že opravdu o Kristu už proroci předpovídali, že zmrtvých vstane . . . Poslouchali napjatě — srdce jejich hořela nadšením, když cizinec mluvil, nemohli se nasytit sladké jeho řeči, i pozvali ho v chudý přibýtek svůj a k prosté večeři. A tu, když se dotkl chleba, v té chvíli zaleskla se jeho tvář, poznali, že je to Kristus sám, ale už jim také zmizel. Ač unaveni celodenní prací, ač noc byla blízká, přece hned vstali a spěchali do Jerusalema rovnou do shromáždění apoštolů, zvěstovati jim: „Viděli jsme Pána." Apoštolové slyšeli už od žen tu překvapující novinu, ale oni dosud nevěřili. A tu i oni se měli na vlastní oči přesvědčiti.

Byl večer. Apoštolé báli se Židů a dveře domu, kde byli shromážděni, byly zavřeny. A tu, když Kleofáš se svým druhem ještě mluvili, když vykládali jim podrobnosti svého setkání s Kristem, když přesvědčovali a ujišťovali pochybující apoštoly, ozval se náhle hlas: „Pokoj vám!" — Lekli se všichni. Obrátili hlavy své a aj, *Kristus stál uprostřed nich* . . . „Ját jsem — nebojte se," mluvil k nim vlídným hlasem. Ale oni zděšení a přestrašeni, domnívali se, že by ducha viděli. A tu jim pravil vševědoucí Pán: „Co se děšíte? A proč vstupují taková

myšlení na srdce vaše?" I přistoupil k nim a ukázal jim své jízvy. „Vizte ruce mé i nohy mé, žeť já jsem to: dotýkejte se a vizte: neboť duch nemá těla a kostí, jako já mám." Učedníci už rozhodně poznávali milovaného mistra. Vidí ho, dotýkají se ho, radostí překypují. Ale Kristus chtěl je úplně přesvědčiti, pochybnost každou zahnat, podat neomylný důkaz, že je to on s tělem a ne pouze jeho duch, a proto praví: „Máte-li tu něco, co by se pojedlo?" A oni mu podali kus pečené ryby a plást medu. Když pojedl před nimi, vzav zbytky, dal jim. Tedy má tělo organické, ústrojné, živé, vzkříšené, totéž, jaké měl před smrtí a ve smrti. A tento projev Kristův měl mocný účinek na všechny. Rázem uvěřili, šmahem zmizela jejich nevěra, upokojeny byly jejich pochyby. „Viděli jsme Pána," volají radostně. Vzkříšení Krista v té chvíli stalo se jim skutečnou, viditelnou a zaručenou událostí.

Ale podán *důkaz o vzkříšení Kristově* ještě slavněji. Bůh dopustil, že nebyl při tom zjevení Krista jeden ze dvanácti, Tomáš, povaha skeptická, nedůvěřivá, plná pochyb v té malé společnosti. Když mu pravili: „Viděli jsme Pána — zjevil se nám," smál se nedůvěřivě, nevěřil Kleofášovi, nevěřil ženám, nevěřil všem těm pověstem, jež hýbaly Jerusalemem, odmítá ta svědectví. „Neuvěřím, až uzmím v ruku jeho bodení hřebů a pustím prst svůj v místo hřebů a ruku svou vložím v bok jeho", jinými slovy, až vlastnoručně ohledá, ohmatá Kristovy rány jako neklamné znamení těla Kristova. Nevěří nikomu, jenom sobě a svým očím. Ale i tento nevěřící měl býti přemožen, jemu i druhým měl býti podán plný a jasný důkaz zmrtvýchvstání Kristova. Událo se za osm dní po onom dnu, kdy se Kristus ukázal dvěma učedníkům a jedenácti apoštolům. Byli znovu všichni shromážděni při zavřených dveřích. I Tomáš s nimi. Zavřenými dveřmi vešel Kristus a stál uprostřed, řka: „Pokoj

vám.” — Potom dí Tomášovi: „Vlož prst svůj sem a viz ruce mé a vztáhni ruku svou a vpusť v bok můj a nebudiž nevěřící, ale věřící.” Odpověděl Tomáš a řekl: „Pán můj a Bůh můj!” Byl osvěcen, přemožen a přesvědčen. Ježíš pak mluví pro budoucnost a pro všechny, kteří po příkladě Tomáše nevěrou naplní své srdce a víře se vzeprou, řekl: „Že jsi mne viděl, uvěřil jsi — blahoslavení, kteří neviděli a uvěřili.”

Tak přičinil se Kristus, aby zlomil nevěru a aby v počtu apoštolů zavládla jednota víry. Myšlenková jednota, přesvědčení o pravdě dodávalo apoštolům síly a nadšení.

Dnešní lidstvo podobá se Tomášovi. Špatná filosofie a falešné vzdělání vzalo lidem víru; špatný příklad, nevěrecký tisk, zhýralý život okradl snad i mnohého z nás o tuto perlu. Doznati musíme, že více méně každý z nás buď už takový byl a tu krisi prodělal, má ji za sebou, anebo dosud je nebo se stane Tomášem—pochybovačem. Štír nevěry zvedá v nitru člověka potvornou svoji hlavu. Je Bůh, anebo není Boha. Je po smrti život další — anebo skončí stejně smrtí život člověk jako zvíře? Je duše v těle našem — anebo jsou jenom krevní tělíska a šedá hmota mozková? Tak jako furie pochyby a otázky rvou moderní unavenou duši dnešní. Zbavují lidstvo klidu, podlamují jeho sílu, otravují je hádkami a spory. Člověk odhodivší víru, ocitá se na rozbouřeném moři bez vesla, bez kompasu, ztrácí jeden statek duševní po druhém, ztrácí mravnost, smysl pro čest.

Přátelé, bratři! Až i do srdce vašeho vplíží se pochybnost o víře, vzpomeňte sobě na vzkříšeného Krista, na onu scénu, na onen výjev, který se odehrál mezi Kristem a apoštolem-nevěrcem Tomášem. Tomu jednou provždy Kristus nevěru zlomil. V Tomáši byli nastíněni nevěrci a všichni poraženi, protože slovo Kristovo neplatilo jenom jemu, ale všem jeho nástupcům, tedy i nevěrcům doby přítomné. Kristus nemluvil jenom pro Tomáše, ale

jeho slova a učení platí pro všechny a jsou věčně platná. Proto i vy, když pochybnost o víře týráti vás počne, přečtěte si v Písmě sv. rozmluvu Krista s Tomášem a zvláště slova: „Nebud' nevěřící — ale věřící" — a pak větu: „Blahoslavení — kteří neviděli a uvěřili." — Amen.

Klobuky 1901.

*Nemocen a v žaláři jsem byl a nenavštívili
jste mne.* Mat. 25, 43.

Srdečná a upřímná úcta k Pánu Ježíši, který v Nejsv. Svátosti oltářní vpravdě, skutečně a podstatně je přítomen, byla nejdražším dědictvím, jež národu našemu zůstavili sv. Cyril a Metoděj. Od jejich smrti uplynulo přes 1000 let, a po celou řadu let předkové naši věrně vždycky a vroucně uctívali Nejsv. Svátost oltářní. Jenom jedenkrát někteří z nich zapomněli na tuto povinnou poutu: a hned přišel na celou naši zemi trest Boží. — Dějiny učí, jak na počátku XVII. století se učení Lutherovo čím dále tím více šířilo nejen v Německu, ale též u nás v Čechách. Předkové naši zapomínali na Krista v Nejsv. Svátosti oltářní, stali se nevěrnými Bohu i zákonitému králi svému a povolali sobě za krále cizince a jinověrce, kalvína Bedřicha Falckého. S jeho vládou nastala i hrůza po celé vlasti. Brzo po své korunovaci tento nešťastný král český ukrutně zohavil chrám sv. Víta v Praze: oltáře, obrazy, sochy a všechny okrasy odstranil, mnozí kalvíni z jeho družiny šlapali dokonce nohama po svatých ostatcích. Ale to nejhorší mělo teprve přijíti. *O Božím hodu vánočním*, r. 1619, měl kalvínský kazatel Abraham Skultét kázání plné potupy a hany na katol. Církev; po jeho kázání pak slavila se večeře Páně. Srdce se chvěje, slza do oka se vtírá a hrůza pojímá katol. křesťana při pouhé vzpomínce na to. Na kulatý stůl, jenž stál uprostřed holých zdí chrámových, byl prostřen bílý ubrus, potom byl přinesen na míse veliký koláč a koflík

s vínem. Český král Bedřich s 11 kalvínskými pány zasedl za stůl, rozlomil koláč na 12 dílů, jeden ten díl snědl, napil se vína a ostatní páni činili po něm totéž. To byla, milí křesťané, večere Páně! Zda tu neplatila slova Daniela proroka: „*I svatyni rozmete lid s vévodou, kterýž přijde . . . přestane oběť a obětování a bude v chrámě ohavnost a zpusťování . . . ?*” Zda tu neplatila slova samého Krista Pána: „*Nemocen a v žaláři . . . ?*” Dojista v žaláři byl tenkrát Kristus a nikdo ho ze všech synů národa českého nenavštívil, aby překazil to bezbožné rouhání se velebnosti jeho!

Ale Bůh nebývá posmíván! Přísně ztrestán byl nešťastný král, přísně ztrestáno bylo oněch 11 pánů, přísně ztrestána byla nevinná celá česká země. Vzpouru začali páni, ne národ. Povstala válka, která trvala 30 let: země naše od východu k západu, od severu k jihu proměněna byla v poušť, města a vesnice obráceny v rupy. Tak přísně potrestal Bůh rouhače Pána Ježíše v Nejsv. Svátosti oltářní!

Po takových útrapách národ náš konečně se rozpo-
menul na své provinění a od té doby zase věrně ctí Nejsv. Svátost oltářní. Než, bohužel, není to celý národ, *mnozí ještě trvají v bludu a rouhají se Kristu dále*. My, drazí v Kristu, k těm nešťastným nepatříme; my jako praví katolíci pevně věříme a vyznáváme, že Pán Ježíš v Nejsv. Svátosti oltářní vpravdě skutečně a podstatně, jako Bůh i jako člověk s tělem i s duší jest přítomen. Že tomu tak, o tom jsem již jednou na dnešní den zde mluvil, a to učení podle věrouky naší vykládal. Tak věřili svatí apoštolové, tak věřila Církev sv. ustavičně po celých 1900 let, a nikdo jí nemůže vytknout a dokázati, že by někdy byla věřila neb učila jinak.

Dnes jen chci uvést některé *důvody a pohnutky, proč Nejsvětější Svátost oltářní často a rádi navštěvovati máme*.

Sv. Alfons praví, že mezi všemi pobožnými skutky jest Bohu nejmilejší a zároveň také člověku nejprospěšnější: návštěva Nejsv. Svátosti oltářní. A to jest také první pohnutka, pro kterou vel. Svátost navštěvovati máme; je to *skutek Bohu nejmilejší*. — Kdyby některý král pozemský z lásky mezi nejchudšími svými poddanými chtěl přebývati tak, aby každým okamžikem k němu přicházeli a s ním obcovati mohli, zdaž by tak poddaní rádi nečinili? Zajisté, že by s láskou a ochotou nevídanou pospíchali k němu, že by se neohlíželi při tom na obtíže, jež by se jim v cestu stavěly. A nyní uvažme: kdo přebývá ve svatostánku dnem i nocí? Kdo čeká i na ty nejchudší své poddané, aby jej navštívili, s ním promluvili a s ním se potěšili? Kdo volá ustavičně: „*Pojďte ke mně všichni, kteří pracujete a obtíženi jste a já vás občerstvím?*” (Mat. 11, 28.) Kdo obzvláště dnes hlasem jaksi prosebným, plným něhy a lásky volá celou osadu k sobě, aby ji k srdci svému přivinul a ji občerstvil? Aj, toť Ježíš Kristus, Syn Boha živého, v Nejsv. Svátosti oltářní!

Ó, duše křesťanská, jestliže pevně věříš tomu, čemu sv. Církev o Nejsv. Svátosti oltářní učí, *zda můžeš býti chladnou*, vidíš-li kterak týž Kristus Pán, jenž dlíval uprostřed lidu židovského a který nyní dlí ve slávě nebeské na pravici Boží, dnes volá tě k sobě, abys jej uctila? Proto poslechni hlasu jeho a pobuď chvílku před vel. Svátostí; vzdej úctu svému Spasiteli, otevři tu své srdce nejlepšimu svému příteli a zjev mu, co tě kde tíží.

Jak milá musí býti *Ježíši Kristu každá návštěva*, můžeme posouditi z toho, že je tu on *skoro ustavičně sám*; vyjmeme-li hodinu ranní mše sv. a den všední, ranní, velkou a požehnání na dni sváteční: je tu Kristus Pán samotný, celé všední dny sám a všechny noci po celý rok sám. Jen to věčné světlo, ve dne v noci zde kmitající, jest jeho společníkem. A proto jest a musí býti Kristu milo, když věrný uředník jeho občas k němu se hlásí

a nějakou tu chvíli před ním pobude. Jestliže navštěvovati lidi nemocné a opuštěné je skutek milosrdný a Bohu milý, dojísta milejší jest Bohu, navštěvovati zde opuštěného a jaksi nemocného Spasitele, který se rmoutí nad nevděkem, jakého se mu od lidí dostává.

Uvažme, jak velikou pokoru nám zde Spasitel náš ukazuje: Velikou pokoru ukázal tím, že stal se člověkem: „*sebe samého zmařil, přijav způsobu služebníka*” (Filip 2, 7); jako slabé a chudé dítě odpočíval v nepatrných jeslích; toť pokora veliká! A hle, tutéž pokoru jeví a hlásá nám Kristus P. v Nejsv. Svátosti oltářní; jest mezi námi přítomen pod prostinkými způsoby chleba. I volá k nám: „*Učte se ode mne, neboť já jsem tichý a pokorný srdcem*” (Mat. 11, 29).

Navštěvujeme-li veleb. Svátost, činíme Spasiteli jakousi náhradu za ty nesčetné urážky, kterých se mu dostává nejen od nevěrců nebo jinověrců, ale i od samých křesťanů, neboť dost je těch, kteří ho *za celý čas, ano snad za celý rok ani jednou nenavštíví*. — Naplňuje se slovo Jana, předchůdce Páně: „*Uprostřed vás stojí, kteréhož vy neznáte*” (Jan 1, 26). Tu se naplňuje slovo Jana apoštola a evangelisty Páně: *Na světě byl, a svět skrze něho učiněn jest, a svět ho nepoznal*” (Jan 1, 10). Nenavštíví-li nás po delší dobu některý náš přítel, pokládáme to za urážku; a když vlažný katolík po delší dobu Krista nenavštíví, tu Pán nebes a země to nemá považovati za urážku? O takových vlažných katolících platí slovo proroka Isaiaše: „*Syny jsem vychoval a vyvýšil — oni pak pohrdli mnou. Zná vůl hospodáře svého a osel jesle pána svého: křesťan pak mne nepoznal!*” (1, 2—3).

Navštěvujeme-li velebnou Svátost, činíme Spasiteli jakousi náhradu za nesčetné urážky, kterých se mnozí dopouštějí tím, že Tělo Páně svatokrádežně přijímají a tak s Jidášem zrazují Syna člověka. A hle, Kristus Pán všecky ty urážky tiše a trpělivě snáší! Mohl by je ihned

pomstít, ale jsa nejvýš shovívavý, čeká a raději trpí.

Leč vezme dále, milí křesťané, že *návštěva Nejsv. Svátosti* oltární jest netoliko *skutek Bohu nejmilejší*, ale my z ní máme také sami pro sebe veliký užitek. — Mnoho katolíků putovalo nedávno do města Trevíru, aby tam uctili roucho Krista Pána, jež se tam podle pověsti chová; mnoho jich ročně putuje do Svaté země, aby spatřili místo, kde Kristus Pán se narodil, dům, ve kterém přebýval, hrob, z něhož zmrtvých vstal. Nemůžeme-li my pro chudobu anebo jinou příčinu navštívit ta posvátná místa, na kterých Kristus Pán žil, trpěl i umřel, navštívíme aspoň rádi chrám Páně, kde máme téhož Krista.

Blažení byli sv. tři králové, blažení byli apoštolové, první mučedníci, první věřící, kteří klaněli se Kristu Pánu, pokud živ byl v Palestině. Avšak, jsme snad my méně šťastni? Ó, nikoli! Vždyť máme téhož Krista jako oni. Blažená Maria, sestra Marty, která sedíc u nohou Pána poslouchala slova jeho. Nemůžeme i my častěji sedat zde u nohou Pána Krista, když ne každý den, aspoň každý týden?

V návštěvě Nejsv. Svátosti oltární nachází zbožná duše *pramen útěchy*. Tu vidí Ježíše nejslavnějšího, otvírá mu své srdce, vypravuje své tísně a svá protivenství a tím nabude úlevy; neboť ví, že i Kristus Pán toto břímě nese. Od něho se učí svaté trpělivosti, vidouc, jak Pán sám tiše snáší svoje utrpení a neotevře úst svých; u něho se učí *oddanosti do vůle Boží*; neboť i on, prolévaje krvavý pot, volal: „Otče, ne má, ale tvá vůle staň se!“ Svírá-li duši vina hříchu a naplňuje-li ji házní a strachem: zde, u svatostánku, najde pokoj; neboť vidí tu božského Vykupitele, který za hříchy světa trpěl a slyší ho, jako by volal: „Nezoufej duše, ještě jsem hotov přijati tebe, ještě jsi má; obrať se a pokání čin!“ Je-li duše v temnostech, jest jí tu Kristus světlem; bloudí-li, jest jí vůdcem; cítí-li slabost, jest jí posilou; je-li v pochybnosti, jest jí

Kristus rádcem, zkrátka jest jí vším. — „Z vděčnosti musím vyznati“ — píše sv. Alfons z Liguori — „že pobožnosti k Nejsv. Svátosti oltářní mám za to děkovati, že jsem opustil svět, ve kterém k největší své zkáze byl jsem živ až do šestadvacátého roku.“

Když císař Maxmilian I. jednoho času mezi vysokými skalami a horami nedaleko města Inšpruku na honbě zabloudil a zpáteční cesty najíti nemohl, volal bez přestání o pomoc. Když se žádného dovolati nemohl, vzal toboleku svou, do níž úpěnlivou žádost napsal, aby Nejsv. Svátost oltářní byla přinesena, aby, když už Pána přijmouti nemůže, aspoň se jemu v té Svátosti skrytému klaněl a do jeho ochrany se poručil. Pak vzal řád zlatého rouna, kterým prsa jeho byla ozdobena, obvázal jím toboleku, aby měla větší váhu, a hodil ji dolů do veliké propasti, kde dav lidí byl shromážděn a nešťastného prince litoval. A hned bez meškání přinesl kněz ve slavném průvodu Velebnou Svátost, z děla se dalo znamení na skále stojícímu a ztrápenému princovi, který ihned na kolena padl, Kristu ve Svátosti skrytému vroucně se klaněl a důvěrně k němu o pomoc volal. A aj, podivným způsobem byl zachráněn a šťastně se nazpět navrátil.

Svatý Václav, nebeský ochránce české země, vynikal vroucí zbožností k vel. Svátosti, jsa k tomu od malička veden sv. Ludmilou. Každý den býval na několika mších sv., buď na holé dlažbě kostelní klekáváje, nebo knězi u oltáře jako ministrant přisluhuje. Jeho láska k vel. Svátosti byla tak veliká, že sám vlastní rukou připravoval hostie k oběti mše sv. Bylo viděti, jak český kníže, nic se neostýchaje, sám pole vzdělával a konečně jemně chléb obětní uhnětl, který sám knězi donášel. Ty svaté a něžné ruce věru hodny byly nositi žezlo královské. Ta pokorná a zbožná hlava věru hodna byla nositi korunu královskou! Sv. Václav někdy i v noci probudiv se, šel do chrámu k velebné Svátosti a vroucně se tam chvíli modlil.

Jeho krásná duše byla při návštěvě velebné Svátosti znícena takovým žářem nebeské lásky, že se jejím teplem rozehřívalo i celé tělo sv. Václava; když pak i za nejkřutějšího mrazu sněhem krácel, sníh prý tál pod svatýma jeho nohama. Jak se vypravuje, šel jednou sv. Václav za tuhé zimy se svým sluhou Podivínem po návštěvě vel. Svátosti se dřívím a chlebem do chudobné jedné chaloupky. Sluha naříkal, že ho velice v nohy zebe tak, že už dál jíti nemůže. I řekl mu sv. Václav, aby jen dále šel a stoupal do jeho šlépějí. Sluha tak učinil a nejen že zimy necítil, ale i příjemného tepla pociťoval. My se tomu divíme, poněvadž jsme ještě nepocítili, co je milovati Boha nade všecko. Ale „Podivný jest Bůh ve svatých svých“, praví Písmo sv. — A za tu vroucí lásku odměnil ho Ježíš Kristus korunou slávy nebeské.

Ctíme i my, drazí křesťané, vel. Svátost, jako ji uctíval sv. Václav, a rádi ji navštěvujeme. Pán takřka na nás čeká. Není k tomu mnoho času třeba. Zkus toho každý a uzříš, jak sladký jest Pán. Čas, který ztrávíme návštěvou vel. Svátosti, nebude ztracen; jednou v hodině smrti bude nám velikou útěchou, že jsme byli pravými a vroucími ctiteli Ježíše Krista v Nejsv. Svátosti oltářní přítomného. A jednou na soudu nebudeme se museti lekat, že nám Kristus Pán jako Soudce vyčte: „*Nemocen a v žaláři jsem byl, a nenavštívili jste mne,*“ ale naloží s námi milosrdně; že vyznali jsme ho před lidmi, vyzná on i nás před Otcem nebeským a uvede nás do stanů věčných. — Amen.

ZA ZPĚVU ALLELUJA

*Budete-li zač prositi Otce ve jménu mém,
dá vám.*

Rolníci na Šumavě za stara měli v létě hezké nedělní zaměstnání. Když hospodyně po obědě uklidila, vyšla si s pantátou do polí „podívat se“. Prošli všechna pole, louky (na podzim chodívali jen po lese), prohlédli úrodu, mluvili o potřebné práci, zašli ke kapličce pomodlit se za „domov i pole“, za úrodu, kterouž na jaře, jak srdečně říkali, zaseli do štědré půdy Boží. K večeru se ruku v ruce vraceli domů. Na večer měli „co povídat“ dětem a čeledi vysvětlovat. Hospodář také poznával a přiznal se, kde chybil. Vzpomínám si na takové klidné časy, když jsem za rodiči v neděli po polích se procházel, vzpomínám na ně jako na zapadlý krásný svět, který ještě *práci neproklínal, ale radoval se z ní*

Dnes hospodář po polích nejde, ale po hospodách, aby „moudrou“ politikou a špatným pivem zahnal všechny starosti sedláka, kterým nikdo nevěří, že mu jde zle, a — každý škodí.

Z takových pochůzek zůstávají dnes jen nečetně navštěvované prosebné dny, kdy vroucně máme veřejně prositi, aby Bůh úrodu zemskou dáti a zachovati ráčil — dny památné, ale nyní skoro opomíjené. Proč bych šel procesím, když se mohu doma také pomodlit? A takové i podobné řeči, zanedbávání až okaté starých dobrých zvyků i pobožností, nutí mne k tomu, abych s vámi uvažoval *o dobrých a moudrých příčinách, proč Církev*

vede své věřící do přírody, modlit se, prosit v širém poli za úrodu zemskou.

Příroda představuje nám velkolepý, nejkrásnější chrám: jako v kostele, tak i v ní najdeme mnoho podnětů k nábožnosti, k vděčnosti Bohu, ku pokoře... Slunce na obloze nás upomíná na slunce spravedlnosti — Krista Pána. Tak svět světlo vaše před lidmi, ať vidí skutky vaše dobré... Když se slunce zatmí — vidíme den soudu. Jaké to kázání!

Vzduch, jež vdechujeme, vánkem svým jako kazatel šeptá: Nevíš, odkud přicházím, kam spěchám, jen mne cítíš... Upomíná nás na vání Ducha sv., jenž vane, kam chce a přináší dary. Voda připomíná slova: Kdo ze mne pije, žízní opět. Ale Ježíš dává živou vodu, jež tryská do života věčného.

Vidíme čerstvou travu, pučící kvítí. Hlásá: všechna sláva — polní tráva! Důvěřuj v Boha! Hle, my nepracujeme, aniž předeme, a přece jsme krásnější, než byl Šalamoun v celé slávě svojí. A když Bůh nás, které dnes jsme a zítra do pece k spálení přijdeme, tak odívá, čím více o vás se stará, vy malověrní...

Před námi na stromě poskakuje ptáče, velebíc zpěvem Stvořitele. Totě pro nás kazatelna, z níž slyšíme veselý hlas zpěváčka: Podívej se, já neseju, nežnu, neshromažďuju do stodoly, a přece Otec nebeský mne živí. Nejste-li vy lidé více než já! Žádný z nás, ptáček, byť i vrabec, bez vědomí Otce nespadne se střechy... Jaká to povzbudivá slova!

Vidíme kvetoucí stromy. Učí nás: Vydávejte dobré ovoce — čiňte pravé pokání. Každý strom, který nese dobrého ovoce, vyřát bude a na oheň vržen... Po ovoci poznají, kdo jsi. Dobrý strom nese dobré ovoce, zlý zlé... Rozumíme tomuto ptačímu kázání, rozumíme mu vždycky a přemýšlíme o něm?

Obilí už vyrůstá, metá. Obraz našeho vzkříšení, jakž

napovídá sv. Pavel. Mluví obilí k nám: Jako zrno mne rozseli, v prach se rozpadám, hniju a hle, zázrak ruky Boží, neshniju, klíčím, kvetu, vyrazím ve stéblo, stávám se bohatým klasem! A ty, člověče? Také tě uloží do země, tělo zetlí, ale budeš-li nalezen zrnem pravé váhy, se svým tělem vstaneš — k radosti věčné. Jinde obilí mluví: Máš ze mne chléb vezdejší, sytím tě — ale zdaž vzpomeneš, že ze mne pšenice, Bůh ti poskytuje jiný chléb, chléb živý, Tělo Pána našeho Ježíše Krista... Kdo jí chléb tento hodně, bude živ na věky, kdo nehodně, odsouzení sobě jí a pije. Na cestě prosebných dnů narážíme nohou o tvrdé kamení. Hle, jak řeční o lásce Boží, o lásce rodičů: Kde jest otec mezi vámi lidmi, jenž by dítěti svému, když ho prosí o chléb, podal kámen? Jestliže tedy vy, jsouce zlí, umíte dávat dítěti svému dary, čím více Otec váš nebeský dá vám ducha dobrého, když prositi budete!

Na obuv se nám zachytí prach. Nohou po něm šlapeme, ač každé nepatrné zrnko jeho se ozývá k poučení pro nás: Pyšný člověče, co jsi? Nic víc, než já; neboť prach jsi a v prach se obrátíš. Čiň dobře, aby potomstvo po tobě (tvé památce) nešlapalo tvrdou nohou. Rozumíš, člověče?

Jdeme cestou, před námi nesou kříž, a děti se modlí: Chléb náš vezdejší... Cesta hlásá pravdu: Široká jest cesta, která vede k zahynutí, a mnoho jich je, kteří krácejí po ní — úzká, která vede k životu, a málo jest, kteří ji nalézají...

Takové a podobné myšlenky nám víří hlavou, když se modlíme, když jdeme o prosebných dnech do polí vyprosit své roli požehnání Otce nebeského, jenž patří na ponížené duše naše. Není příroda kazatelem naší víry a náboženství? Není moudré zařízení a nařízení Církve, že nás v ty dny vede do přírody? Příroda je kniha, z níž se máme učit poznání o lásce, všemohouc-

nosti, moudrosti a dobrotivosti Boží. Příroda právě znovu ožívuje, tisíce zázraků se rodí a ty, pyšný prachu, jdeš okolo nich s očima otevřenýma a nepozoruješ, se srdcem dychtivým a necítíš, že právě teď přírodou vane Duch svatý a otvírá ti nejkrásnější chrám Páně, abys poznal, obdivoval lásku Tvůrce ke tvorům všem, zejména k sobě samému. Ach, modli se, modli se zvláště vroucně. Ty, Pane, otvíráš ruku svou a naplňuješ každého živočicha, nejvíc mne, nevděčného člověka, svým bohatým požehnáním.

Za mrtvé se nejlíp pomodlíme nad hrobem otce, maminky, bratra, sester — za úrodu zemskou se pomodlíme (aby ji Bůh dáti a zachovati ráčil) nejvroucněji, když je máme před očima něžnou, rostoucí, kvetoucí . . .; proto nás vodí Církev do polí k modlitbě při vzniku každého rosty a květu, v čase jarním, kdy duch a dech Boží všechno ožívuje. Chodme na ty průvody rádi, děti tomu učme, prosme a bude nám dáno, hledejme a nalezneme, tlučme a bude nám otevřeno . . . Od blesku, hromobití a bouře zachovej nás, Pane! — Amen.

Klobuky 1901.

I řekl jemu Pilát: Tedy král jsi Ty? Odpověděl Ježíš: Ty pravíš — já jsem král.
Jan 18, 37.

Po ulicích jerusalemských valí se nepřehledný zástup lidu . . . V pestré směsici viděti vážné kněze starozákonní vedle nevázaných žoldněrů a pochopů římských, zákonníky přísných tváří mezi pouliční luzou, hlavy šedivé i mládence v plném květu let. Leč ze zraků všech těch různých lidí srší stejná zášť, všechny vede stejná cesta — a na jazyku každého jedna stejná žádost: Smrt Ježíši Nazaretskému! A čeho se dopustil, jakým děsným činem provinil se ten Ježíš, o němž přece známo, že chodil všude dobře čině? „Praví se býti králem“ (Luk. 32, 2), tak zní odpověď a tak zní také obžaloba rozvášněného lidu, když stanul před domem Pilátovým. I nastal soud. Jak Písmo sv. nám jej líčí, vyšel Pilát a otázal se: „Tedy král jsi, ty?“ — Odpověděl Ježíš: „Ty pravíš, já jsem král!“ — A pro ta slova, moji drazí, pro ta slova, jež omezený rozum lidský nechápal, propadl Kristus před soudem lidským, pro ta slova hlavně jest usmrčen, a usmrčen neprávem. Neboť Kristus vskutku byl, jest a povždy bude králem, což nejen sám, jenž „věčná pravda“ jest, o sobě tvrdil, nýbrž dokázal to také, kdyby ničím jiným, tedy svými zákony a zázraky. Ba, Pán Ježíš jako král již ve Starém zákoně předpovídán — tak volá na př. Zachariáš: „Plesej velice, dcero Sionská, vesel se dcero jerusalemská, aj, král tvůj přijde tobě spravedlivý a Spasitel . . . a panování jeho bude od moře až k moři, a od řek až do končin

země" (Zachar. 9, 10). Jest tedy Kristus vskutku králem, jemuž, jak praví zbožný Apollo, všechno podrobena jest, nebesa a co na nich jest, země a co na zemi, moře a co v něm jest, oheň, vzduch, propast a co u výši, co v hloubi a co uprostřed. Ježto však sám Pán Ježíš praví: „Království mé není z tohoto světa" (Jan 18, 36) a jinde. „Já ustanoven jsem králem od Něho na Sion — hoře svaté" (Žalm 2, 6) — *jest především králem všech svatých, o čemž v dnešní řeči své k vám promluví.* U sv. Matouše však týž Kristus praví o sobě: „Dána jest mi všeliká moc na nebi i na zemi" (Mat. 28, 18); proto vysvětlím vám, že skutečně jest *Kristus králem všech svatých na zemi*, a dále pak, že jest *králem jejich i na nebi*. . .

Když Kristus jako dítě-nemluvnátko ještě v plénkách ležel, vypráví nám Písmo sv., že přišli prostí pastýřové ke kolébce jeho a klaněli se jemu, z dálných zemí že přišli mudrcové — v rukou jak nesli zlato, kadidlo a myrhu, a v Jerusalemě se tázali: „Kde jest ten, který se má naroditi, král židovský? Neboť viděli jsme hvězdu jeho na východě a přišli jsme se klanět jemu" (Mat. 2, 1—2). A když dospěl věkem, celé zástupy volaly jemu vstříc: „Požehnaný král, jenž se bere ve jménu Páně — pokoj na zemi a sláva na výsostech." A kdo byli ti šťastní smrtelníci, kteří Krista za krále uznávali? Byli to snad ti, co Kristu již jako děťátku úklady strojili? Byli to snad ti, kteří se mu posmívali, jej bičovali — ve svatou tvář jeho plivali? Nikoli — byli to lidé, na nichž vyplnil se příkaz Hospodinův již ve Starém zákoně daný: „Svatí buďte, neboť já svatý jsem" (Mojž. 11, 44), lidé, kteří vždycky a ve všem v obcování svatých byli (I. Petr 1, 15) — zkrátka byli to svatí na zemi, kteří tehdy již prohlašovali Krista za svého krále, a naopak — na něž Kristus také pomýšleje, na otázku Pilátovu: „Tedy

král jsi ty?“odpověděl: „Ty pravíš, já jsem král“(Jan 18, 37).

Od té doby, moji drazí — království Kristovo na zemi — Církev svatá — rozšířila se téměř po veškerém světě a proto zajisté přibýlo i na zemi svatých jeho, jež stejně jako pastýřové betlemští, jako mudrcové od východu i jako oni zástupové rovněž jej za krále prohlašují. Jakým právem však tito svatí smrtelníci na zemi mohou zváti Krista králem svým, a proč Kristus vzhledem k nim před Pilátem říci mohl: „Já jsem král“ (Jan 18, 37). — Pro ty příčiny hlavně, v Kristu shromáždění, pro které my všichni poddáni jsme světským vrchnostem — a pro něž opačně zas vrchnosti světské poutány jsou k nám. Kristus pro všechny lidi a pro všechny časy založil *království svatých*, jež se zove *Církev neviditelná* — jehož sám jsa nejsvětějším — pravým králem jest. To předpověděl již prorok Daniel slovy: „Za dnů pak království těch vzbudí Bůh nebeský království, kteréž na věky nebude rozptýleno“ (Dan. 2, 44) — a nadšený pěvec žalmů volá o Kristu: „Království tvé jest království všech věků a panování tvé v každém pokolení a pokolení“ (Žalm 144, 13). — A narození jeho zvěstoval archanděl Gabriel Marii Panně slovy: „Tentě bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude a dá jemu Pán Bůh stolicí Davida, otce jeho, a kralovati bude v domě Jakubově na věky a království jeho nebude konce“ (Luk. 1, 32—33). Členové pak království toho a poddaní Krista — krále v něm, jsou i všichni ti šťastní lidé, kteří žijí ve stavu posvěcující milosti Boží, jichž svědomí netíží žádný těžký hřích a jež proto vším právem zváti se mohou „svatí na zemi“. Ale Kristus Pán, založiv království a určiv a ustanoviv poddané, dal jim také mnohé zákony věčně platné pro toto království a podle toho, jak kdo je zachovává, buď zůstává v království tom a účast má na všech výhodách a blaženstvích, jež království ono v míře tak hojně poskytuje, anebo sám Kris-

tus Pán, jenž jako král i soudcem jest, z království toho jej vypoví a k vyhnanství odsoudí, neboť dí Hospodin: „Aj dnové jdou a vzbudím Davidovi kmen spravedlivý a kralovati bude jako král a moudrý bude: a konati bude soud a spravedlnost na zemi”.

Než, drazí v Kristu, pak-li kdo nemá ducha Kristova, ten není jeho, praví sv. apoštol Pavel k Římanům (Řím. 8, 9) a napomíná je k svatosti: „Kdo jest, jenž by je odsoudil? Kristus Ježíš jest” — dokládá (k Řím. 8, 34). — Naprostou bezpečnost nikdo míti nemůže, zda vskutku jest Kristus králem jeho, či jinak zda vskutku jsme ve stavu milosti Boží posvěcující. Proto slovy velmi nabádavými velí nám Písmo sv. ochotně nésti sladké jeho Kristovo a lehké břímě jeho — stále a stále plniti vůli, zachovávatí zákony Boží, čili že máme stále platiti daň, již ukládá nám král všech svatých na zemi a jež je jedinou zárukou, že jsme členy onoho království všech svatých, a velí nám tak slovy: Kdo jest spravedlivý, ospravedlniž se ještě a svatý posvětiž se ještě.

K tomu nám dobrý ten Pán a Král i prostředky zůstavil, jež člověku do království onoho pomáhají neb jej v něm zachovávají, z prostředků těchto nejmocnějším pak zajisté jest, že Kristus sám zde na tomto světě v Nejsvětější Svátosti oltářní pod chudičkými způsoby a v prostickém příbytku se svými poddanými zůstáva, ba že jim za pokrm se dává. Neboť zdá se, jako by stále z oltářů volal slovy sv. apoštola Petra: „Podle toho, který vás povolal a svatý jest, i vy ve všem obcování svatí buďte, protože psáno jest: Svatí buďte — neboť já svatý jsem” (I. Petr 1, 15) — a k těm, kteří buď vypovězeni jsou z toho království svatých na zemi, nebo kteří dosud neuznali Krista za krále duší svých — těm jako by laskavě a otcovsky domlouval slovy sv. Pavla: „Obnovte pak se duchem myslí své a oblecte člověka nového podle Boha stvořeného v spravedlnosti a sva-

tosti pravdy." (K Efes. 4, 23—24). Právem tedy, nejmilejší, na otázku Pilátovu: „Tedy král jsi ty?" odpověděl Ježíš: „Ty pravíš — já jsem král" — neboť on jest vskutku laskavým králem všech svatých na zemi, tím více pak svatých na nebi.

Je-li Kristus králem všech svatých na zemi, jest, milení posluchači, tím více králem všech svatých na nebi. Neboť jak by nebyl králem ten, jenž všechno stvořil, všechno zachovává a řídí, jak by nebyl králem všech svatých na nebi Kristus — sama Svatost, pravý Bůh? — Z toho stanoviska tedy, že Kristus je pravý Bůh, samo sebou již vidno, a nikdo snad, přátelé, pochybovati nebude, že vskutku jest králem všech svatých na nebi. Vždyť on jest ten jediný, jenž zváti se může věčným, nezměnitelným, všudy přítomným, vševědoucím, nejvyšším moudrým, všemohoucím, onť jest, jenž zve se nejsvětější — tedy král všech svatých. Podle Písma sv. také vskutku všichni nebešťané uznávají Krista za svého vůdce a krále, neboť čteme ve Starém zákoně, a to v knize Paralipomenon, že řekl Bůh o Kristu: „Ustanovím jej v domě svém a v království svém až na věky — a trůn jeho bude přepevný na věky". A ve Zjevení sv. Jana: „Ti bojovati budou s Beránkem a Beránek zvítězí nad nimi, neboť Pán Bůh jest a Král králů, a ti, kteří jsou s ním povolání, vyvolení a věrní."

Svatí na nebi pak zajisté ochotně uznávají Krista Boha za krále svého a jemu se koří, neboť jen jednou odvážila se část andělů povznésti skloněnou hlavu před září a velebností krále nebes, aby žádali míti s ním stejnou moc a velebnost — jen jednou odvážili se odepřít mu poctu královskou a za to byli ti pyšní andělé potrestáni děsným trestem — z andělů totiž proměnil je Bůh v satany. Tak ztrestal Kristus svaté na nebi, když nechtěli ho uznati za svého krále.

Než, moji drazí, Kristus — druhá Božská osoba není pouze Bohem, nýbrž: On se počal z Ducha sv., narodil se z Marie Panny — je spolu i člověkem a i po této stránce zajisté kraluje všem svatým na nebi — kamž po své smrti slavně vstoupil. A tážete se proč? Proto, drazí v Kristu, poněvadž ze všech těch svatých a světic Božích on byl člověkem nejdokonalejším, ze všech těch duchů čistých jež na nebi jsou, on měl duši nejčistší, poněvadž ze všech zkrátka — byť by i Bohem nebyl — on si nebe nejvíce zasloužil. Neboť, kdo jest, přátelé, na nebi ze svatých vyznavačů, jenž více by byl Otce nebeského miloval, kdo jest tam ze svatých učitelů, jenž větších zásluh si vydobyl, kdo z mučedníků, jenž více by byl trpěl nežli on? Vždyť on všechny ty světce na nebi vykoupil, za ně položil život svůj, z předpeklí je vyvedl do slávy věčné, o všech platí: „Ale obmyti jste, ale posvěceni jste, ale ospravedlněni jste ve jménu Pána našeho Ježíše Krista a v duchu Boha našeho” (I. Kor. 6, II). Proto také oslavil ho Bůh i jako člověka, vždyť víme, že vstal z mrtvých a i s oslaveným tělem lidským vstoupil na nebesa a sedí na pravici Boha Otce všemohoucího — a že kraluje tam všem svatým. To dosvědčuje i velký apoštol národů sv. Pavel, když dí: „Bůh vzkřísil ho z mrtvých a posadil ho po pravici své, na nebesích nade všechno knížectvo i mocnost i sílu i panstvo i nad všeliké jméno, kteréž se jmenuje netoliko ve věku tomto, ale i v budoucím a všechny věci poddal pod nohy jeho a jej dal, aby byl hlavou veškerou Církví, kteráž jest tělo jeho, a plnost toho, kterýž všechno ve všem naplňuje” (K Efes. 1, 20—23). Hlava apoštolů sv. Petr dí: „Ježíš Kristus jest na pravici Boží pohltil smrt, abychom života věčného dědicové učiněni byli, vše v nebi sobě poddav: anděly i mocnosti i síly” (I. Petr 3, 22). Téměř všichni svatí otcové ústy sv. Jarolíma volají: „Otevřte se brány stánků věčných a v nebe vejde král slávy, aby na pravici

Otcově orodoval za nás." Kdož jest to ten král slávy? Hospodin mocnosti, onť jest král slávy.

Z toho tedy vidno, že Kristus Pán hlavně na svaté na zemi i na nebi pomýšlel, když na otázku Pilátovu: „Tedy král jsi ty” — odpověděl: „Ty pravíš — já jsem král” (Jan 18, 37). On viděl tehdy jasně, jak koruna trnová na hlavě jeho promění se v korunu slávy, sliny potupy v olej královský a křehká třtina v rukou jeho v berlu mocnou podle slov: „Trůn tvůj, Bože, trvá na věky věků, berla pravosti jest berla království tvého — proto pomazal tebe, Bože, Bůh tvůj olejem radosti nad současníky tvé” (K Židům 1, 8—9). On věděl dobře, že zhanobený šarlat se promění v zlatoháv královský, na němž napsáno: „Král králů a Pán pánů,” že posměšné volání luzy židovské (Zjev. 19, 16): „Zdráv buď, králi” — brzy se promění v hymnu nebešťanů: „Svatý — svatý” a zuřivé volání: „Ukřižuj, ukřižuj ho” v plesné Allelujah — v bouřné Hosanah — to vše věděl Kristus, když řekl: „Já jsem král” (Jan 18, 37). Jest tedy Kristus i jako člověk králem všech svatých na nebi a jeho velebnost a sláva tak veliká, že sv. Štěpán kamenován jsa a spatřiv „nebesa otevřená a Syna člověka stojícího na pravici Boží” (Skut. ap. 7, 55), necítil ran, necítil bolesti a s úsměvem na rtech vyslal čistou duši svou tam do té slávy ke králi všech svatých na zemi i na nebi.

Leč tak, jako na sv. Štěpána hrnul se déšť kamenný, také na nás, draží v Kristu, doléhají v životě vezdejší útrapy a strasti různé, takže člověk jižjiž všechnu oporu ztrácí — a snadno hřeší nebo malomyslní.

Nuže, v takových okamžicích zdánlivě beznadějných vždycky i my pamatujme na cíl svůj, na život věčný, na krále svého Krista Pána a myšlenka ta zajisté jako kdysi sv. Štěpánu nové síly nám dodá; nebo kdo byl více pokoušen, kdo více trpěl a kdo za to větší slávy došel

než on? A tak podaří se nám snad zůstatí v tom království jeho už zde, na zemi, tak uchráníme si snad duši čistou a nevinnou, jež při křtu svatém byla naším údělem a jež „maličkým“ klesí cestu k Pánu. Abychom svatými zde na zemi již byli, užívejme podle nejlepšího svědomí i všech prostředků, jež Pán nám poskytuje — často přistupujme a kořme se mu v Nejsvětější Svátosti oltářní — zkrátka: těch věcí, kteréž svrchu jsou, hledejte (Kolos. 3, 1) — a bude-li Kristus králem naším zde na zemi, dá nám již zde mnohou radost a blaženost. A kdyby nic více, bude králem i nás umírajících — šťastná totiž smrt naše bude nám pouze branou, kterou projdeme pozdravit krále svého a zároveň krále všech svatých na nebi. — Amen.

„Nechte děti ke mně přijít a nebraňte jim.“

Mar. 10, 14.

I.

V nejkrásnějším měsíci máji, kdy celá příroda obléká své nejsličnější roucho — jako květy lidské stojí zde, milé děti, před oltářem Páně oděni bíle — děvčata kvítí ve vlasech. — Nejkrásnější den vašeho života přiblížil se v této chvíli. Ještě před rokem jste tu stály a dívaly jste se na starší soudruhy své, jak sem přiklekají k mřížce, aby přijali prvně Tělo a Krev Spasitele svého. Tehdy jistě radostná touha zaplápolala v srdci vašem: Za rok, za rok budu také šťasten jako oni, za rok budu zde klečeti svátečně přistrojen, za rok budu mítí také před sv. prvním přijímáním! Ale rok je, milé děti — dlouhý čas — a vy jste nevěděly jistě, zdali se té radosti opravdu dočkáte. Nestíná na louce kosa jen staré květy, ale i mladé, které sotva hlavičku ze země pozdvihly, a tak podobně smrt. Dobrotivý Bůh odvrátil ji od vás, uchoval vás až do dneška — k tomuto památnému dni ve vašem životě. Písmo sv. vypravuje, kterak o zeleném čtvrtku optal se Kristus Pán v zahradě Getsemanské zástupu, který se blížil k němu s pochodněmi, meči a kyji: „Koho hledáte?“ A oni odpověděli:

„Ježíše Nazaretského“. Také vy se dnes blížíte — zástup dětí — k tomuto oltáři — a já se vás táži ne v zahradě, ale zde v chrámu: „Koho hledáte?“ Vy odpovídáte: „Ježíše Nazaretského.“ A z tohoto svatostánku zní: „Jáť jsem“ — dále zní: „Nechte maličkých

přijíti ke mně a nebraňte jim!" Za chvíli uzříte Krista a uslyšíte slova Janova: „Ejhle, Beránek Boží!"

Světíte nejkrásnější den, protože po prvé ve svém životě přijímáte chléb andělský — nejsvětější svátost Oltářní. Po prvé ve svém mladém žití z rukou svých máte přijmouti Tělo Pána našeho Ježíše Krista a tak co nejúžeji s ním se spojit; neboť on řekl: „Kdo jí mé tělo a pije mou krev, ve mně přebývá a já v něm."

Ve světoznámém poutním chrámě v Einsiedlu visí před svatostánkem překrásná věčná lampa. Lampu tu sem daroval císař francouzský Ludvík Napoleon III. a sice na památku, že tu v tom chrámu po prvé přijímal Tělo Páně. — I když se stal císařem, obklopen vši nádherou a rozkošemi, přece často a často vzpomínal si na nejkrásnější den svého života — na své první svaté přijímání. Na důkaz toho věnoval onu věčnou lampu.

I vy, milé děti, dnes Kristu Pánu darujte dar. Nemáte peněz, abyste mu koupily zlatou lampu ke svatostánku. On ví, že jste děti chudé, a nežádá ji na vás; ale chce od vás lampičku jinou, a to je srdce každého z vás. To své srdce zapalte láskou k němu a naplňte ji olejem živé víry a zavěste ji na zlatý řetěz naděje v Boha.

Hle, drahé děti, to žádá Kristus Pán na vás. Hned jak v útlém věku na prahu žití přijímány jste byly za členy, za údy Církve svaté, hned tenkrát víra v Boha a láska k Bohu byly podmínkami, se kterými jste do Církve svaté byly přijaty.

„Co žádáš od Církve Boží"? — ptal se kněz.

„Víru" — odpovídaly jste. „A víra co tobě dá?" — „Život věčný" zněla odpověď.

„My že jsme to odpovídaly? Vždyť jsme byly malé, ani mluvit jsme neuměly", jistě mně v duchu předhodíte, a správně. Neuměly jste mluvit, nerozuměly jste otázkám kladeným, a proto jste měly zástupce čili

kmotry, kteří vaším jménem slibovali za vás víru v Boha i lásku k němu.

Dívám-li se do matriky, do knihy narozených, vidím, že mnoho a mnoho malých dítek zemřelo, které se s vámi v jednom roce narodily, vás Pán Bůh na živu ponechal!

Počaly jste navštěvovati školu, učily jste se znáti Boha a jeho učení, postupovaly jste z oddělení do oddělení, ze třídy do třídy, až konečně do rozumu jste přišly, a nadešel váš den — první svaté přijímání.

A dnes chce Kristus, ne z úst kmotrů jako před lety, ale z vašich vlastních úst slyšeti vaše slavné vyznání víry i lásky . . .

Nuže, dítky, zde před tváří celé osady povězte Kristu ve svatostánku zde přítomnému dřív než k vám přijde a za pokrm se vám vydá:

„Věříte v Boha . . .” — „Věříte v Ježíše . . .” — „Věříte v Ducha sv. . . Odříkáte se zlého ducha . . . Chcete Kristu Pánu věrni býti v životě i ve smrti?”

To je slavná a závazná obnova křestního slibu vašeho, a mám to jediné přání, abyste tomuto slibu také se ctí dostály, aby nikdo daný slib v příštím životě nezrušil, ale abyste rostly a víra v Krista aby rostla s vámi, abyste kráčely životem a láska k Bohu aby svítila vám jako zlatá hvězda na cestu životní.

Aman chtěl dát povraždití všechny Izraelity v říši perské i Estheru i pěstouna jejího Mardochia. Písmo sv. vypravuje nám, kterak Esther — k níž přišel perský král Xerxes čili Asver na hody a optal se po hodech dívky: „Jaká je žádost tvá, Estero, aby dáno bylo tobě? A co chceš, ať se stane? Bys pak polovici království mého žádala, vyprosíš!” — odpověděla: „Jestliže jsem našla milost před očima tvýma, ó králi, a jestliže se tobě líbí, daruj mi život můj, za kterýž prosím, a lid můj, za kterýž žádám.”

Hle, drahé děti — i vy za malou chvíli přikročíte ke

stolu Páně, hodům královským, kde předloží se vám za pokrm Tělo Pána Ježíše Krista a za nápoj jeho nejvyšší Krev a až bude po té hostině — až bude po sv. přijímání, tu i vás optá se ten Kristus: „Jaká je žádost tvá?“

A tu po sv. přijímání prostě především za sebe, aby vás Kristus chránil, před zlým opatroval a šťastnými vás učinil na zemi. Prostě za své rodiče, aby vám Bůh ty dvě hlavy dobré, tatínka a maminku, dlouho na živu zachoval, abyste jim stokrát odplatiti mohly všecku jejich péči a lásku. Prostě za pokrevence, domácí, učitele . . . A prostě i za svůj lid, to jest za drahý český národ náš, jehož členy jste, z něhož jste se narodily, — za rodné obce své, za celou naši rodnou zem, naše Čechy drahé, aby Bůh shlédl s nebes výše a zemi naši chránil, oblažil a opatroval, ode všeho dalšího zlého chránil!

To jsem vám, drahé děti, chtěl říci.

Ale nelze jinak, nejmilejší, než odtrhnouti oči od těch malých osadníků a obrátiti se při této příležitosti k vám, osadníkům dospělým.

Jistě i vy v duchu zalétáte do zlatého dětství a vzpomínáte si, kterak i k vám v tomto chrámu Páně před lety mluvíval kněz, snad už dávno mrtvý, i s vámi slib křestní obnovoval, k dobrému vás nabádal a vám Tělo Páně po prvé podal . . . Mezi tou chvílí tenkrát a mezi chvílí dnešní leží mezera, nesmírná propast časová, dvaceti, třiceti i více let . . . Propast, ve které leží pohřbeno mnoho vašich snů a nadějí, propast, do které z očí vašich splynulo mnoho slz radosti a snad také žalosti, propast, ve které snad leží pohřbeno vaše štěstí, i vaše blaho, mnohá vaše tužba, mnohý plán smělý a nezdařený, všecko to, co život přinesl a co jsme prožili. V té době, která leží mezi vašim dětstvím a dnešním dnem snad řádila smrt v kruhu vašich milých, snad neštěstí dolehlo na bedra vaše, nemoc, bída, ztráta

statků, ale snad, draží v Kristu, v té době mnohému a mnohé z vás ztratil se ze srdce i ten, kterého jste byli i vy v útlém věku po prvé přijali, totiž Ježíš Kristus — vystěhoval se ze srdce vašeho — jsa vypuzen — vyštván a odbyt trpkými slovy, hříšným životem . . .

I vy druhdy podobali jste se jako sbor těchto dítek andělům — a dnes? — — —

Nedopovím — to o sobě víme každý nejlépe sám.

Nejmilejší — mládí naše odletělo na věky a nevrátí se k nám už nikdy víc. Zbyly nám z něho jen vzpomínky a z těch jedna nejdojemnější, na den našeho prvního sv. přijímání. Oželme již všecko, co nám život vzal, všecky svoje žhavé touhy neukojené, vřelá přání nevyplněná, všecky sny svoje marné, neuskutečněné . . . Ale zato znovu přivíháme se jako děti k otci, k Ježíši Kristu, s celou duší svou. Obnovme sliby, které jsme mu byli v dětství svém učinili a jež právě nyní z úst těchto maličkých jsme slyšeli, a byť i tělo neomládlo, duše naše jistě omládne a osvěží se, stane se opět duší dětinnou, duší vroucí, planoucí nejčistší láskou k Ježíši Kristu — Amen.

V Klobukách 9. 4. 1904.

II.

Milé dítky! Když ještě Pán Ježíš před dávnými časy na zemi působil, pravil jednou k starším a dospělým: „*Nechte maličkých přijíti ke mně, neboť takových jest království nebeské.*” — Co vy soudíte o takovém pozvání? Vy řeknete: „To mu věru byly dítky milé, že je tak rád měl a tolik jim přál.” A dobře máte. Pán Ježíš přál dítkám, miloval je, všude považoval je za své, sliboval jim království nebeské. A nyní vy jste na světě, jste také dítky; zdali pak i vás Kristus Pán k sobě zve? Můžete-li

pak i vy k němu přijíti? Ovšemže; třeba nechodil mezi námi v podobě lidské, jako tehdáž mezi lidmi chodíval, přece vás k sobě zve a vy k němu přijíti můžete.

Dnes je ten den, na který jste se tak dlouho připravovaly, na který jste se tak dlouho těšily. I Spasitel váš sám těšil se na vás. Vždyť je zde v Nejsv. Svátosti oltářní přítomen tentýž Syn Boží, který s nebe sestoupil a člověčenství naše přijal; zde je přítomno to slovo, jež tělem učiněno jest a přebývalo mezi námi. Zde je tentýž Ježíšek v pokoře a tichosti — jako v jesličkách betlemských. Tam skrýval své božství, v Nejsv. Svátosti oltářní skrývá i své člověčenství. Považte, milé dítky, jakou radost pocítil sv. Josef, anebo ten staříčkový Simeon, když Spasitele světa na lokte brali! A vy téhož Spasitele přijmete ne na lokte, ale do svého srdce! I myslím, že jste pro něho pěkný příbytek připravily; nechce na vás mnoho, jen čisté svědomí, a toho jste nabyly ve sv. pokání; kromě toho máte, jak doufám, i pobožné srdce, máte zajisté i velikou touhu po něm. Tak pojdte tedy blíže ke Spasiteli svému, přistupte k jeho stolu a spojte se s ním, když se vám podá za pokrm ve způsobě chleba; spojte se s ním tak, abyste se už nikdy od něho neodloučily!

Kristus Pán chce být a zůstat vaším přítelem; ale i vy musíte mu zůstatí věrnými přáteli! *Přítel příteli rád odnímá hoře i zármutek.* Také Kristus Pán vzal zármutek z vašeho srdce, přijal vás a miloval a odpustil vám hříchy ve sv. zpovědi. A vy byste ho chtěli zarmucovati? Hleďte mu nyní zůstatí věrnými a plňte, co jste přislíbili v pravém smyslu! Nechtějte ho dále urážeti nemravnými slovy; hněvem k bližnímu a neposlušností rodičů a pod. *Přítel pro přítele rád i těžké věci podniká.* A Kristus Pán, váš přítel podstoupil pro vás to nejtěžší, smrt. Nemohly byste také vy pro něho něco nesnadného podstoupiti? Snad vám někdy bývá obtížno seděti ve škole, státi nebo klečeti v kostele. Pomyslete si: z lásky ke svému nebeskému

příteli snesu to, co mi přichází nesnadné. — Poslouchati rodičů a učitelů — trpěti křivdu . . . Když ti někdo ublíží, zhaní, chceš to oplatit. Ó ne, pamatuj, že se nesmíš mstít, ale jako Kristus křivdu trpělivě snášet! — *Přítel příteli zachovává věrnost.* Na křtu sv. vstoupil Kristus Pán s vámi v úmluvu, sliboval vám svou milost a věčnou blaženost, a ve Svátosti Oltářní chce až do smrti s vámi přebývati. Zachováte i vy jemu svou věrnost? Slíbily jste přece na křtu sv., že chcete žíti po křesťansku, že se odříkáte všeho zlého, pýchy, nečistoty a jiných skutků ďábelských. Zůstaňte tedy věrny svým slibům, nedejte se strhnouti s cesty ctnosti, nedejte se svádět lidmi zlými a zkaženými, kteří jsou protivníci Boha a Krista. Dnes samy svými slovy obnovte slib, který jste na křtu skrze kmotra učinily. *Přítel přítele miluje.* Aj, zdaž vás Kristus nemiluje, když jsa pánem nebes a země, tak se snižuje a za pokrm se vám dává. Chcete ještě větší důkaz jeho lásky? Na vás nyní jest, abyste ho uctily a jej také milovaly. Ozdobte srdce své věrou živou a pobožností, v takový příbytek rád vstoupí . . . Přidržte se Krista celým srdcem; volte raději umřít, než se od lásky jeho odloučit. Volejte se mnou: Ježíši, Tobě jsem živ, Tobě umírám — Tvůj jsem na věky. — Amen.

III.

V hojném počtu shromáždila se dnes farní obec naše ve svém chrámu. Četně jste se dostavili, protože celá osada má dnes radostný svátek — slavnost dětskou — neboť za chvíli zdejší nejmladší osadníci přistoupí po prvé k sv. přijímání. Zvony radostně se rozhlaholily, když jako bílé, putující květiny, blížily se dítky ke chrámu Páně. Jako květy v zahradě Kristově stojí nyní před oltářem Božím a čekají dychtivě, aby do svých srdcí, čistých svatostánek, přijaly Tělo Boží, Tělo Kristovo.

Při pohledu tom vzpomínám si maně na slova básní-
kova:

„Jdou k stolu Páně — po prvé v svém žití,
u mřížky bíle prostřené jich klečí řada nízká,
dnes k hostu jich se sešla celá víska
a jasné slunce Bílé neděle jim vlídně svítí . . .”

Moji drazí! Nemohu bez pohnutí hleděti na tyto lid-
ské květy a mysliti na dnešní slavnost. Myšlenky moje
v této chvíli letí zpět, zpět do krásného, bezstarostného
mládí, kdy se štěstím v očích a s radostí v srdci klečel
jsem též u oltářní mřížky a čekal, dychtivě čekal, až
mi ruka kněze v žití ponejprv podá Tělo Páně. Řada let
proletěla přes hlavu člověka a počítá, počítá, kolik a jak
těžkých let leží mezi tím dětstvím a dnešní dobou.

A není mezi vámi nikdo, komu by se nevedlo podobně.

Vidím v řadách vašich hlavy bílé, šedivé, a jistě i pod
těmi šedinami vyvstává dnes v této chvíli vzpomínka,
jak před lety, mnoha lety, prala a žehlila vám, děvčát-
kům, vaše matka bílé šaty, do vlasů věnec zaplétala
a čelo hladké křížem na cestu žehnala.

To všecko bylo, bylo, jako sen v této chvíli vrací se
to k vašim hlavám. Mrtva vaše matka, pod drnem od-
počívá drahý otec, mrtev kněz, který vás k prvnímu sv.
přijímání vedl, učitel, který na varhany hrál, jenom ta
vzpomínka pod vráscitým čelem zůstala, žije, a dnes
jako květinka zalitá, svěže se zazelenala a jako ptáček
na okénko vaší paměti jásavě klepá . . .

Hle, jak se časy mění. Jako vás před lety vedli a vy-
provázeli vaši rodičové do chrámu k dobrotivému Spa-
siteli, tak vy dnes doprovodili jste svoje děti. Zde u
mřížky stojí krev vaší krve, vaši synové, vaše dcery,
vaši vnukové a vaše vnučky.

Hledíte na ně a čím asi srdce vaše naplňuje se při tom
pohledu? Tři květy rostou na březích, jimiž valí se proud

života. Tři květy trhá člověk na cestě životem. Trojí květ roste nám na roli, kterou zveme žití. A jména těch tří květů? *Radost, starost a žalost*. A tyto tři květy svou vůní naplňují srdce vaše jistě v této chvíli.

Především *radostí* naplněno jest srdce vaše. Radostí, že až k této chvíli dochovali jste miláčky své, že Bůh vám je chránil a opatroval. Naše něžná národní píseň praví: „Těžko mne matička vychovala, z ruky mne na ruku překládala“. Přišla nemoc, nemoc zlá. Kolikrát tys, matko, hleděla za noci ke schýlené hlavě Ukřižovaného, kolikrát sepjala jsi k němu ruce v modlitbě nejvroucnější: „Pane Ježíši, uzdrav mi mé dítě!“ A Pán tě vyslyšel, a ty dnes, jako Elkána a Anna vedli do chrámu v Silo svého synka Samuele, aby ho zasvětili službě Hospodinově, přivádíš sem svoje dítě, aby Kristus je přijal a za pokrm se mu dal.

Radostí naplněno je srdce vaše, že dobře vychované dítě je vám k útěše, že ty děti, jak zde stojí, až přijmou Boha svého, s dětinskou vroucností, sepnou svoje ručky a zašeptají: „Pane Ježíši, který dnes po prvé vstupuješ do srdce mého, tatínka mého chraň a maminku moji, bratříčky a sestry mé opatruj!“ Slzy čisté radosti otcovské a mateřské jako démanty dnes zalesknou se ve vašich očích, slzy radosti ze zdárných dítek.

Ale radost má sestru nerozlučnou, která jí všude jde v patách a ta se jmenuje *starost*.

Cítí-li člověk radost, hned se zachvívá obavou, aby ta radost nebyla ničím pokažena, zkalena, a to už vystupuje starost. A jako chmura na obzoru vystupuje starost v srdci otce a matky dnešního dne při pohledu na tyto děti. Srovnal jsem je s květem! Každý květ pak slibuje, že přirozeným zákonem promění se v plod. Ach, Bože, z kolika květů však skutečně uzraje sladký plod? Co nebezpečí ohrožuje nadějný květ! Krutý mráz dechnouti může krajem a spálí lístky květové, bouře

přeletí krajinou a víchř urve růžové květy do bláta, krupobití může stlouci, hmyz je může zničit. Jako jemný květ je duše dítěte, odýchaná pelem nevinnosti a čistoty. A co nebezpečí hrozí té duši dětské v životě! Špatný příklad, svůdná řeč, zlí lidé zlomit mohou půvabné tyto květy, servat a v prach zašlapat štěstí, spokojenost i nevinnost miláčků vašich. A starost, budou-li ty děti vaše stále tak hodné, tak zbožné, tak poslušné, jako teď, naplňuje srdce vaše. Milí rodičové, viděl jsem jednou umírat matku a kolem ní tlačily se děti sirotky. Kalící se zrak matčin v posledním okamžiku nehledal lidí, nehledal ruky člověka, ale ulpěl na kříži a chladnoucí rty šeptaly: „Pane Ježíši, tvoje jsou, tobě je svěřuji!“ Hle, rodičové, svěřte i vy dnes děti své ochraně Boží, poručte je pod ochranu Spasitele, jemuž věrnost slibovají budou při slibu křestním, a pak umiňte si trpělivě přijmouti nejen radost, ale i starost s dětmi. „Malé děti — malá starost — velké děti — velká starost. Malé děti po sukni matce šlapou, ale velké děti často po srdci.“

A konečně v této chvíli dojemné třetí cit se vkrádá do srdce mnohému z vás, a to je *žalost*.

Žalost, zoufalá žalost tluč v této radostné chvíli na mnohé srdce. Mnohý z vás jistě se dívá na děti, ví, že byly včera u zpovědi a teď že jdou k přijímání. Jako ostrá jehla bodá ho ve svědomí otázka: „Kdy ty jsi byl naposled ve zpovědnici? Kdypak naposled u přijímání?“ A on v zoufalé bolesti odpovídá si — před deseti lety, před dvaceti lety, tenkrát, když jsem se ženil, a to jsem ještě šel proto, že jsem se ženil. Mnohý z vás se dívá na ty děti, jak se jim líčka rumění a z očí jim svítí láska ke Kristu a víra v něho. A táže se sama sebe, dívá se do svého nitra, do své suché, mrtvé duše, vidí ji prázdnou, bez víry a bez lásky a vzpomíná si, že jednou srdce jeho podobalo se výhni, na které vysoko šlehaly plameny božských ctností víry, naděje a lásky, a on v divoké

žalosti nyní vidí, kterak život bral, okradl ho o tyto vzácné statky, kterak v životě je prohrál a promarnil, a nyní chudý, okradený, se závistí se musí dívat na tyto malé boháče. Ztráta statků pozemských bolí, ale horší je ztráta statků duševních; neboť s ní odchází od člověka klid a spokojenost se vším, co Bůh nadělí. Ale není pozdě! Neklesej, bratře, na duši! Hle, hoří-li jedna svíce, dá se od ní rozsvítiti svíce jiná. Pojď, viz a poslechni, jak silně věří tyto děti, rozplameně a zapal na té svíci svoji víru . . .

Drahé děti, v této chvíli, nežli nehodná ruka moje do vašich úst vloží tělo Ježíše Krista, musíte slavně vyznati svoji víru v něho, musíte Krista Pána prohlásit za svého nejvyššího a jediného Pána a odřici se všeho, co by od tohoto Pána vás odvádělo. Kdyby někdo k tomuto Pánu do služeb vstoupiti nechtěl, nesměl by také k sv. přijímání přistoupit. A proto před tváří celé osady veřejně a slavně se vás ptám a vás zapřísahám: „Věříte v Boha Otce . . .”

Vzpomínka na tento velebný okamžik ať provází vás životem. Přeji vám z hloubi své duše, která vás miluje, abyste tu víru, ve které jste se zrodily, kterou jste vyznaly, abyste si ji ve všech okolnostech života uchovaly a s ní jednou v pozdním stáří šťastně umíraly. Amen.

Klobuky 1907.

*„Introibo ad altare Dei — ad Deum qui
laetificat iuventutem meam“ — Vejdu
k oltáři Božímu, k Bohu, který obveseluje
mladost mou.*

Slova mešní stupňové modlitby.

V jedné haličské vesnici na střeše nízké chaty zahnízdl se čáp. Spřátelil se s lidmi i zvířaty celé víscky a když se přiblížil podzim, když se stěhovaví ptáci chystali k odletu, tehdy milému čápu dali vesničané na krk železný kroužek s nápisem „Polonia“. Pak nadešla dlouhá a krutá zima. Konečně mraky a mlhou prodralo se opět jarní slunce, popukaly ledy, roztál sníh, zazelenala se země a jednoho dne v opuštěném hníždě na doškové střeše vesele zaklapal starý známý polské vesnice — čáp. Ale na jeho táhlém krku místo kroužku železného svítil se kroužek zlatý a když ptáka chytili, přečetli na vzácném zlatém prstenu, který měl na krku — nápis: „India cum donis mittit ciconiam Polonis“. — „Indie s dary vrací čápa Polákům“.

Tato událost, moji drazí posluchači, tane mi v této chvíli na mysli. Vzpomínám si, kterak před dvanácti roky ze své rodné víscky jako ptáče do světa vyletěl mladý synek. Bílé hrdlo jeho objali rodiče ne kroužkem železným, ale svými lokty a jako do ocele kdyby je ryli — dávali dítěti svému napomenutí na cestu životní: „Jdi a modli se a pracuj“. — A nadešla dlouhá zima těžkých úmorných studií. Ze třídy do třídy, od stupně ke stupni, výš a výš vedl ho život. V těžkém studiu dokončil gymnasium, maturitou rozloučil se se školou střední a rozhodl se po zralé úvaze vstoupiti na staroslavnou universitu pražskou a oddati se studiím boho-

sloveckým. „Introibo ad altare Dei” — „Půjdu k oltáři Božímu”, zahořel pevný úmysl v mladické, nadšené duši jeho — znovu ponořil se do studií — a po dalších čtyřech letech jako ptáče po přestálé zimě vrací se zpět ke svým rodičům.

Ten hoch jako dospělý muž stojí dnes před námi a kolem hrdla jeho jako zlatý prsten snubní vine se běloskvoucí kněžský kolár s nápisem: „Tu es sacerdos in aeternum — Ty jsi kněz na věky.”

Tak po letech vrací se dnes ke svým rodičům, bratrům, sestrám, krevním příbuzným, vrací se na chvíli do lůna rodiny své, aby před nimi splnil vroucí tužbu — Introibo ad altare Dei — aby po prvé jako kněz přistoupil k oltáři Božímu . . .

Písmo sv. vypravuje o dvou starých manželech. Vypravuje, kterak Elkana a jeho manželka Anna vzali v útlém věku dítě své a vedli je do Silo, kde stála archa úmluvy, vedli je knězi Helmu, aby jim jejich dítě — Samuela — vzdělal a až dospěje, na kněze posvětil . . .

Zde v našem středu stojí dva staří manželé. I oni dnes s chvátáním odešli na hory sem do tohoto našeho Podlesí, aby svého druhého syna zasvětili Bohu. Řekl jsem druhého — kde jest první? Vidím tu otce a matku, bratry a sestry, vidím příbuzné, ale kde jest Josef, bratr váš? Přece o něm vím — on tu má stát na mém místě a on má mluvit o dnešní primici — a kde je? Proč nepřišel? Proč se nedostavil? — Před lety mnohými — před čtvrt stoletím tito staří rodičové vedli Josefa na studie a v jejich srdcích hořela svatá touha: aby se z něho stal kněz. Dobrý syn splnil přání svých rodičů. Jako bych jej před sebou viděl, vzpomínám si na svého spolužáka ze semináře Josefa Polného . . . Rok po mně, dne 13. července r. 1893 byl na kněze vysvěcen, stal se kaplanem v Kraslicích a za rok umřel ve Wörishofenu. Byla to rána, nad níž těžší neznám. Ale staří manželé nezou-

fali. Vzali jiného ze svých synů — Františka — vedli jej znovu na studie a hle, dnes po 12 letech druhý syn stojí znovu ve chrámu Páně a z úst jeho zaznívá znovu tužba: „Introibo ad altare Dei” — přistoupím k oltáři Božímu.

Dějiny vypravují o slavné římské matroně — Cornelií, která státu římskému dala dva znamenité syny státníky. Nejdříve Tiberia Sempronia Graccha — když tento byl luzou římskou na Capitolu ubit a mrtvola jeho do Tiberu hozena, vstoupil do služeb státních o devět roků mladší jeho bratr Cajus Sempronius.

Taková Cornelia — taková výtečná jihočeská matka stojí dnes v našem středu. Dala Církvi svaté svého nejstaršího syna a když jí umřel — posílá hned druhého, o deset let mladšího syna na tutéž dráhu, do téhož stavu.

Žalost i radost jistě v této chvíli naplňují srdce těch dvou hlav starých — otce i matky — mladého novosvěcence. A když jsem byl vyzván, abych dnes o primici zde mluvil — ty dvě hlavy staré zjevily se mi před očima vzpomněl jsem si na život svůj vlastní — a nemohu mluvit o ničem jiném, než o těch dvou citech tak protilehlých a přece tak těsně spjatých — nemohu mluvit o ničem jiném než o radosti a žalosti v životě kněze.

Velebný pane primiciante, můj drahý kněžský bratře, než přistoupíš k oltáři, dovol, abych rozhrnul před tebou clonu kněžského života, prostě a upřímně, abych pověděl tobě a posluchačům, jaké radosti a jaké žalosti kněze v dnešní době čekají.

Evangelium vypravuje nám ze života Kristova, když krátce před svým umučením blížil se k Jerusalemu, kterak nesčetné množství lidí vyšlo jemu vstříc. Nadšení zmocnilo se učedníků i lidu. Prostírali roucha svá na cestu, kudy se Ježíš ubíral, lámali ratolesti se stromů a metali je na cestu, jiní držíce v rukou palmové rato-

lesti a přicházejíce k němu, volali: „Hosana na výsostech.” A ti, kteří napřed šli i kteří vzadu byli, nadšeně a dlouho provolávali mu slávu. A Kristus, jenž až dosud u veřejnosti odmítal veškerou oslavu, vyhýbaje a obávaje se jitření lidu, přijímá oslavu sobě vzdávanou, projevy ty jsou mu milé — nebrání jim. Byl to jistě jeden z nejkrásnějších okamžiků pozemského žití Kristova.

Ideálem každého kněze musí býti Kristus. A jako měl Kristus ve svém žití chvíle radosti, takové chvíle naplňují i život kněžský.

Před chvílí viděli jsme takový vítězoslavný průvod. Zvony zněly, jásavé písně nesly se ve vzduchu, prapory vlály nad hlavou, nespočetný zástup lidí valil se sem do chrámu. A koho to vedli, koho to doprovázeli, komu platilo to nadšené Hosanna? Platilo knězi, ne tak osobě, jako důstojnosti . . . A tu jistě radost čistá a veliká plní srdce každého kněze, vidí-li nejvzácnější statek — lásku a přízeň lidu, ke kterému je poslán a pro který pracuje...

Takového uznání dožije se kněz v životě. Vděčná osada na př. vítá svého kněze, vyprovází ho, oslavuje ho, jeho jubilea. Jsou to vzácné případy, ale jsou. Prožíváme je a dočítáme se o nich — a jistě víc než kterýkoli příslušník druhého stavu dnes ještě dožije se takových oslav a uznání. Lidé dobré vůle blíží se k němu s láskou, oslovují jej sladkým jménem „Otče” — „pater”. Tato důvěra lidu jest radostí. Svěřují se mu se svou bolestí i radostí, s ním se radí, k němu v potřebách svých se utíkají a obracejí, neboť „všem všecko pro Krista učiněn jest”.

Ale mimo tuto vnější radost má a prožívá kněz radosti jiné, čistší a vznešenější, protože radosti duchovní.

Velikou radost, ba přímo rozkoš skýtá mu tajemné, mystické, důvěrné spojení s Bohem. Spojení, splynutí s Bohem, to jest radost nejvyšší, protože nejčistší — je absolutní, čistě duchovní, ne smyslná a hrubá. Mod-

litbou a rozjímáním šlechtí a kráší svou duši, vystupuje do závratných výšin, domáhá se čím dále tím dokonalejší svobody duševní, postem a sebezáporem vychovává a utužuje svou vůli, osvobozuje se od hříchů, vášní, nepravostí, toho, čemu svět otročí a se klaní a co lidstvo zotročuje . . . Bůh jest předmětem, se kterým se stále obírá . . . K Bohu jako k slunci zraky své upírá . . . Kněz zřiká se hrubých a smyslných radostí a rozkoší, které poskytuje svět. Kněz se dobrovolně zbavuje života rodinného, světských zábav a radovánek, všeho, čím člověk ve světě žijící zpřijemňuje si někdy skutečně a někdy zdánlivě svůj život . . . A kde nalézá náhradu? Když svět hýří, hrou, tancem, zpěvem, alkoholem a jinak se obveseluje, ke komu jde kněz, často mladý kněz, třeba tento mladý kněz, který v květu mládí stojí dnes v našem středu? On za chvíli nám odpoví. Přistoupí k oltáři, aby konal první mši sv., aby se po prvé kochal láskou ke Kristu, a on stoje na stupních oltářních řekne: „Ad Deum qui laetificat iuventutem meam”. Ano, k Bohu uchyluje se kněz a ten obveseluje jeho mladost — nahrazuje mu všechny rozkoše světa. „Bůh je dědic tvím jeho, jeho rozkoší a jeho radostí . . .” Jsou to radosti, které zná jen srdce kněžské a o kterých platí už zde veliké slovo apoštola Pavla: „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, aniž na srdce lidské kdy vstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří jej milují . . .” Neznám větší rozkoše a závratnější radosti, než kterou prožívá kněz každého rána, když při mši svaté smí bráti do svých smrtelných prstů Tělo Krista Pána v podobě sv. Hostie a může svými ústy píti jeho krev v podobě vína . . . To je vrchol radostí pozemských, ono závratné, opojné, svaté opojení smyslů, ve kterém volá sv. Tomáš, Těla Krista Pána se dotýkající: „Pán můj a Bůh můj . . .”

A třetí veliká radost spočívá v kněžské práci: jeho životním povoláním . . . Láme chléb učení Kristova, stoje

na kazatelně i ve škole. Ve službách Krista a pro něj bojuje. Je přirozeným duševním vůdcem celé osady, dvou, tří tisíc lidí . . . Jaká radost a hrdost. Oči všech se k němu upírají, na rtech jeho visí a on jim hlásá odvěké, věčně platné pravdy Kristovy.

On hájí rovnost lidí, těší zarmoucené, učí neumělé, u oltáře ruce rozpíná, aby obětoval. Není šťastnější, radostnější a vznešenější práce. Ve službách Krista, tak jako on — Mistr — i kněz vnáší radost, kamkoli vejde — pokoj kráčeti musí v jeho patách — v zármutku těší, v zoufalství sílí, ve tmách rozsvěcuje kahan naděje a milosrdného odpuštění. Světlé a bílé jsou cesty jeho, po kterých kráčí. Lidi jako bratry miluje a jim se obětuje. Každý člověk, který se cítí spokojen ve svém povolání, nalézá radost, spokojenost a štěstí ve své práci, v plnění svých povinností. Štěstím září tvář řemeslníka, úsměv zdobí rty rolníka, spokojenost zračí se v očích dělníka, kterého těší jeho práce. Práce lidská je zdrojem blaha. Čas a s ním život člověku ubíhá klidně a spokojeně . . . Ale já neznám vznešenější práce, než jest povolání kněze, pracuje-li v duchu Krista Pána. Trojí úřad zdědil po Kristu: učitelský, kněžský a královský a ten trojí úřad jako trojí pouto pojí ho s lidem a vyplňuje práci jeho život. Od útlého dětství až do pozdního stáří kněz povoláním svým doprovází člověka. Jako anděl strážce od kolébky až ke hrobu kráčí kněz po boku každého z nás. Kněz sv. křtem útlé, nemluvné dítě do lůna matky Církve přijímá, ve škole v útlá srdce dětská vštěpuje vznešené pravdy Kristovy, učí je dobré činiti a zlého se varovati, rodnou zem (vlast) vroucně milovati; kněz často ani nezná otce a matku dítěte, ale v jeho srdce vrývá slova: „Cti otce svého a matku svou“, kněz dítě připraví k první sv. zpovědi, podá mu v prvním sv. přijímání Tělo Ježíše Krista; když dvě srdce se najdou, „kněz jim ruce složí, aby jim byl celý svět,

jedna růže — jeden květ — na zemi ráj Boží”, když život člověka k západu se chýlí, u jeho lože stojí kněz a na cestu nejdelší do daleké věčnosti ho připravuje. A když člověk Bohu duši odevzdal, kněz tělo konečně i k hrobu doprovází. Ne, neznám vznešenějšího a radostnějšího povolání. Básník Machar v polemice s Novým životem výstižně praví o práci kněžské: Bohu slitování nejvyššího, Bohu lásky staví kněz oltáře v duších i srdcích lidských. Pochodně lásky rozžihá ve tmách a světlo hvězd nebeských syje do lidských snů. Je bratrem všech ponížených a chudáky tiskne na prsa svá. Naslouchá chybám bližních svých ve zpovědnicích a jménem Ježíše Krista jim odpouští, poněvadž věří, že nemůže být tak velikého hříchu, aby nebyl smyt svatou krví jeho — a poněvadž odpouští je jim, doufá v odpuštění pro hříchy svoje. Zachycené tóny nebeských harmonií šeptá v uši trpících, aby zapomněli disonancí tohoto života. Všecka slova Kristova jsou jeho žitím, jeho krví, jeho dechem . . .”

Můj drahý bratře . . . Písmo sv. vypravuje, kterak ke Kristu Pánu přistoupil ďábel; postavil ho na střechu chrámu jerusalemského a žádal na něm: „Spusť se dolů . . .” Písmo sv. vypravuje, když visel Kristus na kříži, povýšen nad hlavy ostatních, křičela naň zdola lůza: „Sestup s kříže . . .” V životě každého kněze Kristova a tedy i v životě tvém tato historie bude se opakovat. Na kříži sebezáporu a umrtvování svého já visí kněz, visí přibit na kříži zlatými hřeby svého kněžského povolání. Úřad učitelský, kněžský a královský, to jsou jména těch tří hřebů, jež ho drží na výši. A často přistoupí ďábel, volá svět, lákají lidé: „Sestup mezi nás dolů — se své azurné výše do kalu a bláta našich smyslných rozkoší, spusť se dolů se své hvězdné dráhy do prašných našich cest, spusť se, vždyť jsi člověk jako my, zapomeň na své sliby, na otce, matku, na Církev,

na lid, pij, jako my pijeme, hraj, jako my hrajeme, spust' se dolů, válej se v bahnu hříchu a nepravosti..."

Kristus neseštopil — neposlechl.

Pro radosti svého povolání, o kterých jsem mluvil, zůstaň, bratře, na své dráze výsostné, nedej se svést, sice krvavě želeť budeš každého okamžiku takového. A jsou, drazí v Kristu, chvíle, kdy i kněze tlačí všecko k zemi, ale tehdy, do srdce jeho vstupuje cit s radostí spřízněný, cit, který je protivou její, jejím stínem, a to je žalost.

Neruda v Kosmických písních praví: „Promluvme sobě spolu, co je tu v životě (kněžském) co je tu bolu ...” V zmateném slovníku života za slovem radost hned následuje „žalost”. Dvě bytosti provázejí světem každého člověka a tudíž i kněze: radost a žalost. Jsou to dvě sestry, které kráčejí ruku v ruce, jedna druhé v patách kráčí, když jedna vejde k nám, druhá v zápětí klepe na dveře naše. To poznal i Kristus. Písmo sv. vypravuje totiž o jiném ještě průvodu, než byl onen vjezd do Jerusalema. V potupném průvodu po ulicích jerusalemských ke Kaifášovi, k Anášovi, k Herodovi, k Pilátovi vleče lůza Krista a ze středu zástupu zaznívá volání „Ukřižuj — ukřižuj ho”. Jak bylo Kristu, který za všecku lásku, za to, že nemocné uzdravoval, mrtvé křísil, lačné sytil, malomocné očišťoval, když za všecko slyšel „Ukřižuj ho”. Jaká žalost, jaká bolest plnila asi srdce Kristovo. A hle, i srdce kněze jeho naplní se často žalostí.

První žalost kněze bývá samota, opuštěnost. Vizte, zde stojí bratr mladého novosvěcence. Podá ruku družce svého života, slibují si přísahou slavnou a věrnou, že všecko dobré i zlé spolu ponesou, bratr kněz ten slib jejich přijme a svazku požehná. Odejdou a spolu půjdou životem, ale on, kněz, půjde sám, aby dobré i zlé sám snášel a sám okoušel... „Vae soli”, praví přísloví,

„běda samotnému“. — Radost naplní duši jeho jako vzácné víno amforu, a není duše, které by ji sdělil, bolest drásá jeho srdce, není duše, které by ji svěřil a kdo by ji utišil, kříž tiskne ho k zemi, a není Šimona z Cyrény, který by mu pomohl nésti kříž... Stůně-li kněz, leží sám a sám v kaplance a není ruky, která by ho z lásky ošetřila, leda ruka za plat zjednaná. Ó, jak těžko se to stůně u cizích a jak těžko se to umírá . . . Umře kněz, a není často ruky ochotné, která by ho k hrobu nesla a do hrobu spustila. Znal jsem kněze, který se dal pochovati ve svém rodišti. Rodnému místu svému odkázal jako nadaci 4000 zl. a v jeho pozůstalosti byl i účet znějící na 4 zl. za spuštění do hrobu. Tento fakt mluví za celé folianty. Umře kněz a není po něm vzpomínky. Hrob jeho je holý, jen vítr zaneše časem seménko trávy, až hrob zaroste. Na hrob každého přijde o dušičkách buď syn nebo dcera, vnuk nebo vnučka, ale ke hrobu kněze snad jen ptáče si usedne na rezavý kříž a tklivou písni zapláče si nad opuštěným hrobem kněze . . . Ten smutek znali apoštolové. „Ecce nos reliquimus omnia, quid ergo erit nobis“ — „Hle, opouštíme všecko a jaká odměna tedy bude nám?“ A Kristus řekl: „Radujte a veselte se, odměna vaše hojná jest v nebesích“ — a to je v samotě kněze, v jeho smutku, jediná útěcha.

Ale jest větší bolest, nežli bolest tato, trpčí kalich, ze kterého kněz pítí musí, a tou druhou žalostí je zklamání a nezdar v jeho práci. Není druhého stavu, proti kterému by vládlo tolik předsudků, jako proti stavu našemu, není povolání, kterému víc by se činilo překážek, než je povolání kněžské. Jak to bolí srdce kněžské, když odebírá knihy a časopisy, ale je zpátečník, má největší knihovnu v obci — ale je zpátečník, lampa, hoří do pozdní noci na jeho pracovním stole, vzdělává se a studuje, ale každý ničema na schůzi mu řekne, že je tmář a hloupý. Není soudobého časopisu, abych toho v něm nečetl, není

urážky, která by se českému kleru nebyla ve tvář vmetla. Není kamene dost hrubého, kterým by nebylo po nás hozeno. „Český kněz — to je tmář a zpátečník, člověk omezený, nepřítel vzdělání a pokroku.“ Je zde z vás někdo, kdo dosud byt i sám neproněsl, alespoň neslyšel nebo nečetl tuto urážku českého kněžstva? Jde jinoch, nadaný jinoch, studuje s vyznamenáním, učitelé jsou naplněni obdivem nad jeho talentem, studuje dvanáct roků s prospěchem vesměs výborným, je nesporno, že je vzdělán, ale stane se knězem, a přes noc jako by byl zhroupl, jako by zapomněl, čemu se dvanáct roků pracně učil... Člověk nesahající mu duševní úrovni ani po kotníky, beztrestně smí mu vrhnout ve tvář urážku nejhrubší. Ach, jaká bolest pro srdce kněžské, když vidí, kterak lid, pro nějž pracuje, prací jeho povrhá, ji podceňuje a jej uráží. A sotvaže se vzpomátuje, fičí kolem hlavy jeho nový kámen, nová urážka — český kněz není vlastenec, necítí s lidem. Čípak je synem tento kněz? Hle, zde stojí dva staří lidé, dvě hlavy šedivé, kdopak jsou ti rodiče? Kdo jsou moji rodiče, kdo jsou rodiče kněží zde přítomných? Český otec, česká máti — naučila nás vlast naši znáti! Odkud se berou a k českému národu posílají kněží? Jsme snad původem Němci nebo Francouzi? Jsme syny buržoasie — milionářů — kolébky naše stály v palácích anebo pod doškovými střechami?

Dvě hlavy vidím, šedé hlavy obě,
dvě srdce hodná slavné paměti,
jim bylo štěstím odpírati sobě,
a dáti všecko z lásky pro děti.

Tuhle stojí šedivý otec a vrásčitá matka a tuhle dítě jejich, katolický kněz. Je možné, aby ten kněz zapřel toho otce a tu matku? Kdopak jsou čeští kněží? Čípak

jsme synové? České kněžstvo je národní, je krví z vaší krve a kostí z vašich kostí. Každou slinu potupy, kterou po mně kdo plivne, setru, každý kámen, který mne jako kněze udeří, nechám bez povšimnutí, každou urážku, kterou ve tvář mi vmetou, snesu klidně; ale nejvíc mne bolí a nejvíc mne raní tvrzení, že český kněz je nevlastenecký a nelidový. Český kněz poslán k cizímu lidstvu a do cizího kraje se neodnárodní, ale Čechem zůstává. Český kněz podporuje literaturu, odbírá knihy a časopisy, klade groš svůj na dobročinné a národní účely. Může se podařit — a Bůh může dopustit, že český lid se dá odtrhnout od českých kněží. Uvěří heslu „ pryč od Říma “ — já budu snad v hrobě hnít — ale povstane jistě historik a poctivě přizná českému katolickému kléru jeho vlastenectví. „ Nebýti českých kněží katolických už dávno bychom patřili k Berlínu “. Tupte si nás, podezřívejte nás, vyhrožujte nám, zrádci nebudeme . . .

A ne dost na tom. Nestačí tupiti katolického kněze jako tmáře a nepřítele vlasti i národa, sahá se i na jeho mravní čest a bezúhonnost — líčí se jako člověk zvrhlý, špatný a často nemravný. Projdou se dějiny Církve, této nejstarší instituce, trvající 1900 let, přehlédnou se všechny květy, které v zahradách jejích kvetly, ale sebere se všecken plevel, který tu vyrostl a z něho spletou se metly ostnaté, kterými pak je bičován kněz. Kristus vybral, pravím, vybral si dvanáct apoštolů, a hle, byl mezi nimi muž, který ho za třicet stříbrných prodal. Každý stav má ve svých řadách zvrhlé jedince, kteří mu ke cti neslouží. Své Jidáše mají advokáti i lékaři, učitelé i dělníci, máme je i my kněží. To je zcela přirozené. Ale teď vidíme něco zcela podivuhodného. Když se dopustí zločinu nebo hříchu třeba úředník, nikdo neřekne: „ To jsou takoví všichni “, chybí-li rolník, neřekne se „ takoví jsou všichni sedláci “, chybí-li kovář, neřekne se, že všichni kováři jsou darebové, ale chybí-li kněz,

smíme beztréstně mluvit i psát „hle, takoví jsou všichni“. A ani to by mne nerozčilovalo, když by se to týkalo jen osob, ale tím trpí hned i věc, sv. víra, samo náboženství, a v tom leží bolest kněžská největší. Chybí-li lékař, nikomu nenapadne, aby opovrhoval vědou lékařskou, chybí-li technik, nic s tím společného nemá věda technická, ale chybí-li kněz, hned se z toho vytlouká kapitál proti Církvi a sv. víře. Špatný kněz nedokazuje špatnost učení Kristova a jeho Církve. Na každém poli najde se snětivý klas a najdou se snětivé klasy také v řadách kněžstva. Nepřátelé je trhají, ukazují je a volají: „Takové jsou klasy všechny“, a nemyslíci dáv jim tupě přikyvuje.

Sleduji dost podrobně český denní tisk. Ale neviděl jsem dosud, aby sháněli pikantní a nezaručené historky o příslušnících jiného stavu, ale kněz, kolika urážkám je vystaven! Chybí kdesi kněz ve Francii nebo v Itálii, v Bologni nebo v Paříži, a hle, česká žurnalistika svorně přinese o tom zprávu. Děje se to i u jiných stavů? Sháníme skandální historky po celém světě, jde-li o jiného než o kněze? Ne, a tisíckrát ne, a v tom je ta bolest, to ponížení a ta potupa, která se českému knězi děje . . . A proč tak tupí kněze? Pamatujte si to, moji drazí, to není boj proti nám, kněžím, toho jsme si vědomi, to je boj proti učení Kristovu, proti věci, kterou hájíme, zastáváme. V nynější válce rusko-japonské je nápadný počet raněných a zabitých ruských důstojníků. Je jisto, že v bitvě hlavně na ně se míří a že je nepřátelé poznávají podle jejich bílých čepic — „papach“ — neboť vědí, že mužstvo bez vůdce je stádo bez pastýře, je ztraceno. I na kněze, tyto důstojníky v Církvi bojující, se míří, do nich se bije, aby se splnilo slovo Kristovo: „Bíti budou pastýře a rozprchnou se ovce“. Zuří boj na život a na smrt, boj víry s nevěrou, náboženství s bezbožností a tu je přirozeno, že v tomto boji v prvních řadách a

na mušce stojíme my kněží. Ale dost . . . Mým přesvědčením jest, že můj národ jednou prohlédne, že pozná přátele své pravé a že potom naši zástupci, když ne brzo, přece jednou dožijí se splnění slov: Zármutek váš obrátí se v radost.

Na tvém kalichu, drahý bratře, na zlaté pateně leží sněžná hostie — obětní dary čekají, abys je po prvé nesl na oltář. Lid čeká, abys přistoupil k oltáři. Ale na tom kalichu leží také vínek — latinsky corona. Vínek květinový, koruna květinová — značí radost. A není růže bez trní. Ta koruna květinová promění se jistě ve tvém příštím životě někdy v korunu trnovou. V takové chvíli, kdy trny života kněžského do krvava rozdíratí budou hlavu tvou, přístup k oltáři, k Bohu, který obveseluje mladost tvou a ty tam spatříš na kříži viseti svého Mistra a na hlavě jeho korunu z trní. Zvítězil, i ty zvítězíš!

To je odkaz jeho. S tebou životem půjde jedna kniha svatá, kniha knih — bible. Otevři ji a častěji předčítej si, co sliboval Kristus svým učedníkům a jejich nástupcům, t. j. nám kněžím. Připomínám tobě i sobě na útěchu, co nám předpověděl: „Budete pro mé jméno předmětem nenávisti celému světu“ (Marek k. 10). „Ven ze škol vyženou vás, ano, přichází hodina, že každý, kdož vás zabije, domnívati se bude, že by tím Bohu sloužil“. (Jan 16, 2.) „Jestliže vás svět nenávidí, vězte, že mne prve než vás v nenávisti měl.“ — „Kdybyste byli ze světa, miloval by svět, co jeho jest: ale že nejste ze světa, nýbrž já ze světa vyvolil jsem vás, proto vás svět nenávidí“. „Pamatujte na mou řeč, kterouž jsem já mluvil vám, neníť služebník větší nežli pán jeho. Jestliže se mně protiví, i vám se protiviti budou“. Na to si vzpomeň a v bolestech nehledej útěchu ve světě a u lidí, ale u toho, „qui laetificat iuventutem tuam —

a toho, který volá: „Pojďte ke mně všichni, kteří zar-
moučení jste, a já vás potěším” — a poznáš, že pravdu
pravil Kristus: „Jho mé je lehké a břímě mé je sladké”.
Krásně to líčí Vaněk ve svém Sacerdotiu: Neomysta po
svěcení, před primicí, po mši sv. stále odpovídá matce
na otázku: „Zda tě, synu, jako kněze obejmouti smím?”
„Ještě nejsem knězem Kristovým!” Ale když potupen
a zhanoben od světa, tu se vrací kněz ke své matce se
slovy: „Obejmi mne, matko, dnes jsem teprve knězem
Kristovým!” Bolest utrpenou a urážku učiněnou trpě-
livě nes. Za nepřátele své se modlívej — po příkladu
Kristově. Nikdy se nemsti, ale vždycky odpouštěj, ne-
žaluj, ale zapomínej na křivdy tobě učiněné . . . Vůdce
českého národa Frant. Ladislav Rieger měl na svém
psacím stole jako těžítko až do své smrti kámen. A když
se ho ptali, proč má kámen stále na očích, řekl: „To je
kámen, který po mně hodil do mého okna student z české
university, kterou jsem já vymohl českému národu”.
Nepátral po osobě studenta, nežaloval, nemstil se. A hle,
před dvěma roky, roku 1903, umřel Rieger — poslední
den byla mrtvola vystavena v rakvi v jeho pracovně
— a tu se událo toto: K rakvi přistoupil neznámý mladý
pán, dlouho hleděl do tváře zesnulého velikána, dal se
náhle do hořkého pláče a řekl okolostojícím: „Já jsem to,
který jako student roku 1892 hodil Riegrovi do okna
kámen”. — „Hle, čas vše mění, i časy, k vítězství on
vede pravdu” — i svět se pozná, a potupí-li tebe jako
kněze, přijde snad nová generace, jiná a lepší, která
nám dá satisfakci. Pracuj, jako řada kněží českých pra-
cuje a pracovala, pro blaho časné i věčné svého lidu,
zdvihej jeho mravní i duchovní úroveň, kaž slovo Boží
v čas i v nečas, vhod i nevhod, přízeň doby, lacinou
chválu davu nehledej, nelichoť lidu, ale pravdu mluv.
Celé srdce své skloň k dětem, ke svým žákům — to
budou tvoji nejlepší a nejvěrnější přátelé, když získáš

jejich srdéčka. Máš slavné vzory kněžské: Jirsík, Vinařický, Doucha, Sušil, Štulc, Pravda, Vacek, Kamenický, Třebízský, a jiní — to jsou čeští kněží, v jejichž stopách my v pastorači kráčetí máme. Veliký biskup ěakovský Strosmajer měl ve svých kapesních hodinkách vyryté heslo: „Vše za víru a domovinu.“ To buď i heslem tvým a heslem naším. „Dvě krásy spanilých ať v tvém milují se naderu — Církev a vlast — každá půl a každá ať má srdce tvé celé“, jak si to přál Sušil . . .

Ve svých modlitbách *pros Boha stále za národ*, z něhož jsi vyšel, za své rodiče, kteří tě vychovali, za učitele, kteří tě vzdělali, za rodnou svoji zem — za vlast drahou, aby jí Bůh žehnal a chránil a vedl po cestách přímých ke svobodě a samostatnosti, za nás kněze se modli — a připraven jsa postem, jsi Boha lačný — křídla modliteb si připni — oděj se v albu liliovou, opásej se cingulem — a vystup k oltáři Božímu — k Bohu, který ať stále a jedině obveseluje mladost tvou i tvé stáří pozdní - Amen.

V Srbči 2. VII. 1905

O B S A H :

PŘEDMLUVA	7
NA PRAHŮ PAŠIJÍ	11
Úvodem	13
Co je život?	16
Cesta křížová	22
ČLOVĚK VYKOUPENÝ	27
Na rozcestí	29
U mezníku smrti	35
Správné vidění	41
Hudba věčnosti	48
Marné volání	54
U paty kříže	60
Procitnutí	66
Úsměv vítěze	71
ČLOVĚK VZDORUJÍCÍ	77
Prospěchář	79
Zbabělec	85
Zrádce	92
Bázlivec	98
Nadutec	104
Nevědomec	108
Sobec	113
BŮH UZDRAVITEL	117
Snímá naši nevěru	119
Učí nás svým příkladem	124
Vede cestou života	129
Ukazuje k cíli	134

Spíná naše ruce	138
Čeká na nás v nebi	142
 BŮH — BRATR A PŘÍTEL	147
Věrnost u kříže	149
První kazatel	155
Vítěz a těšitel	162
Stál uprostřed nich	167
Až do skonání světa	172
 ZA ZPĚVU ALLELUJA	179
Cesta jarní pohodou	181
Cesta na nebesa	185
Cesta do srdcí, I.—III.	193
Cesta k oltáři	204

K N I H O V N A „ L O G O S ”

S v a z e k 10

J i n d ř i c h Š. B a a r

VELKONOCE

**Jako III. svazek Homiletického díla
J. Š. Baara pro tisk připravil a úvodní
studií opatřil P. Jan Lebeda. Obálku
a frontispic s použitím námětu El
Grecova Zmrtvýchvstání provedl Al.
Moravec. Graficky upravil Miloš
Krejza pro nakladatele Boh. Rupp
v Praze II, Jindřišská ul. 23. - Vytiskly
grafické závody Bayer v Kolíně
v počtu 4.000 výtisků.**

První vydání L. P. 1948

Cena brož. 75 Kčs